

ถอดบทเรียน

โครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนน
ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
แผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับจังหวัด (สอจร.)

ถอดบทเรียนนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา

Report NO : 312-2016-6

คณะที่ปรึกษา นพ.วิทยา ชาติบัญชาชัย ประธาน สอจร.
นพ.วิวัฒน์ ศีตมโนชญ์ รองประธาน สอจร.

บรรณาธิการ น.ส.ศิริกุล กุลเลียบ

ผู้แต่ง นางพรทิพภา สุริยะ

คณะทำงาน

นายบรรจง โพธิวงค์ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว
นายครรชิต ชมภูแดง หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ
นายเอกกฤต จิตตางกูร หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ
นายประยงค์ บุญมีรอด หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า
นายคงศักดิ์ คงปาน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาระโนด
นายประภาส ขาวดำ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาพิปูน
นายจำนง สวัสดิ์วงศ์ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง
นายกฤษฎี พูนเกษม หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง
นายปรเมศวร์ ยศปัญญา หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย
นายเดช บำรุงหงษ์ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ

สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
แผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับจังหวัด (สอจร.)

พิมพ์ที่ หจก.ขอนแก่นการพิมพ์ 64 - 66 ถนนรัตนรมย์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000
โทร. 043 - 221-938

กิตติกรรมประกาศ

โครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะความร่วมมือของภาคีเครือข่ายให้แก่อำเภอที่เข้าร่วมกันขับเคลื่อนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอ จนประสบความสำเร็จต้องขอขอบคุณภาคีเครือข่ายทั้ง 10 อำเภอที่ร่วมดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่, อำเภอเชียงของ, จังหวัดเชียงราย, อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง, อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์, อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา, อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช, อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี, อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา, อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย และ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น และขอขอบคุณแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับจังหวัด (สอจร.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ได้สนับสนุนงบประมาณและนักวิชาการช่วยให้คำแนะนำสนับสนุนพร้อมถอดบทเรียนในการดำเนินงานของอำเภอทั้ง 10 แห่ง ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานระดับอำเภออื่นๆ ได้

ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้
คณะทำงานโครงการฯ

คำนำ

อุบัติเหตุทางถนน ทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตของคนไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจในประเทศไทย ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมาหลายองค์กร หน่วยงานเข้ามาร่วมกันขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปลอดภัยบนท้องถนน แต่ก็ยังไม่สามารถลดอัตราการบาดเจ็บ เสียชีวิตได้ตามเป้าหมาย ในการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนจึงได้ขับเคลื่อนงานในทุกระดับ ทั้งระดับส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ซึ่งพบว่า การดำเนินงานในระดับอำเภอ ที่มีการดำเนินการในรูปแบบของความร่วมมือสหสาขาวิชาชีพและภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อน โดยมุ่งเน้นดำเนินการในพื้นที่ระดับอำเภอ จะช่วยสร้างความตระหนัก ดึงการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่เข้ามาดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนได้เป็นอย่างดี

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขาซึ่งมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนโดยตรง ดังนี้

- 1) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 2) ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกัน
- 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่
- 4) สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
- 5) ประสานการปฏิบัติงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครและภาคีเครือข่ายในการป้องกันฯ

ในพื้นที่

จากบทบาทดังกล่าว ทางหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นฝ่ายเลขาของอำเภอโดยตรง จึงได้เข้าร่วมขับเคลื่อนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับพื้นที่ โดยมีแผนงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรในระดับจังหวัด (สอจร.) ร่วมสนับสนุนการดำเนินงานตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ทั้งด้านวิชาการและบริหารจัดการในการดำเนินงานโครงการใน 10 อำเภอ นำร่อง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นระยะเวลา 1 ปี (ปี 2558) เพื่อดำเนินงานโครงการ “นำร่องการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา” ขึ้น ซึ่งบัดนี้โครงการภ.นำร่องทั้ง 10 แห่งได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว จึงได้มีการถอดบทเรียน เพื่อค้นหาความสำเร็จ ปัจจัยเงื่อนไข และบทเรียนที่เกิดขึ้น โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานกับพื้นที่อำเภออื่นต่อไป

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานถอดบทเรียนโครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขานี้จะเป็นประโยชน์ไม่มากนักน้อย ทั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณหัวหน้าภ.สาขาและทีมงาน ผู้ร่วมดำเนินงานทุกท่าน ที่ร่วมพลังสร้างสิ่งดีงาม มอบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้คนในพื้นที่ทั้ง 10 อำเภอ ได้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนน

ด้วยจิตคารวะ

พรทิพภา สุริยะ

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สรุปผลการถอดบทเรียนสำหรับผู้บริหาร	ง
ระโนดซ์ซี่ปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ	1
พระแสงสัญญาณปลอดภัย ร่วมใจลดอุบัติเหตุ	10
พิปุนกับงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน	24
วังเหนือนาร่อง ป้องกันอุบัติเหตุทางถนน	33
บูรณาการ ถนนปลอดภัยอำเภอเชียงดาว	45
เสียงของนาร่อง ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน	57
தாகฟ้าร่วมใจ สร้างความปลอดภัยทางถนน	68
โครงการ “ปากช่องเมืองปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ”	83
ชาวมุขแพรวร่วมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน จังหวัดขอนแก่น	94
ด่านซ้ายถนนปลอดภัย	104
รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 10 อำเภอ	114

สรุปผลการถอดบทเรียนสำหรับผู้บริหาร

โครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา

1. ความเป็นมา

ในประเทศไทยอุบัติเหตุจราจรเป็นสาเหตุหลัก ที่สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินของคนไทย จากสถิติการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจรในแต่ละปีกว่า 13,000 คน สร้างความสูญเสีย และยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจจากการบาดเจ็บ พิการ ความสูญเสียดังกล่าวพบว่า ผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บเป็นกลุ่มวัยรุ่นและวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ หน่วยงานหลายฝ่ายเห็นว่าเป็นความสูญเสียที่ป้องกันได้ ทำให้ภาครัฐและภาคประชาชนเห็นความสำคัญในการแก้ไขป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจราจร ดังเช่น การที่รัฐบาลได้ประกาศให้การป้องกันอุบัติเหตุทางถนนเป็น “วาระแห่งชาติ” (มติ ครม. 29 กันยายน 2552) และมอบหมายให้ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน โดยมีเป้าหมายตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2552-2555 เป็นกรอบวางทิศทาง และกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทย เรียกว่า “มาตรการ 3 ม. 2 ข. 1 ร.” และกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานไว้ 5 ด้าน (5 E) ประกอบด้วย ด้านการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement) ด้านวิศวกรรม (Engineering) ด้านการให้ความรู้ การประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม (Education and Empowerment) ด้านการบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service) และด้านการประเมินผล (Evaluation)

ในวันที่ 29 มิถุนายน 2553 ครม. ได้รับรองข้อเสนอของศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ที่กำหนดให้ประเทศไทยมีแผนการดำเนินงาน “ทศวรรษการปฏิบัติการเพื่อความปลอดภัยทางถนน” ตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ มากำหนดเป็นมาตรการหลัก 8 ประการ ได้แก่

1. ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย
2. ลดพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ
3. ปรับพฤติกรรมของผู้ขับขี่ยานพาหนะให้ใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด
4. แก้ไขปัญหาจุดเสี่ยง จุดอันตราย
5. ยกระดับมาตรฐานยานพาหนะให้ปลอดภัย
6. พัฒนาสมรรถนะของผู้ขับขี่ยานพาหนะ
7. พัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉิน การรักษาและฟื้นฟูผู้บาดเจ็บ
8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยทางถนนของประเทศไทยให้มีความเข้มแข็ง

โดยมีเป้าหมายให้ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนต้องลดลงครึ่งหนึ่งในอีก 10 ปีข้างหน้า (ปี 2554 – 2563)

จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนน บาดเจ็บและเสียชีวิตของประเทศไทย ยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ซึ่งประเทศมีหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนหลายหน่วยงาน ซึ่งมีบทบาทที่ต่างกัน เช่น กระทรวงคมนาคม ดูแลรถและถนนให้ปลอดภัย กระทรวงสาธารณสุข รับผิดชอบดูแลรักษาผู้บาดเจ็บในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินทั้งในและนอกโรงพยาบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายผู้กระทำผิด กฎหมายจราจร สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเลขาของศูนย์ความปลอดภัยทางถนนแห่งชาติ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีกระทรวงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เป็นกรรมการ ที่ผ่านมามีการประชุมขับเคลื่อนการทำงานปีละ 2 ครั้ง คือ ช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์เท่านั้น ไม่ได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันในการขับเคลื่อนระดับจังหวัด มีศูนย์ความปลอดภัยทางถนน จังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นเลขานุการประกอบด้วย หัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมขับเคลื่อนส่วนใหญ่ในช่วงเทศกาล ขณะนี้ ทีม สอจร. ได้เข้ามาสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายในระดับจังหวัด เกิดการประชุมขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่จะเป็นอำเภอเมือง ส่วนในอำเภออื่นๆ ยังขาดการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง จะมีการดำเนินการและขับเคลื่อนงาน เฉพาะช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ โดยคณะกรรมการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ ซึ่งมีนายอำเภอเป็นประธาน ปลัดอำเภอเป็นฝ่ายเลขานุการ ส่วนช่วงเวลาปกติการทำงานในระดับอำเภอจะไม่มีการดำเนินการใดๆ เนื่องจากปลัดอำเภอมีการปฏิบัติงานมากมายน ทำให้การขับเคลื่อนเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนในระดับอำเภอ จึงไม่ต่อเนื่อง ทั้งๆ ที่การทำงานในระดับพื้นที่อำเภอ จะสามารถดำเนินการได้ใกล้ชิด และสามารถดูแลได้ง่ายกว่าการทำงานในระดับจังหวัด

การดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับจังหวัด พบว่า ส่วนใหญ่การดำเนินงานจะอยู่ในอำเภอเมืองมากกว่า และมีหลายอำเภอที่ดำเนินการในรูปแบบของ สหสาขาวิชาชีพและภาคีเครือข่าย ประสบผลสำเร็จในระดับอำเภอ เช่น ในปี 2554 – 2555 จังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการรณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% ในอำเภอนำร่อง 5 อำเภอ และมีอำเภอที่นำข้อมูลสู่การแก้ปัญหาในระดับอำเภอ ซึ่งมีรูปแบบหลากหลายจากหลายอำเภอ เช่น รูปแบบของอำเภอพัฒนานิคม จ.ลพบุรี อ.โกสุมพิสัย จ.มหาสารคาม อ.โนนสะอาด จ.อุดรธานี อ.บ้านไผ่ อ.เขาสวนกวาง อ.น้ำพอง จ.ขอนแก่น เป็นต้น ซึ่งพบว่า การดำเนินการในระดับอำเภอ สามารถดำเนินการได้ง่ายและเกิดผลชัดเจนกว่าทำในภาพของจังหวัด (พื้นที่ใหญ่เกินไป) ทางแผนงาน สอจร. และ ศวปถ. ได้ถอดบทเรียนและจัดทำคู่มือในการดำเนินงาน โดยใช้ระบบข้อมูลในการขับเคลื่อนในระดับอำเภอ พบว่า ผู้ขับเคลื่อนในอำเภอ คือ หน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาลอำเภอ และสถานีตำรวจภูธรอำเภอ เป็นหลัก ไม่ใช่ปลัดอำเภอที่มีบทบาทหน้าที่เป็นเลขานุการศูนย์ความปลอดภัยทางถนนอำเภอ และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่สำคัญ คือ ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการดำเนินงานแบบสหสาขาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องจริงจัง รณรงค์สร้างความตระหนักในประชาชน ผู้บริหารทุกองค์กรทุกระดับให้การสนับสนุน จนนำไปสู่การทำงานแบบมีส่วนร่วมของประชาชน เกิดกลยุทธ์การดำเนินงานของอำเภอที่เอื้ออำนวย และเป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปพัฒนาวิธีการทำงานให้เหมาะสมกับปัญหาของแต่ละพื้นที่ได้ การดำเนินงานดังกล่าว อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์และมาตรการแบบบูรณาการ ความรู้ ความคิด กำลังคน งบประมาณ และเทคโนโลยี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเกิดความยั่งยืน ประกอบกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ประกาศให้มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา ขึ้นใน วันที่ 26 สิงหาคม 2556 จำนวน 30 สาขา และมีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา จำนวน 30 สาขา ขึ้นในวันที่ 25 กันยายน 2556 โดยบทบาทภารกิจ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา ขึ้นตรงกับหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ฝ่ายป้องกันสาธารณภัย (งานป้องกันอุบัติเหตุทางถนน เป็นส่วนหนึ่งของงาน ป้องกันสาธารณภัย) ดังนั้น อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน จึงมี ดังนี้

- 6) วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 7) ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกเกี่ยวกับการป้องกัน

- 8) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของทุกภาคส่วนในเขตพื้นที่
- 9) สนับสนุนการดำเนินงานกิจกรรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
- 10) ประสานการปฏิบัติงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครและภาคีเครือข่ายในการป้องกันฯ ในเขตพื้นที่

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า เลขาธิการศูนย์ความปลอดภัยทางถนนของอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่เป็นผู้รับผิดชอบและเป็นฝ่ายเลขานุการของอำเภอโดยตรง น่าจะทำให้เกิดการขับเคลื่อนการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฝ่ายเลขานุการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอ (ศปถ.อำเภอ) ให้สามารถเป็นเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนในระดับพื้นที่ ทางแผนงาน สอจร.จึงได้จัดทำโครงการ “นาร่องการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา” ขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

โดยมี**วัตถุประสงค์หลัก** เพื่อสร้างต้นแบบการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ โดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย และมี**วัตถุประสงค์เฉพาะ** เพื่อ (1) พัฒนาศักยภาพของทีมงานระดับอำเภอ ซึ่งประกอบด้วยสหสาขาวิชาชีพและภาคีเครือข่ายในอำเภอนาร่อง (2) เพื่อเพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ และลดจุดเสี่ยงในพื้นที่ (3) เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ (4) เพื่อลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุฯ จำนวนผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตจากก่อนดำเนินการ และ (5) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการพัฒนาการทำงานเพื่อลดปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ

โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมาย ไว้ 10 อำเภอ ที่มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา ตั้งอยู่กระจายทุกภาค (จากทั้งหมด 30 อำเภอ) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

1. เป็นอำเภอที่ตั้งของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา
2. เป็นอำเภอที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่เป็นจำนวนมาก
3. เป็นอำเภอมีความสมัครใจ และมีความพร้อมเข้าร่วมโครงการฯ

จากเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก ส่งผลให้มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา เข้าร่วมโครงการจำนวน 10 สาขาอำเภอ ประกอบด้วย

- 1) ปก.จังหวัดสงขลา สาขาระโนด
- 2) ปก.จังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง
- 3) ปก.จังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาพิปูน
- 4) ปก.จังหวัดลำปาง สาขาวิงเหนือ
- 5) ปก.จังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว
- 6) ปก.จังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ
- 7) ปก.จังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า
- 8) ปก.จังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง
- 9) ปก.จังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ
- 10) ปก.จังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย

2. การดำเนินงานโครงการ

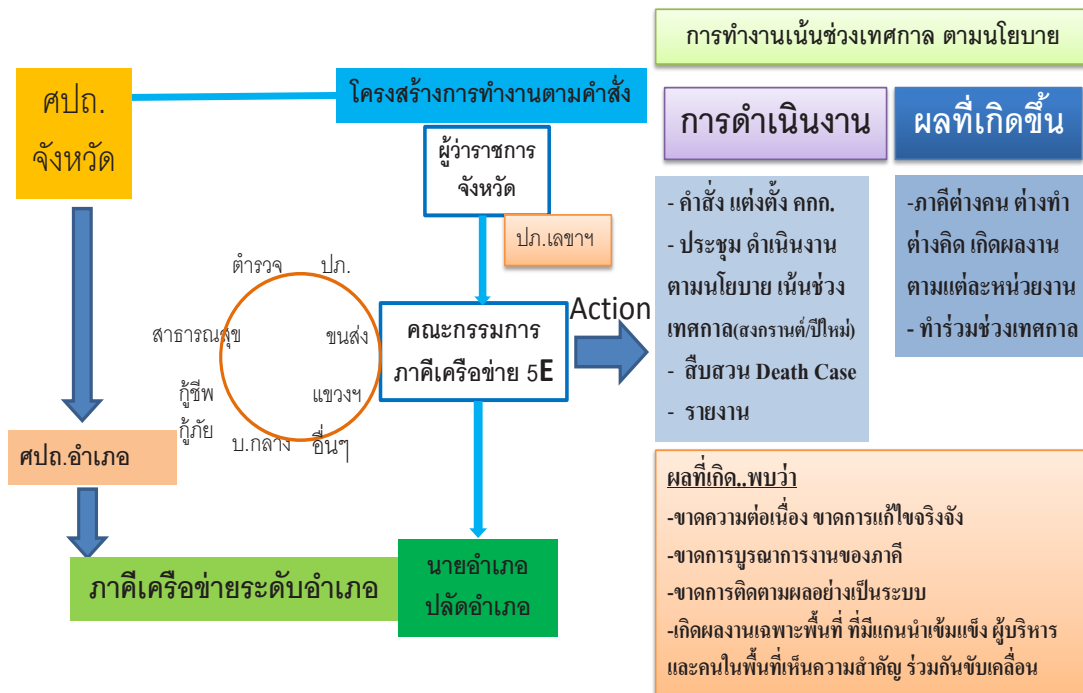
ในการดำเนินงานโครงการของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ทั้ง 10 สาขา มีการดำเนินงานที่แตกต่างจากเดิม จึงได้วิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ ดังนี้

1) รูปแบบการดำเนินงานของ ปภ.สาขา ก่อนเข้าร่วมโครงการ

ในการดำเนินงานที่ผ่านมาในระดับอำเภอ พบว่า การดำเนินงานจะเป็นไปตามคำสั่ง โครงสร้าง และนโยบายที่จังหวัดมอบหมาย โดยมีคณะกรรมการตามคำสั่งแต่งตั้งซึ่งมีภาคีเครือข่ายจากสหสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงาน เน้นการดำเนินงานโดยการประชุม พูดคุยกัน และมีการสอบสวน สืบสวนเชิงลึกกรณีมีผู้ประสบเหตุเสียชีวิต หรือกรณีเหตุใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสูง งานป้องกันอุบัติเหตุจราจรส่วนใหญ่จะเน้นดำเนินงานตามนโยบายในช่วงเทศกาลปีใหม่ และสงกรานต์ ซึ่งลักษณะการทำงานที่เกิดขึ้นนี้ ทางทีมภาคีเครือข่ายจะทุ่มเททำงานร่วมกันในช่วง 7 วันอันตรายเท่านั้น หากในช่วงเวลาอื่นยังขาดการบูรณาการงาน การติดตามผลงานร่วมกัน ส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง จึงจึงในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรตลอด 365 วัน

รูปแบบการดำเนินงานของ ปภ.(ระดับอำเภอ)

➤ **รูปแบบปกติ** (ไม่ได้รับทุนจาก สอจร./สสส.)

2) รูปแบบการดำเนินงานของ ปภ.สาขา เมื่อเข้าร่วมโครงการ

การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรในระดับอำเภอ ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ปภ.) สาขาระดับอำเภอ เมื่อได้เข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนงานสร้างความปลอดภัยทางถนนแล้ว ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ ตามนโยบายจังหวัด มีภาคีเครือข่ายจากสหสาขาวิชาชีพ

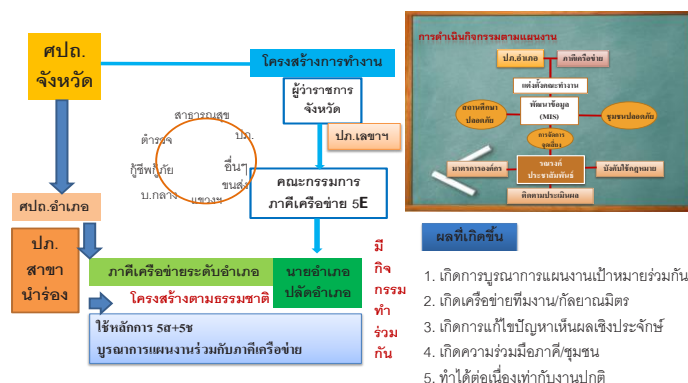

ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมดำเนินงาน โดยมี ปก.สาขา เป็นกำลังสำคัญ และมีนายอำเภอ ปลัดอำเภอเป็นแกนนำ ในการขับเคลื่อนงานความปลอดภัยทางถนนในระดับอำเภอ โดยมีการหลักทำงานร่วมกัน คือ 5 ส และ 5 ช¹ ทั้งนี้ได้กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินงานร่วมกัน โดยนำข้อมูลปัญหาอุบัติเหตุจราจร มาร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ ร่วมกัน และกำหนดเป็นกิจกรรมตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น กิจกรรมชุมชนปลอดภัย สถานศึกษาปลอดภัย/โรงเรียน ต้นแบบ ซึ่งจะมีการอบรมให้ความรู้ ธรรมรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึก พร้อมได้ดำเนินงานด้านการบังคับ ใช้กฎหมาย และมาตรการองค์กร ควบคุมไปด้วย สุดท้ายได้มีการติดตามประเมินผลร่วมกัน เพื่อวัดผล ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าว ได้ส่งผลให้เกิดการบูรณาการแผนงาน และกำหนดทิศทาง เป้าหมายการทำงานร่วมกัน เกิดภาคีเครือข่ายตามธรรมชาติ ได้ทีมงานกัลยาณมิตร และเกิดการแก้ไขปัญหา เห็นผลเชิงประจักษ์ ได้รับความร่วมมือจากภาคี ชุมชน ส่งผลให้เกิดการป้องกันอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการดำเนินงานของ ปก.(ระดับอำเภอ)

➤ **รูปแบบใหม่ มี ปก.สาขา** (รับทุนจาก สอจร./สสส.)

ขั้นตอนการหนุนเสริมงาน ปก.สาขา โดย สอจร.

➤ ก่อนเริ่มโครงการ

1. **พัฒนาโจทย์โครงการ** จัดเวทีพัฒนาโจทย์โครงการ ผ่านการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ข้อมูลโดยภาคี เครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งได้เชิญภาคีเครือข่ายมาอำเภอละ 10 คน เพื่อร่วมกันพัฒนาโครงการ
2. **ค้นหาแนวร่วม แนวทาง** หัวหน้า ปก.สาขา และภาคีเครือข่าย เมื่อได้พัฒนาโจทย์โครงการร่วมกันแล้ว ได้ร่วมกันค้นหาแนวทางการขับเคลื่อนงานและแนวร่วม คนทำงานในพื้นที่เป้าหมาย
3. **เสนอโครงการขอรับทุน** เมื่อได้โครงการที่ผ่านการพัฒนา พิจารณาร่วมกันแล้ว จึงจัดปรับและ เสนอโครงการเพื่อขอรับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ผ่าน สอจร.

➤ ระหว่างดำเนินงานโครงการ

4. **เติมความรู้** ทาง สอจร.ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง มาให้ความรู้ ข้อเสนอแนะ คือ
  - หลักการวิเคราะห์ปัญหาและค้นหาแนวทางการแก้ไข
  - หลักการดำเนินงาน 5ส+5ช

¹ 5ส คือ 1.สหสาขา 2.สารสนเทศ 3.สุดคุ้ม 4.สุดเสียง 5.ส่วนร่วม และ 5ช คือ 1.เชื่อม/ชักชวน 2.ขง 3.ซ้อน 4.ชม/เชียร์ 5.เช็ค

- หลักการบริหารงานโครงการ /การจัดทำรายงานโครงการ รายงานการเงิน

5. **ติดตามความก้าวหน้า เสริมพลังคนทำงาน** เมื่อทาง ปภ.สาขา ได้ดำเนินงานไปได้ 5-7 เดือน ทางทีม สอจร.ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามความก้าวหน้า หนุนเสริม ให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะ ในการทำงาน

➤ **หลังดำเนินงานโครงการ**

6. **แลกเปลี่ยนเรียนรู้** จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2 ครั้ง เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานระหว่างสาขาอำเภอทั้ง 10 แห่ง โดยครั้งที่ 1 จัดเวทีให้นำเสนอความก้าวหน้าโครงการ เพื่อรายงานผล บทเรียน ปัญหาอุปสรรคที่พบ และครั้งที่ 2 จัดเวทีเพื่อสรุปบทเรียนโครงการ ร่วมกัน เพื่อนำเสนอผลงานที่ผ่านมา ซึ่งเวทีทั้ง 2 ครั้ง ทาง สอจร.ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมา ให้ข้อเสนอแนะ ความรู้ กำลังใจในการทำงาน

7. **ติดตามประเมินผลตนเอง** หลังจกดำเนินงานใกล้สิ้นสุดโครงการ ทางทีม สอจร.ได้ลงพื้นที่พบกับ ปภ.สาขาและภาคีเครือข่ายทั้ง 10 แห่ง เพื่อถอดบทเรียน ผลการดำเนินงาน ร่วมค้นหาความสำเร็จ บทเรียน ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงานต่อไป เพื่อให้ ปภ.สาขา ได้ประเมินผลตนเอง และชวนกำหนดแนวทาง เป้าหมายในการขับเคลื่อนงานป้องกันและแก้ไขปัญหอบุติเหตุต่อไป ในอนาคต

ภาพรวมการดำเนินงานโครงการ ปภ.สาขา 10 แห่ง

ในการดำเนินงานโครงการของ ปภ.สาขาอำเภอทั้ง 10 แห่ง ได้มีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งมี **เป้าหมายที่สำคัญ** คือ

1. เกิดภาคีเครือข่าย และระบบกลไกการทำงาน
2. เกิดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหอบุติเหตุจรรยาจร
3. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลงจากปีที่ผ่านมา
4. จำนวนการบาดเจ็บ เสียชีวิต ลดลงจากปีที่ผ่านมา

จากเป้าหมายที่กำหนดร่วมกัน ทางทีมภาคีเครือข่ายและ ปภ.สาขาอำเภอ ได้กำหนดกิจกรรมที่ต้อง ดำเนินงานตามสภาพปัญหาและบริบทของพื้นที่ ไว้ 9 กิจกรรม ดังนี้

1. **แต่งตั้งคณะทำงาน** ซึ่งประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอหัวหน้า ปก.สาขา ผู้แทนจากหน่วยงานโรงพยาบาลอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ท้องถิ่นอำเภอ สถานีตำรวจภูธรอำเภอ แขวงการทางหน่วยงานสถานศึกษา ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน เยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เพื่อประชุม วางแผนดำเนินงานและกำกับติดตามผลการดำเนินงานร่วมกัน

2. **พัฒนาระบบข้อมูล** เป็นการเก็บ สำรวจ และนำข้อมูลสถิติอุบัติเหตุจราจร จำนวนผู้บาดเจ็บ เสียชีวิตจุดเกิดเหตุ จากหน่วยงานภาคที่เกี่ยวข้อง มาร่วมกันวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุปัญหา เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไข ลงมือปฏิบัติ และติดตามผล ซึ่งจะมีการเก็บข้อมูล และเปรียบเทียบก่อนหลังการดำเนินงาน

3. **สถานศึกษาปลอดภัย/โรงเรียนต้นแบบ** ได้มีการคัดเลือกโรงเรียน สถานศึกษาที่สนใจเข้าร่วมโครงการ และคัดเลือกโรงเรียนที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุสูงเข้าร่วมกิจกรรม โดยได้จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียน เยาวชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ จากฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน² นอกจากนี้ได้ให้นักเรียน ทดลองฝึกปฏิบัติ คิดออกแบบกิจกรรม จัดตั้งชมรมถนนปลอดภัย และสนับสนุนโรงเรียนได้ร่วมสร้างความปลอดภัย โดยกระตุ้นให้ดึงการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง นักเรียน เพื่อร่วมกันสร้างจิตสำนึกให้เกิดความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน

4. **ชุมชนปลอดภัย** ได้คัดเลือกชุมชน หมู่บ้าน และสนับสนุนให้คนในชุมชนได้เก็บ สำรวจข้อมูล จุดเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยง และคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชน เพื่อทำประชาคมร่วมกันในการค้นหาแนวทางแก้ไข และป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน

5. **การจัดการจุดเสี่ยง** เป็นการแก้ไขและป้องกันเหตุที่เกิดจากจุดเสี่ยง จุดอันตราย โดยนำข้อมูล ที่สำรวจมาวิเคราะห์ ค้นหาแนวทาง และลงมือแก้ไข ซึ่งแบ่งการจัดการออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) จุดเสี่ยงที่สามารถแก้ไขได้ทันที เช่น ปรับปรุงทัศนวิสัย โดยตัดกิ่งไม้ ตัดหญ้าที่บดบังการมองเห็น บริเวณไหล่ทาง ทางแยก จุดตัด 2) จุดเสี่ยง อันตรายที่ต้องแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพ เช่น การติดตั้งสัญญาณไฟจราจร ป้ายเตือน และการปรับปรุงพื้นที่ผิวทาง เพื่อให้เกิดความปลอดภัย

6. **การบังคับใช้กฎหมาย** เป็นการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่รับผิดชอบโดยตรง เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลการเกิดเหตุ การสอบสวนหาสาเหตุเชิงลึก มาร่วมกำหนดแนวทาง แก้ไขปัญหาและนอกจากนั้นได้มีการประสานความร่วมมือ เพื่อตั้งด่านบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่ายจากหน่วยงานอื่น มีการจับปรับและควบคุมพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่ปลอดภัย เช่น หมวก เมา เร็ว ฯลฯ

7. **มาตรการองค์กร** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับอำเภอ ได้มีการประสานความร่วมมือ สร้างความเข้าใจ และจัดทำข้อตกลง (MOU) เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงาน และสถานศึกษา ได้ร่วมกันสร้างความปลอดภัย ปฏิบัติตามกฎหมายจราจร โดยให้มีการสวมหมวกนิรภัย

8. **สื่อสาร ประชาสัมพันธ์** อบรมให้ความรู้ จัดให้มีการสื่อสารทั้งระดับคนทำงานผ่านเครื่องมือ App Line และ Face book เพื่อประสานงานสร้างความเข้าใจร่วมกัน และมีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ อบรม ให้ความรู้กับคนในชุมชน เยาวชน และสื่อสารให้คนใช้รถใช้ถนนในพื้นที่ได้รับทราบข้อมูล กฎจราจร โดยการติดป้ายเตือน ป้ายประชาสัมพันธ์ หรือจัดรายการวิทยุชุมชน ให้ความรู้สร้างความเข้าใจกับคนใช้รถใช้ถนน นักท่องเที่ยวบริเวณจุดบริการที่เข้ามาในพื้นที่อำเภอ

² ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน คือ 1.จับเพราะรัก เป็นการสอนวินัยจราจร 2.การปฐมพยาบาลและช่วยฟื้นคืนชีพ 3. สิทธิประโยชน์จาก พรบ. 4.การขับขี่ปลอดภัย

9. **ติดตามประเมินผล** ปภ.สาขาอำเภอและภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นคณะทำงานขับเคลื่อนงานสร้างความปลอดภัยทางถนน ได้สร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งเสนอข้อมูล แนวทาง วางแผน และปฏิบัติการ ทั้งนี้ ได้มีการวัดผลการดำเนินงานผ่านเวทีประชุมคณะทำงานประจำเดือน เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เกิดการป้องกันและแก้ไข นอกจากนี้ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ชื่นชม ให้กำลังใจกัน ทำให้เกิดทีมงานที่เป็นกัลยาณมิตร มีเพื่อนร่วมงานที่ไม่ได้เป็นเพียงโครงสร้างตามคำสั่งเท่านั้น

กิจกรรมการดำเนินงานของ ปภ.สาขาทั้ง 10 แห่ง

ปภ.สาขา	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลลัพธ์
1. ปภ.ระโนด	1. ประชุมเพื่อพัฒนาทีมและเครือข่าย 2. ร่วมกันแก้ไขจุดเสี่ยง ติดสัญญาณไฟ ติดป้ายเตือน 3. อบรมให้ความรู้เยาวชน 4. ฐาน 4. อบรมกฎจราจรนักศึกษาวิชาทหารเพื่อปฏิบัติหน้าที่จราจร 5. ทำข้อตกลง(MOU)กับองค์กรราชการ 6. สื่อสารสาธารณะ สร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ในงานมหกรรมสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> เกิดทีมภาคีเครือข่าย ขับเคลื่อนงานไปด้วยกัน และสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน เยาวชน ประชาชนรับรู้ เข้าใจ ขับขี่รถปลอดภัยมากขึ้น
2. ปภ.พระแสง	1. ประชุมทบทวนปัญหา เสริมศักยภาพภาคี 2. ปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง ปรับผิวถนน ติดป้าย 3. กำหนดมาตรการให้อปท.ทุกแห่งทำแผน 4. ขอให้ผู้ประกอบการรถบรรทุกคลุมผ้าใบทุกครั้ง 5. จัดจุดจอดรถรับส่งนักเรียน 12 จุด 6. สร้างโรงเรียนต้นแบบ อบรมให้ความรู้ พาศึกษาหาความรู้จากสถานที่จริง /สร้างแกนนำนักเรียน 7. ซ้อมแผนเตรียมรับสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> เกิดทีมงานขับเคลื่อนไปกับงาน ศปภ.อำเภอ ได้แก้ไขจุดเสี่ยง ปรับผิวถนน มีจุดจอดรถรับส่งนักเรียน เกิดแกนนำนักเรียน เกิดแผนงานป้องกัน
3. ปภ.พิบูล	1. ประชุมพัฒนาศักยภาพทีมงาน 2. แก้ไขจุดเสี่ยงแบบบูรณาการ 3. ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 4. ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก	<ul style="list-style-type: none"> เกิดทีมภาคีเครือข่าย เกิดการแก้ไขจุดเสี่ยง มีการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น
4. ปภ.วังเหนือ	1. ประชุมพัฒนาศักยภาพภาคี/ทีมงาน 2. ทำบันทึกข้อตกลงสวมหมวกนิรภัยกับ อปท.10 แห่ง รพ.สต. รร.10 แห่ง 3. จัดระเบียบตลาดนัดชุมชน 4. จัดการจุดเสี่ยงหน้าโรงเรียนทางแยก ทางโค้ง แยกอันตราย 5. อบรมให้ความรู้แก่นักเรียน 4 ฐาน 6. จัดทำสื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> เกิดทีมภาคีเครือข่าย มีการจัดการจุดเสี่ยง จัดระเบียบตลาดนัดชุมชน อบรมให้ความรู้แก่นักเรียน จัดทำสื่อรณรงค์
5. ปภ.เชียงดาว	1. จัดตั้ง ศปภ.อ.และประชุมพัฒนาภาคีเครือข่าย 2. อบรมสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน /สร้างแกนนำนักเรียน 3. สร้างมาตรการองค์กรและประกาศเป็นวาระอำเภอ 4. บังคับใช้กฎหมายกวดขันวินัยจราจร ประชาสัมพันธ์จับปรับจริงจัง 5. สร้างชุมชนต้นแบบ/ประชาคมหมู่บ้าน 6. ประชาสัมพันธ์ทำ สปอตโฆษณา จัดวิทยุชุมชน 7. แก้ไขจุดเสี่ยง 12 จุด 8. พัฒนาหน่วยกู้ภัยเตรียมพร้อมรับสถานการณ์	<ul style="list-style-type: none"> เกิดภาคีเครือข่าย ชุมชนเกิดการตื่นตัว ลูกขึ้นมาร่วมจัดการกับปัญหา นักเรียน เยาวชนเกิดจิตสำนึก ขับขี่รถปลอดภัยมากขึ้น

ปก.สาขา	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลลัพธ์
6. ปก.เชียงของ	1. สร้างภาคีเครือข่าย 2. อบรมให้ความรู้นักเรียน 4 ฐาน 3. รมรงค์ประชาสัมพันธ์ ติดป้ายเตือน 4. อบรมทีมกู้ภัย	<ul style="list-style-type: none"> เกิดทีมภาคีเครือข่าย นักเรียนได้รับความรู้ เกิดความเข้าใจ มีจุดบริการนักท่องเที่ยวให้คำแนะนำการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย
7. ปก.ตากฟ้า	1. ประชุมพัฒนาเครือข่าย 2. จัดทำแผนปฏิบัติการระดับอำเภอและชุมชน 3. พัฒนาระบบข้อมูล Data center 4. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. อบรมสร้างจิตสำนึกให้เยาวชน 6. จัดประกวดชุมชนปลอดภัยหมู่บ้านตัวอย่าง 7. ประเมินผล	<ul style="list-style-type: none"> เกิดชุมชนปลอดภัยหมู่บ้านตัวอย่าง มีการจัดการระบบข้อมูล ภาคีเครือข่ายเกิดแผนปฏิบัติการร่วมกัน
8. ปก.ปากช่อง	1. ประชุมสร้างเครือข่ายทีมงาน 2. ปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง 3. จัดทำฐานข้อมูล พัฒนาระบบ 4. จัดตั้งทีมสืบสวนหาสาเหตุ 5. อบรมให้ความรู้นักศึกษา สร้างสถานศึกษาต้นแบบ 6. จัดทำมาตรการองค์กรหมวกนิรภัย	<ul style="list-style-type: none"> เกิดภาคีเครือข่ายและทีมสืบสวนสอบสวน เกิดสถานศึกษาต้นแบบ เกิดการแก้ไขจุดเสี่ยง
9. ปก.ชุมแพ	1. ประชุมสร้างเครือข่าย 2. รมรงค์ประชาสัมพันธ์ 3. จัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุระดับตำบล 4. บูรณาการซ่อมแผน	<ul style="list-style-type: none"> เกิดภาคีเครือข่าย อปท.ได้จัดทำแผนปฏิบัติ
10. ปก.ด่านซ้าย	1. สร้างภาคีเครือข่าย 2. สร้างจิตอาสาปลูกฝังวินัยเยาวชน 3. อบรมอาสาสมัครกู้ชีพเยาวชน 4. จัดทำโครงการรถรับส่งนักเรียนปลอดภัย/ชมรมรถรับส่งนักเรียน 5. แก้ไขจุดเสี่ยง 6. กำกับควบคุมสกัดจับรถบรรทุกน้ำยางพาราหกบนถนน 7. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ผ่านสื่อต่างๆ (วิทยุชุมชน CD ฯลฯ)	<ul style="list-style-type: none"> เกิดความร่วมมือของภาคีเครือข่าย เกิดกลุ่ม อส.จร.เยาวชน เกิดชมรมรถรับส่งนักเรียน หมดปัญหาเรื่องน้ำยางพาราหกบนถนน

3. ผลลัพธ์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากผลลัพธ์การดำเนินงานของ ปก.สาขาอำเภอทั้ง 10 แห่ง เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินงานทั้ง 9 กิจกรรม สรุปได้ ดังนี้

กิจกรรม	ผลลัพธ์	การเปลี่ยนแปลง
1. แต่งตั้งคณะทำงาน	<ol style="list-style-type: none"> เกิดการประชุมภาคีเครือข่าย สหสาขาวิชาชีพ 1-2 เดือน/ครั้ง เกิดคณะทำงาน/กรรมการ ตามคำสั่ง แต่งตั้งเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนงาน เกิดคณะทำงานทำควบคู่ไปกับงานของ สปถ.อำเภอ 	<ol style="list-style-type: none"> เกิดแกนนำ ทีมงาน ในการขับเคลื่อนงานและคณะทำงานได้นำข้อมูลสภาพปัญหา มาร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์และหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

กิจกรรม	ผลลัพธ์	การเปลี่ยนแปลง
		2. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมติดตาม ประเมินผลการทำงานร่วมกัน ในทุกเดือน 3. เกิดวาระอำเภอ มีแผนงานปฏิบัติการร่วมกัน 4. เกิดความสัมพันธ์ฉันท์พี่น้องมีกัลยาณมิตรในการทำงานร่วมกัน
2. พัฒนาระบบข้อมูล	1. เกิดคณะทำงานรวบรวมข้อมูล (MIS) 2. ได้ชุดข้อมูล 3 ฐาน นำมาวิเคราะห์ร่วมกัน	1. มีการนำข้อมูลในพื้นที่แต่ละด้านมาวิเคราะห์และวางแผนงานเพื่อแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนร่วมกัน 2. เกิดการพูดคุยแลกเปลี่ยนสภาพปัญหา จากข้อมูลที่จัดเก็บ รวบรวมวิเคราะห์ 3. เกิดการรับรู้ข้อมูลเท่าเทียมกัน 4. พื้นที่เป้าหมายเกิดการตื่นตัว จากผลของการคืนข้อมูล (จุดเสี่ยง จำนวนการเกิดเหตุ การบาดเจ็บ เสียชีวิต)
3. สถานศึกษาปลอดภัย/โรงเรียนต้นแบบ	1. เกิดแกนนำนักเรียน เยาวชน นักศึกษา 2. เกิดเยาวชนผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการขับขี่รถที่ปลอดภัย 3. เกิดการจัดระเบียบจราจร ความปลอดภัยภายในโรงเรียน และระหว่างเส้นทางสัญจรใกล้บริเวณโรงเรียน/สถานศึกษา	1.นักเรียน เยาวชน มีความรู้ ความเข้าใจในการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย 2.นักเรียนได้เรียนรู้ มีแนวคิด ได้ออกแบบกิจกรรมเพื่อชักชวนให้เพื่อนๆ ร่วมสร้างความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน 3.นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เช่น ขับขี่รถด้วยความระมัดระวัง และสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น
4. ชุมชนปลอดภัย	1. คนในชุมชนเกิดการตื่นตัว รับรู้ตระหนักถึงปัญหา เห็นความสำคัญ 2. เกิดความร่วมมือในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหา 3. เกิดกลุ่มแกนนำชุมชน ร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ	1.เกิดความร่วมมือ ค้นหาแนวทางประชาคมหาข้อตกลงร่วมกันในชุมชน 2. มีการเฝ้าระวังป้องกันแก้ไข 3. เกิดการประสานงานระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง 4. กลุ่มแกนนำชุมชน/ประชาชนมีพฤติกรรมการขับขี่ที่ปลอดภัยขึ้น

กิจกรรม	ผลลัพธ์	การเปลี่ยนแปลง
5. การจัดการจุดเสี่ยง	<ol style="list-style-type: none"> 1. คนในชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกันแก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตรายป้องกัน เช่น ตัดกิ่งไม้ แผ้วถางหญ้า ติดป้ายเตือน สัญญาณจราจร 2. คนในชุมชน หน่วยงาน เกิดความร่วมมือจัดการกับปัญหาจุดเสี่ยง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภาคีเครือข่าย ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ ร่วมกันวิเคราะห์แก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตราย ทำให้เกิดการจัดการกับ ปัญหา เช่น การจัดการจุดเสี่ยง บริเวณตลาดนัด หน้าโรงเรียน 2. เกิดการประสานความร่วมมือและ ติดตามผลจากการแก้ไขปัญหาร่วมกัน
6. การบังคับใช้กฎหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างมี ส่วนร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจ ชุมชน ภาคีที่เกี่ยวข้อง 2. เกิดด่านบูรณาการร่วมกับภาคีเครือข่าย ชุมชน (ตรวจเมา หมวก ยาเสพติด) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือ เกิด กำลังใจ สัมพันธภาพที่ดี (ตำรวจ ไม่รู้สึกตกเป็นจำเลย ไม่โดดเดี่ยว มี เพื่อนทำงาน) 2. เกิดการบังคับใช้กฎหมาย ตั้งด่าน ตักเตือน ปรับ(หมวก เมา) อย่างต่อเนื่อง 3. ผู้บริหารองค์กร และประชาชนในพื้นที่ให้ความสำคัญมากขึ้น
7. มาตรการองค์กร / มาตรการชุมชน (หมวกนิรภัย)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการประสานความร่วมมือ จัดทำ ข้อตกลง (MOU) ระหว่างองค์กรในการ สวมหมวกนิรภัย 2. เกิดกิจกรรมส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในสถานศึกษา และหน่วยงาน องค์กรที่เข้าร่วมอย่างจริงจัง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บุคลากร นักเรียน ประชาชน ให้ความร่วมมือสวมหมวกนิรภัย เพิ่มขึ้น 2. เจ้าหน้าที่ บุคลากร และภาคีเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการให้ความสำคัญ และปฏิบัติตามในการสวมหมวกนิรภัย
8. สื่อสาร รณรงค์ ประชาสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดการสื่อสารเรื่องข้อข้รถที่ปลอดภัย ให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนในพื้นที่เป้าหมาย และใกล้เคียง 2. มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ในการขับขี่อย่างปลอดภัย 3. เกิดการสร้างกระแสสังคมให้เกิดการตื่นตัว ร่วมสร้างความปลอดภัยทางถนน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย เกิดการรับรู้ เข้าใจ และมีการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมที่ดีขึ้น ส่งผลให้ข้อข้รถที่ปลอดภัยมากขึ้น
9. ติดตามประเมินผล	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดทีมติดตามประเมินผล การทำงานในพื้นที่ 2. มีข้อมูล มีการพูดคุย และวัดผลร่วมกันจากผลงานที่ได้ดำเนินการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทีมติดตามประเมินผล ได้นำข้อมูลจากการติดตามมาพูดคุย ปรีกษาหารือ เพื่อพัฒนาปรับปรุงแก้ไข วิธีการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

• ผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง จำแนกเป็นรายอำเภอ ดังนี้

ปก. สาขา อำเภอ	การสวมหมวก(ร้อยละ)			การเกิดอุบัติเหตุ(ครั้ง)			การบาดเจ็บ(คน)			การเสียชีวิต(คน)		
	ปี 57	ปี 58	ส่วนต่าง	ปี 57	ปี 58	(+/-)	ปี 57	ปี 58	(+/-)	ปี 57	ปี 58	(+/-)
1.ระโนด	56	82	26	189	163	-26	228	191	-37	17	12	-5
2.พระแสง	2	39	37	88	192	104	90	192	102	5	12	7
3.พิปูน	6.67	42.9	36.23	442	386	-56	526	511	-15	0	0	0
4.วังเหนือ	30.68	32.47	1.79	533	445	-88	494	493	-1	11	6	-5
5.เชียงดาว	56.5	67.8	11.3	121	117	-4	150	122	-28	14	9	-5
6.เชียงของ	8.64	22.73	14.09	150	139	-11	149	136	-13	9	11	2
7.ตากฟ้า	87.5	87.86	0.36	525	482	-43	715	615	-100	14	4	-10
8.ปากช่อง	45	31	-14	571	670	99	607	734	127	38	40	2
9.ชุมแพ	46.57	68.92	22.35	1974	1018	-956	1974	1018	-956	12	20	8
10.ด่านซ้าย	69	82	13	132	118	-14	58	45	-13	18	16	-2
รวม				4,725	3,730	- 995	4,991	4,057	- 934	138	130	- 8

หมายเหตุ อัตราการสวมหมวกของสาขาพระแสงวัดปริมาณเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย:นักเรียนโรงเรียนพระแสงวิทยา ส่วนสาขาอื่นวัดปริมาณจากประชาชนทั้งอำเภอ

จากผลการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขาพบว่า ในการดำเนินงานโครงการ เน้นการสร้างมีคณะทำงานและพัฒนาภาคีเครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนงานสร้างความปลอดภัยทางถนน ซึ่งมีกิจกรรมที่เน้นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญคือ ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา ผู้ใช้รถใช้ถนน โดยมีการจัดเก็บและสำรวจข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและวางแผนงาน เพื่อลงมือปฏิบัติการในการแก้ไขป้องกันปัญหาอุบัติเหตุ ซึ่งในปี พ.ศ. 2558 ปก.สาขา ได้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจนและเข้มข้นมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนสถิติมีเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ ปก.อำเภอสาขาพระแสง และสาขาปากช่อง มีกิจกรรมดำเนินงานป้องกันและจัดเก็บสถิติโดยความร่วมมือของภาคีที่เข้มแข็งมีคุณภาพมากขึ้น ส่งผลให้สถิติที่พบเมื่อเปรียบเทียบกับสถิติปี 2557 มีจำนวนสูงขึ้น แม้จะมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบมากขึ้น ทั้งนี้หากเปรียบเทียบกับภาพรวมทั้ง 10 แห่ง จากกระบวนการทำงานที่ผ่านมา พบว่า การสูญเสียมูลค่าอุบัติเหตุจราจร³ ในภาพรวมของ ปก.ทั้ง 10 สาขา มีดังนี้

1. มีจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น ในภาพรวมของทั้ง 10 อำเภอ เกินร้อยละ 50
2. มีจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลงจำนวน 995 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าค่าเสียหายที่ลดลงเท่ากับ 31,022,110 บาท
3. มีจำนวนการบาดเจ็บลดลงจำนวน 934 คน คิดเป็นมูลค่าค่าเสียหายที่ลดลงเท่ากับ 115,110,830 บาท

³ โครงการศึกษามูลค่าอุบัติเหตุแห่งประเทศไทย กรมทางหลวง ปี 2550 : มูลค่าการเสียชีวิตต่อราย ต่ำสุด 3,959,387 บาท มูลค่าการบาดเจ็บต่อรายเท่ากับ 123,245 บาท และมูลค่าการเกิดอุบัติเหตุต่อครั้งเท่ากับ 31,178 บาท

4. มีจำนวนการเสียชีวิตลดลงจำนวน 8 คน คิดเป็นมูลค่าค่าเสียหายที่ลดลงเท่ากับ 31,675,096 บาท

5. มีการแก้ไขจุดเสี่ยง จุดอันตราย บนถนนสายหลักและถนนสายรองในพื้นที่แต่ละอำเภอไม่น้อยกว่า 5 จุดต่ออำเภอ ซึ่งไม่สามารถประเมินค่าใช้จ่ายได้ เนื่องจากเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุลดลง กลายเป็น 0 ในบริเวณจุดเสี่ยง จุดอันตรายในบางพื้นที่ได้

นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบกับงบประมาณสนับสนุนของโครงการ ซึ่งได้จำแนกตามรายการกิจกรรมจากงบประมาณที่สนับสนุนทั้งสิ้น 2,000,000 บาท (ร้อยละ 100) พบว่า 1) กิจกรรมการประชุมคณะทำงานคิดเป็นร้อยละ 10.82 2) การพัฒนาระบบข้อมูล ร้อยละ 5.15 3) สถานศึกษาปลอดภัย/โรงเรียนต้นแบบ ร้อยละ 21.66 4) ชุมชนปลอดภัย ร้อยละ 9.50 5) การบังคับใช้กฎหมาย ร้อยละ 3.80 6) มาตรการองค์กร ร้อยละ 9.91 7) สื่อสารประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 6.48 8) การติดตามประเมินผล ร้อยละ 7.08 9) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร้อยละ 8.32 10) แก้ไขจุดเสี่ยง 5.14 11) สรุบบทเรียน 2.50 12) บริหารจัดการ 9.64 ซึ่งกิจกรรมในการดำเนินงานจะเน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายนักเรียน เยาวชน เพื่อสร้างจิตสำนึกในการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัย ตามรายละเอียด ดังนี้

ที่	กิจกรรม	ปก.สาขา										รวมอัตราร้อยละ	
		1.ระโนด	2.พระแสง	3.ทิวา	4.วังเหนือ	5.เขียงดาว	6.เขียงทอง	7.ตากฟ้า	8.ปากช่อง	9.ชุมแพ	10.ด่านซ้าย	รวม	ร้อยละ
1	ประชุมคณะทำงาน	18,000	10,000	52,400	50,000	19,000	16,000	8,050	25,000	8,000	10,000	216,450	10.82
2	พัฒนาระบบข้อมูล			40,000	6,000			25,000	12,000		20,000	103,000	5.15
3	สถานศึกษาปลอดภัย/ โรงเรียนต้นแบบ	142,400	70,350			47,400		47,100	41,000	35,000	50,000	433,250	21.66
4	ชุมชนปลอดภัย					72,600		87,350			30,000	189,950	9.50
5	การบังคับใช้กฎหมาย				50,000					26,000		76,000	3.80
6	มาตรการองค์กร		71,800	69,100				12,500	44,800			198,200	9.91
7	สื่อสาร ประชาสัมพันธ์			18,500	30,000	41,000	40,000					129,500	6.48
8	ติดตามประเมินผล				10,000		57,600			54,000	20,000	141,600	7.08
9	แลกเปลี่ยนเรียนรู้	29,000			24,000		46,400			57,000	10,000	166,400	8.32
10	แก้ไขจุดเสี่ยง		27,850		10,000				25,000		40,000	102,850	5.14
11	สรุบบทเรียน						20,000		30,000			50,000	2.50
12	บริหารจัดการ	10,600	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	22,200	20,000	20,000	192,800	9.64
	รวมงบประมาณ	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	2,000,000	100

ดังนั้น ผลจากการดำเนินงาน ปก.สาขา ในช่วงระยะเวลา 12 เดือน หากเปรียบเทียบกับงบประมาณที่สนับสนุนจำนวน 200,000 บาท ต่อ 1 แห่ง (ปก.สาขา) ซึ่งแบ่งเป็นงบประมาณในการดำเนินงานร้อยละ 90 (180,000 บาท) และงบประมาณบริหารจัดการร้อยละ 10 (20,000 บาท) แล้วสามารถเพิ่มปริมาณการสวมหมวกนิรภัยเกินร้อยละ 50 และลดจำนวนอัตรการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บและจำนวนผู้เสียชีวิตในพื้นที่

เป้าหมาย ซึ่งคำนวณเป็นมูลค่าจำนวนเงินที่ช่วยประเทศชาติจากการสูญเสีย สามารถลดค่าใช้จ่ายคิดเป็นเงิน 177,808,036 บาท (177.8 ล้านบาท) ได้

4. ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ และข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานโครงการ พบว่า ปัจจัยเงื่อนไขที่สำคัญ ทำให้การดำเนินงานการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสาขา มีการจัดการกับปัญหาและแนวโน้มสถิติอุบัติเหตุมีจำนวนที่ลดลงได้ มาจากเหตุปัจจัย 3 ข้อ คือ

1) ภาคีเครือข่ายจากสหสาขาวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาของตนเอง ร่วมกัน และนำมาค้นหาแนวทางแก้ไข โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ และวัดผลการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งลักษณะการดำเนินงานทำควบคู่ไปกับโครงสร้างการทำงานของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอ (ศปถ.อ)

2) มีการบูรณาการ การทำงานที่หลากหลาย จากชุมชน โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการกำหนดให้แต่ละหน่วยงานมีบทบาทในการดำเนินงานตามกิจกรรมที่กำหนดในแผนงาน แล้วยนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันเพื่อพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

3) หัวหน้าสำนักงาน ปก.สาขา มีบทบาทเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนงาน และประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีกระบวนการสร้างความปลอดภัยทางถนนร่วมกัน โดยใช้กลยุทธ์ 5 ส / 5ช /PDCA และมีการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งการประชุม การสื่อสารผ่านช่องทาง Line

ข้อค้นพบ เทคนิคในการทำงานของ ปก.สาขา มี ดังนี้

1. ใช้ลักษณะการทำงานเชิงแนวราบประสานแนวตั้ง ผ่านเวทีกินข้าวเล่าเรื่องเพื่อค้นหาแนวร่วมเพื่อนทำงาน และประสานความร่วมมือการทำงานเป็นเครือข่าย ผ่านโครงสร้างการทำงาน ทั้งเป็นแบบทางการและไม่เป็นทางการ

2. นำเสนอข้อมูลมีชีวิต ผ่านเรื่องราวชีวิต (คลิป ภาพ Story) แทนการนำเสนอเป็นตัวเลข ส่งผลให้เห็นขนาดของปัญหา ดึงความสนใจได้ เพราะมองเห็นเป็นเรื่องใกล้ตัว

3. สื่อสารการทำงานแบบ Real-time ทางช่องทาง line กลุ่ม และ face book ซึ่งมีการตอบสนองและประสานงานกันทันที นอกจากนี้มีการสื่อสารก่อน(ดีเดย์)วันจับปรับจริง เพื่อสร้างความเข้าใจกับทีม/ค้นหาแนวร่วม และสื่อสารให้คนใช้รถใช้ถนนได้รับทราบและเข้าใจก่อน

4. ใช้วงประชุมกลุ่มเล็กไปขยายวงประชุมกลุ่มใหญ่ โดยทีมงานวงเล็กเตรียมข้อมูล เตรียมความพร้อมกันก่อน แล้วยนำข้อมูลเสนอต่อคณะกรรมการชุดใหญ่ เพื่อชักชวนคณะทำงานวงใหญ่ขับเคลื่อนงานร่วมกัน (เน้นการทำงานแบบพี่น้อง กัลยาณมิตร ไม่ว่ากัน แต่เป็นการเชียร์ให้กำลังใจ ทำไป เรียนรู้กันไป)

5. มองหา Key Actor ที่เป็นคนในพื้นที่ ชวนมาร่วมวงขับเคลื่อนงาน และใช้หลักการทำงาน 5ส+5ช +วงจร PDCA ซึ่งเป็นการได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติการ และร่วมติดตามประเมินผล ทบทวนเพื่อพัฒนาปรับปรุง ให้ดียิ่งขึ้นในวิธีการต่างๆ

6. ทีม ปก.สาขา ได้วางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องไปกับงานประจำที่สอดคล้องกับภารกิจของ ศปถ.อ.

ปัญหาอุปสรรค

1. ผู้นำ/ผู้บริหาร (นายอำเภอ หัวหน้า ปภ.สาขา หัวหน้าส่วนราชการ) หรือแกนนำคนทำงานที่เป็นภาคีเครือข่ายสำคัญ มีการโยกย้ายงาน ทำให้ต้องมาสร้างความเข้าใจใหม่ สื่อสาร เรียนรู้งาน สร้างสัมพันธ์ภาพกันใหม่
2. ระยะเวลากิจกรรมต้องปรับตามกลุ่มเป้าหมาย (นักเรียน-ปิดเทอม ชุมชน-เก็บเกี่ยวผลผลิต/ทำนา) เนื่องจากงบประมาณไม่ตรงกับระยะเวลาที่กลุ่มเป้าหมายดำเนินงานตามกิจกรรม ส่งผลทำให้เกิดความล่าช้า

ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานในระดับอำเภอ

1. โครงสร้างการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนน ควรทำควบคู่ไปกับโครงสร้างการทำงานของ สป.อำเภอ โดยมีคณะทำงานประกอบด้วย นายอำเภอ ปลัดอำเภอ ผู้กำกับ สภ.อำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทาง ท้องถิ่นอำเภอ นายก อบต. และนายกเทศมนตรีตำบลทุกแห่ง ผู้แทนจากสำนักงานทางหลวงชนบท สำนักงานขนส่งจังหวัด บริษัทกลางฯ บริษัทเอกชนที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนทิศทางการทำงาน และมีคณะทำงานชุดปฏิบัติการจากตัวแทนหน่วยงานดังกล่าวร่วมกันกับตัวแทนจากชุมชนในแต่ละพื้นที่
2. ในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่อุบัติเหตุ คณะทำงานระดับอำเภอควรจัดทำคู่มือแนวทางการป้องกันและแก้ไขดำเนินงานและกำหนดแผนงานทั้งในระยะสั้น (1 ปี) และแผนระยะกลาง (2-3 ปี) เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและวัดผล กำกับติดตาม ให้เกิดความต่อเนื่องได้
3. ภาคีเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการบูรณาการงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่อุบัติเหตุทางถนนร่วมกัน โดยมีการกำหนดให้มีการสทบบงบประมาณ ทรัพยากร อุปกรณ์ เครื่องมือ ฯลฯ ในการดำเนินงานร่วมกัน
4. หน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาสนับสนุนองค์ความรู้ ร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนให้ ภาคีเครือข่ายเกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ปิดท้าย เสี่ยงสะท้อนจากภาคีเครือข่าย และทีมงาน ปภ.สาขา

- “งานดี ๆ แบบนี้ ควรมีต่อ เราๆ คนทำงานได้มานั่งคุยกันจริงๆ ถึงปัญหา ได้ไปดูพื้นที่ด้วยกัน ได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำงานเห็นผลว่าอุบัติเหตุมันลดได้”
- “ภูมิใจ ที่งานนี้ทำให้คนในพื้นที่ตื่นตัว มีพฤติกรรมจราจรที่ดีขึ้น”
- “คุยกันบ่อย เจอกันบ่อย ชวนกันขับให้ช้ามากขึ้น อยากรักษาสิ่งดีๆ ที่ทำร่วมกันไว้ไปนานๆ”
- “ทำงานนี้แล้วรู้สึกดี มีเพื่อนมาช่วย ไม่โดดเดี่ยว ได้เพื่อนร่วมอุดมการณ์”
- “งานนี้ทำให้ผู้นำชุมชนได้คุยกัน รู้จุดเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงของตนเอง และที่สำคัญได้ประชาคมหมู่บ้านหาแนวทางการแก้ปัญหาด้วยกัน”
- “ในฐานะ ปภ.รู้สึกดีที่มีส่วนขับเคลื่อนงานความปลอดภัยทางถนน เพราะถือว่าเป็นอีกภัย ที่ผ่านมามองตรงๆ ว่า ให้ความสำคัญน้อย แต่พอมาทำ ได้เพื่อนได้ภาคีแล้วรู้สึกภูมิใจ เห็นคุณค่าจากสิ่งที่ทำ

เนื้อหาถอดบทเรียน
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 10 สาขา
ประกอบด้วย

- 1) ปภ.จังหวัดสงขลา สาขาระโนด
- 2) ปภ.จังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง
- 3) ปภ.จังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาพิปูน
- 4) ปภ.จังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ
- 5) ปภ.จังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว
- 6) ปภ.จังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ
- 7) ปภ.จังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า
- 8) ปภ.จังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง
- 9) ปภ.จังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ
- 10) ปภ.จังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย

1. ระเบิดขึ้นที่ปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ

อำเภอระโนด เป็นอำเภอเหนือสุดของจังหวัดสงขลา มีพื้นที่ถึง 783.8 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรกว่า 66,701 คน (พ.ศ.2557) มีอาณาเขตติดต่อกับ อำเภอสทิงพระ อำเภอกระแสดินธุ์ รวมถึง อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง และอำเภอไทย ซึ่งที่ตั้งของอำเภอระโนดนี้เองส่งผลให้อำเภอระโนดเป็นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพัทลุง และอำเภอเมือง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา มีผู้ใช้เส้นทางสัญจรในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก แต่ถนนมีขนาดเล็ก 2 ช่องทางจราจร ทำให้การขับขี่รถมีความยากลำบาก

สำหรับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอระโนด พบสาเหตุมาจากพฤติกรรมการขับขี่ รวมถึงลักษณะถนนของอำเภอระโนดที่มีจุดเสี่ยงในชุมชนหลายจุด เช่น หน้าโรงพยาบาลระโนด หน้าตลาดสุขจันทร์ เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาอุบัติเหตุขึ้นในพื้นที่ แม้ว่าจะมีความพยายามในการแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงขาดความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ทางอำเภอระโนดจึงได้จัดทำนโยบายการขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของภาคีเครือข่ายอำเภอระโนดตามยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ได้แก่

1. การบังคับใช้กฎหมาย
2. วิศวกรรมจราจร
3. การประชาสัมพันธ์
4. การให้ความรู้และการมีส่วนร่วม
5. การบริการแพทย์ฉุกเฉินและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

โดยใช้กลวิธีการยกระดับการทำงานด้านการขับเคลื่อน การป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนสู่สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงประชาชนทั่วไป มีเป้าหมายสูงสุดในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนของอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา ให้ยั่งยืนตลอดไป

จากเป้าหมายดังกล่าว ทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาระโนด นำทีมขับเคลื่อนโดย **คุณคงศักดิ์ คงปาน** หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาระโนด จึงได้จัดทำโครงการ “**ขับขี่ปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา**” ขึ้น และได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจำนวน 200,000 บาท จากคณะทำงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด (สอจร.) โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้มาดำเนินกิจกรรมในการเพิ่มศักยภาพเครือข่ายการทำงาน ผ่านทางการประชุมภาคีและเข้าร่วมประชุมสัมมนาในระดับชาติ รวมถึงการอบรมให้ความรู้สร้างความตระหนักกับนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งงบประมาณดังกล่าวเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ทางอำเภอระโนดได้นำมาใช้ในการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนสำหรับกิจกรรมอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการเป็นการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาระโนด ในการทำโครงการปฏิบัติการร่วมป้องกันลดอุบัติเหตุทางถนน ช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ ปี 2558 งบประมาณจากโรงพยาบาลอำเภอระโนดในการทำโครงการบริหารจัดการกิจกรรมการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency medical service) งบประมาณจากการบริหารส่วนจังหวัดสงขลาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไข ปรับปรุงจุดเสี่ยง ติดป้ายประชาสัมพันธ์ และปรับปรุงสภาพถนน

โครงการขับเคลื่อนปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มีเป้าหมายเฉพาะของโครงการ คือ การลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร โดยการสร้างความตระหนักให้กับประชาชน ส่งเสริมพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนอย่างถูกต้อง และเพื่อจะไปถึงเป้าหมายดังกล่าว ได้มีการตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชน และประชาชนในเรื่องความปลอดภัยทางถนน
2. เพื่อสร้างพัฒนาทีมและเครือข่ายให้สามารถพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร
3. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์
4. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปรับปรุง แก้ไขปัจจัยเสี่ยงและร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

พัฒนาทีมและเครือข่าย

เมื่อทางอำเภอระโนด ตัดสินใจทำโครงการ“ขับเคลื่อนปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา” เพื่อให้การดำเนินโครงการดังกล่าวมีกลไกอย่างเป็นทางการ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานระดับอำเภอและเครือข่าย ตามคำสั่งที่ 464/2557 เพื่อดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีกลไกในการทำงาน คือ

ภาคีการทำงานของอำเภอระโนดประกอบด้วย

1. ที่ว่าการอำเภอระโนด
2. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา สาขาระโนด
3. โรงพยาบาลระโนด
4. โรงเรียนระโนด
5. โรงเรียนระโนดวิทยา
6. ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอระโนด
7. สถานีตำรวจภูธรระโนด
8. สถานีตำรวจภูธรสามบ่อ
9. สถานีตำรวจภูธรคลองแดน
10. บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขาสงขลา
11. บริษัท พิธานพาณิชย์ จำกัด สาขาหาดใหญ่
12. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอระโนด
13. สมาคมกู้ภัยอินทนิล โรงพยาบาลระโนด
14. อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อ.ส.ม.) ตำบลระโนด

มีเจ้าภาพหลัก คือ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอระโนด ในการดำเนินการเพิ่มศักยภาพของเครือข่ายและคณะทำงาน ดำเนินการผ่านทางการประชุมที่มุ่งเน้นให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล แสวงหาวิธีการทำงานร่วมกัน และติดตามผลการดำเนินงาน

ผลของการได้มาร่วมประชุมร่วมกัน ทำให้ได้รู้จักและเรียนรู้บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีความร่วมมือกันทำงานมากขึ้นกว่าเดิม

นอกจากนี้แล้ว อำเภอยังมีคำสั่งที่ 339/2558 เป็นคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อนำข้อมูลสถิติอุบัติเหตุจราจรทางบกมาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบปัจจัยเสี่ยง และนำผลมาปรับใช้แก้ไขปัญหารถทางบกจังหวัดสงขลา คำสั่งดังกล่าวเป็นการแต่งตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองนโยบายจังหวัดในการแก้ไขปัญหาจราจร

เนื่องจากที่ผ่านมาในจังหวัดสงขลา ยังไม่มีมาตรการด้านจราจรที่เด่นชัด ส่งผลให้การประสานงานระหว่างจังหวัดและอำเภอไม่สอดคล้องกัน รวมถึงมีฐานข้อมูลคนละชุด ทำให้การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรทางถนน ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

แก้ไขจุดเสี่ยง

อำเภอระโนด เดิมมีการประเมินเกี่ยวกับจุดเสี่ยงในพื้นที่มาอยู่แล้ว จึงได้มีการนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ประกอบกับข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ นำมากำหนดเป็นจุดเสี่ยง และมีอำเภอเป็นหน่วยงานในการวางแผนกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยง ผ่านทางการแก้ไขวิศวกรรมจราจรด้านต่างๆ อาทิ

- การติดตั้งสัญญาณไฟจราจรบริเวณหน้าอำเภอ
- การขยายพื้นผิวการจราจร
- การดูแลพื้นผิวให้มีประสิทธิภาพ
- ปรับปรุงป้ายเตือน ป้ายจราจรให้ชัดเจน

ซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินการภายใต้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ในการก่อสร้างถนนสายรองระหว่างอำเภอเพื่อขยายช่องทางการเดินทางเป็น 4 เลน ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น พร้อมๆ กับการปรับปรุงสภาพถนนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมใช้งาน

สำหรับถนนในหมู่บ้าน กำลังดำเนินการประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลต่างๆ ว่า จะสามารถดำเนินการได้เพียงใด

- นอกจากนี้ยังมีงบประมาณจากจังหวัดในการดำเนินงานตามมาตรการของผู้ว่าราชการจังหวัด อาทิ
- ติดตั้งไฟส่องสว่างข้างทาง
- ติดตั้งจุดสะท้อนแสงบริเวณถนน
- ป้ายบอกทาง

การนำเอาข้อมูลมาเป็นหลักในการวางแผนการทำงานน่าจะเป็นแนวทางการแก้ไขจุดเสี่ยงที่ทำให้เกิดความยั่งยืนได้ในอนาคต

สร้างพฤติกรรมขับขี่ที่ปลอดภัย

กิจกรรมสำคัญอันหนึ่งที่ทางอำเภอระโนดได้เลือกมาดำเนินการ คือการอบรมเพื่อสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

การอบรมเป็นกลไกหนึ่งที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร การขับขี่ที่ปลอดภัย สร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากอุบัติเหตุ รวมไปถึงการเตรียมความพร้อมเมื่อเกิดอุบัติเหตุทั้งในแง่การปฐมพยาบาลและสิทธิประโยชน์จาก พรบ. บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ

การจัดอบรมใช้ชื่อโครงการว่า “**ขับขี่ปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ**” ใช้หลักการอบรมเชิงปฏิบัติการในฐานต่างๆ 4 ฐาน ได้แก่

ฐานที่ 1 จับเพราะรัก ดำเนินการโดยสถานีตำรวจภูธรระโนด อบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายจราจรให้กับผู้เข้าร่วมอบรม

ฐานที่ 2 การปฐมพยาบาลและช่วยฟื้นคืนชีพ ดำเนินการโดยโรงพยาบาลระโนด มีเป้าหมายเพื่อให้ได้เรียนรู้วิธีการปฏิบัติเมื่อเจออุบัติเหตุ ผ่านทางการบรรยายและการสาธิตการปฐมพยาบาลและช่วยฟื้นคืนชีพ

ฐานที่ 3 สิทธิประโยชน์จาก พรบ. ดำเนินการโดย บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขาสงขลา มีเป้าหมายเพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการทำ พรบ.รท ที่นอกจากจะเป็นการทำตามกฎหมายแล้ว ยังช่วยรับผิดชอบความเสียหายต่อชีวิต-ร่างกาย ของผู้ประสบเหตุ ทั้งผู้ขับและผู้โดยสาร รวมถึงวิธีการดำเนินการเมื่อประสบเหตุ

ฐานที่ 4 การขับขี่ปลอดภัย ดำเนินการโดย บริษัท พิธานพาณิชย์ จำกัด มีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้การขับขี่จักรยานยนต์ที่ปลอดภัย ผ่านทางการบรรยาย การสาธิต และให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ทดลองขับขี่ในด้านต่างๆ

การอบรมรุ่นที่ 1 ได้เลือกกลุ่มเป้าหมายเป็นเครือข่ายประชาชน และนักเรียนศูนย์การศึกษาอนุเคราะห์ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอระโนด เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวเป็นผู้ใหญ่ มักจะเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ ซึ่งหากได้เรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนต่างๆ แล้ว น่าจะสามารถนำไปปฏิบัติและใช้ได้ทันทีสอดคล้องกับการทำงานแบบ 5 ส ที่เลือกเอาจุดเสี่ยงที่สุด คือผู้ที่ขับขี่รถจักรยานยนต์ สุดค่อม คือใช้งบประมาณและเวลาไม่มาก หากเปลี่ยนแปลงได้จะทำให้เกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง สหสาขา คือ การให้ภาคีเครือข่ายสหสาขาวิชาชีพที่มีความรู้ความเข้าใจเฉพาะเรื่องมาเป็นผู้ให้การอบรม

การอบรมมีขึ้นในวันที่ 23 สิงหาคม 2558 ณ หอประชุมเบญจภัทร โรงเรียนระโนดวิทยา อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน 250 คน

ในรุ่นที่ 2 ได้ทำการอบรมให้กับนักเรียนโรงเรียนระโนด ซึ่งเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 มีนักเรียนกว่า 753 คน นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองที่มาส่งด้วยรถจักรยานยนต์ รถยนต์ (ส่วนน้อย) การเดินทางมาเองด้วยรถจักรยานยนต์ และเดินทางด้วยรถรับส่งสาธารณะทั้งรถประจำ และรถโดยสาร

ปัญหาใหญ่ที่พบ คือ ผู้ขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย นักเรียนนักศึกษาห้อยโหนท้ายรถและนั่งบนหลังคารถประจำทาง ซึ่งปัญหาดังกล่าวทางโรงเรียนไม่ได้นั่งนอนใจ มีการดำเนินการแก้ไขมาตลอดแต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

โครงการฯ จึงได้นำเอาปัญหาดังกล่าวมาแก้ไข เนื่องจากเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยง และหากทำสำเร็จก็จะเป็นจุดที่สอดคล้องกับการลงทุน โครงการฯ จึงได้ประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหสาขา ไม่ว่าจะเป็นสถานีตำรวจภูธรระโนด โรงพยาบาลระโนด บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขา สงขลา บริษัท พิชานพาณิชย์ จำกัด สาขาหาดใหญ่ โดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา และโรงเรียนระโนด เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการดังกล่าว

การอบรมมีขึ้นในวันที่ 5 กันยายน 2558 ณ หอประชุมโรงเรียนระโนด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มีนักเรียนเข้าร่วมอบรม 300 คน

การอบรมรุ่นที่ 3 เลือกโรงเรียนระโนดวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ที่เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1-6 มีนักเรียนกว่า 1,369 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มักจะใช้รถจักรยานยนต์เดินทางมาเรียน

การอบรมใช้กระบวนการ 4 ฐานเช่นเดียวกัน อบรมวันเสาร์ที่ 19 ธันวาคม 2558 ณ หอประชุมเบญจภัทร โรงเรียนระโนดวิทยา อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา มีนักเรียนเข้าร่วม 332 คน

หลังการอบรม พบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรเพิ่มขึ้น แต่ยังพบปัญหาในการสวมหมวกนิรภัยที่นักเรียนมักสวมใส่เพื่อป้องกันการถูกจับกุมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ และจากการว่ากล่าวจากครูอาจารย์เท่านั้น บางส่วนสวมเฉพาะขณะขี่รถเข้ามาในโรงเรียน เมื่อออกจากโรงเรียนก็ถอดออก ซึ่งแสดงว่ายังไม่มีทัศนคติที่หมวกนิรภัยสามารถป้องกันเมื่อเกิดอุบัติเหตุได้

ร่วมมือสร้างความปลอดภัยในสังคม

นอกจากการให้ความรู้ ความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัย กฎหมายจราจรแล้ว สิ่งสำคัญคือการหาวิธีที่จะทำให้การเดินทางของนักเรียนในแต่ละวันปลอดภัย

การเดินทางของนักเรียนในอำเภอระนอง พบการเดินทางที่มีผู้ปกครองมาส่งเพียงร้อยละ 8 ส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมาเองผ่านทางรถโดยสาร หรือขี่จักรยานยนต์มาเอง ปัญหาที่พบส่วนใหญ่มี ดังนี้

1. ไม่สวมหมวกนิรภัย
2. ห้อยโหน หรือไปนั่งบนหลังรถโดยสาร
3. ไม่มีวินัยจราจร ขับรถด้วยความเร็วสูง
4. การจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนติดขัด ไม่เป็นระเบียบ ในเวลาเร่งด่วน (เช้าและเย็น) รวมถึง

ในส่วนของเทศบาลอำเภอระนองด้วย

ดังนั้น เพื่อต้องการมีส่วนร่วมและสร้างจิตอาสาให้กับนักเรียน ทางตำรวจจึงได้ประสานกับโรงเรียนในอำเภอระนองจำนวน 5 โรงเรียน เพื่อขอจิตอาสาจากนักศึกษาวิชาทหารเพื่อมาทำหน้าที่อาสาจราจรในช่วงเวลาเร่งด่วน

นักศึกษาวิชาทหารเหล่านี้ ได้รับการอบรมกฎจราจรจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ รวมถึงได้เรียนรู้สัญลักษณ์มือ และได้ฝึกปฏิบัติบนท้องถนน เมื่อนักศึกษาวิชาทหารเหล่านี้เกิดความมั่นใจแล้ว ได้จัดแบ่งเวรสำหรับการอำนวยความสะดวกบริเวณแหล่งชุมชน และหน้าโรงเรียน

ผลการดำเนินการดังกล่าว เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระเจ้าหน้าที่ตำรวจ อำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและนักเรียน ทำให้การจราจรในช่วงเวลาเร่งด่วนมีความสะดวกและปลอดภัยมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ นักศึกษาวิชาทหารเหล่านี้ได้ฝึกฝนตนเองให้มีจิตอาสา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเยาวชน

สร้างต้นแบบนำการเปลี่ยนแปลง

การสร้างกระแสให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้คนในชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายกลุ่มทำการเปลี่ยนแปลงพร้อมๆ กัน ถึงจะสามารถสร้างแรงกระเพื่อมให้เกิดขึ้นได้

อำเภอระโนดได้ใช้กลวิธีในการทำข้อตกลง (MOU) ร่วมกับสถานที่ราชการเพื่อให้เป็นองค์กรตัวอย่างสำหรับการทำให้เกิดความปลอดภัยในการขับขี่โดยเริ่มจากการสวมหมวกนิรภัย เนื่องจากข้อมูลของโรงพยาบาลพบการสวมหมวกนิรภัยเพียง 17% ซึ่งถือว่ามีน้อยมาก หากกระตุ้นให้เกิดการสวมหมวกมากขึ้นจะส่งผลให้สามารถป้องกันอันตรายหากประสบอุบัติเหตุได้

โรงพยาบาลระโนด ได้ตกลงทำ MOU กับจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นองค์กรในการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100% (ห่วงใครให้ใส่หมวก) ซึ่งมีมาตรการคือให้หมอ พยาบาล เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง รวมถึงผู้ที่มาติดต่อในโรงพยาบาลต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่มีการขับขี่ และเข้ามาในโรงพยาบาล

จากการที่โรงพยาบาลระโนดได้ลงนามในข้อตกลงดังกล่าว และออกมาตรการ ส่งผลให้ผู้เดินทางเข้าออกโรงพยาบาลระโนด ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน ทำให้เกิดเป็นกระแส ส่งผลให้มีการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มมากขึ้น และหากสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรได้

สื่อสารสาธารณะ

การสื่อสารสาธารณะคือการสื่อสารที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง หมายความว่าไม่ได้ต้องการเพียงการรับรู้ แต่ต้องการให้ผู้รับสารได้รับรู้ ตระหนัก และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ยากแต่หากทำได้จะได้ผลอย่างยั่งยืน

อำเภอระโนดได้ใช้การสื่อสารมาเป็นกิจกรรมหนึ่งในการสร้างให้เกิดความปลอดภัยทางถนน ถึงแม้ว่าไม่ได้ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในครั้งแรก แต่ก็เป็นการให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้น

โครงการฯ ใช้งาน “มหกรรมสุขภาพเครือข่ายแกนนำสุขภาพศิริวิทยุฯ” มาเป็นจุดเริ่มต้นในการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากงานดังกล่าวเป็นงานที่มีเป้าหมายด้านสุขภาพ การลดอุบัติเหตุทางถนนก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้สุขภาพของคนในชุมชนดีขึ้น

งานดังกล่าวดำเนินงานในวันที่ 17 กรกฎาคม 2558 โครงการฯ จึงได้นำเอาความรู้เกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัย และประชาสัมพันธ์โครงการขับขี่ปลอดภัยใส่ใจอุบัติเหตุ เพื่อให้ประชาชนในอำเภอระโนดได้รับทราบผ่านทางรถประชาสัมพันธ์ของโครงการ

นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำป้ายรณรงค์กวดขันวินัยจราจรติดตามที่ชุมชนต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และย้ำเตือนให้ทำตามกฎหมาย ร่วมกับตำรวจจราจรอำเภอระโนดจัดโรงพักเคลื่อนที่ไปตามหมู่บ้านต่างๆ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรให้กับประชาชนในหมู่บ้านอีกด้วย

สถิติการเปลี่ยนแปลง

จากการทำงานมีการเก็บสถิติการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอระโนด พบว่า

ลำดับ	รายการ	ปี 2557	ปี 2558	สถิติ (ลดลง/เพิ่มขึ้น)
1	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	56	82	เพิ่มขึ้น 26
2	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	189	163	ลดลง 26
3	จำนวนการบาดเจ็บ (คน)	228	191	ลดลง 37
4	จำนวนการเสียชีวิต (คน)	17	12	ลดลง 5

จะเห็นได้ว่ามีจำนวนการเกิดอุบัติเหตุและผู้เสียชีวิตลดลง ถึงแม้ว่าจะไม่มาก แต่ก็เป็นสัญญาณที่ดี นอกจากนี้ยังเกิดกระบวนการต่างๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็น

- เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีเครือข่ายในการทำงานเพิ่มมากขึ้น
- การดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการฯ มีการทำงานเป็นเครือข่าย ที่มีแนวทางให้ประสานข้อมูลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา

ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

1. ยังไม่ได้มีการบูรณาการข้อมูลจากฝ่ายต่างๆ ให้เป็นข้อมูลเดียว
2. เดิมการปรับปรุงสภาพถนนเป็นคำสั่งมาจากจังหวัด โดยไม่ได้มีการถามความต้องการ หรือความจำเป็นของประชาชนในอำเภอ ส่งผลให้ใช้งบไม่ตรงกับความต้องการ
3. ขาดการมองภาพรวมในการแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยง
4. ขาดการเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางถนน

5. ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน อาทิ การปรับปรุงจุดเสี่ยง การจัดหาอุปกรณ์
6. ยังไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ประกอบการรับส่งนักเรียน ที่ยังยินยอมให้นักเรียนขึ้นไปยังบนหลังคา หรือห้อยโหน เพื่อจะได้ไม่ต้องรับส่งหลายเที่ยว เนื่องจากจะเพิ่มต้นทุนของตัวเอง นอกจากนี้ในช่วงการสอบยังหยุดให้บริการ เด็กนักเรียนต้องเดินทางมาสอบด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยทางถนนมีหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานมีภารกิจหลักแตกต่างกันไป ดังนั้น การจะเชื่อมประสานให้เกิดการวางแผนการทำงาน การเชื่อมโยงงานซึ่งกันและกัน ต้องอาศัยเวลา อาจจะผ่านทางการประชุม การทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
2. กำหนดภารกิจหลัก และภารกิจร่วม ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างการมีส่วนร่วมให้กับทุกภาคส่วน อาทิ โรงเรียนควรจะได้ให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้ามาแลกเปลี่ยนร่วมวางแผนการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้น สร้างการมีส่วนร่วม ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และให้เด็กสื่อสารกันเองจะส่งผลดีและยั่งยืนมากกว่า
4. สื่อสาร สร้างความตระหนักกับผู้ปกครอง คนขับรถรับส่งนักเรียน ผ่านทางการพูดคุย การยกกรณีตัวอย่างอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจริง ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ และคลิปที่นำเสนอให้เห็นผลจากการเกิดอุบัติเหตุมาสื่อสาร และขอความร่วมมือในการปรับเปลี่ยนร่วมกัน
5. การอบรมให้ความรู้ ควรจะทำอย่างต่อเนื่องให้ครอบคลุมถึงทุกโรงเรียนและมีกระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่อง
6. นำเอา “ความปลอดภัยทางถนน” เข้าไปในการเรียนการสอน เช่น ให้แข่งขันกันตั้งคำขวัญเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนในวิชาภาษาไทย การเก็บข้อมูลการสวมหมวกนิรภัย หรือจุดเสี่ยงเข้าไปในวิชาคณิตศาสตร์ หรือโครงงานๆ การทำคลิปวิดีโอเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในวิชาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
7. การตั้งด่านเพื่อตรวจ เป็นกลวิธีหนึ่งในการประเมินว่านักเรียนหรือผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้แล้วนำมาปฏิบัติใช้หรือไม่ แต่ไม่สามารถประเมินได้ว่าเกิดความตระหนักอย่างแท้จริงหรือไม่ เพราะอาจจะปฏิบัติเนื่องจากเกรงกลัวความผิดเท่านั้น
8. ทำสถิติเกอร์กับเจ้าหน้าที่ นักเรียน ที่เข้าร่วมอบรม เพื่อให้ทราบว่าการอบรมมาแล้ว เพื่อความสะดวกในการประเมิน และการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
9. ใช้หลักการให้รางวัล ชื่นชมคนทำดีมาเป็นแรงผลักดัน อาทิ มอบรางวัลให้ผู้สวมหมวกนิรภัยอย่างต่อเนื่องในหน่วยงาน การประกวดตำบลปลอดภัย ครอบครัวสวมหมวกนิรภัย เป็นต้น
10. การใช้คลิป และข้อมูล เพื่อแสดงให้เห็นผลกระทบของการปรับปรุงสภาพถนนที่ไม่ได้ทำตามหลักวิชาการ หรือตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จะสามารถทำให้ผู้บริหารเห็นภาพได้ชัดเจนกว่า
11. คนทำงานในเครือข่าย บางครั้งไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งตามตำแหน่ง แต่ควรจะให้โอกาสกับบุคคลที่สนใจในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง

2. พระแสงสัญจรปลอดภัย ร่วมใจลดอุบัติเหตุ

จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีอัตราการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรต่อรถที่จดทะเบียน 10,000 คัน เป็นอันดับสอง รองจากจังหวัดระนอง แต่มีอัตราการตายต่อรถที่จดทะเบียน 10,000 คัน เป็นอันดับ 1 สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการเกิดอุบัติเหตุทางถนนเป็นปัญหาสำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ควรได้รับการแก้ไข

สำหรับอำเภอพระแสง เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอเคียนซา ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ และอำเภอชัยบุรี ทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอเวียงสระ และอำเภอถ้าพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราช ทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ และ อำเภอพนม จากที่ตั้งดังกล่าวจะเห็นว่าอำเภอพระแสงติดต่อกับอำเภออื่นในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอำเภอในจังหวัดนครศรีธรรมราชและกระบี่ ส่งผลให้มีการพัฒนาการคมนาคมทางถนนของอำเภอพระแสง เกิดการขยายถนนระหว่างอำเภอให้มีขนาดใหญ่ขึ้น

ความเจริญทางถนนที่มากขึ้น มาพร้อมกับความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอพระแสงพบว่า

ปี	อุบัติเหตุ (ครั้ง)	ผู้บาดเจ็บ (Admit)	ผู้เสียชีวิต
2556	81	94	4
2557	88	90	5

ซึ่งเห็นได้ว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น และเมื่อพิจารณาข้อมูลรายละเอียดในปี 2557 จะพบว่ามีช่วงอายุของผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต ต่ำกว่า 20 ปี 32% ส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ 80% ยานพาหนะที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ เป็นรถมอเตอร์ไซด์ 92% สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ คือ ตัดหน้ากระชั้นชิด 33% ประเภถถนนในความดูแลของ อบต. หรือเทศบาล หรือหมู่บ้าน 47% ถนนกรมทางหลวง 39% เป็นทางตรง 92% นอกจากนี้ยังพบว่ามีสถิติการสวมหมวกนิรภัยเพียง 10% และมีจุดเสี่ยง 12 จุด

ข้อมูลดังกล่าว ทำให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสงเห็นความสำคัญของเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการ “พระแสงสัญจรปลอดภัย ร่วมใจลดอุบัติเหตุทางถนน” ซึ่งมีคุณจ่านง สวัสดิ์วงศ์และทีมงาน ภาศิเครือข่าย เป็นแกนขับเคลื่อนงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อลดจำนวนผู้บาดเจ็บ และผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน พร้อมกับการดำเนินการนำร่องต้นแบบความปลอดภัยทางถนนในอำเภอพระแสง ซึ่งโครงการดังกล่าวได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนงบประมาณดำเนินการจาก คณะทำงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด (สอจร.) โดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ตั้งเป้าเพื่อก้าวเดิน..สู่ถนนปลอดภัย

โครงการพระแสงสัญจรปลอดภัย ร่วมใจลดอุบัติเหตุทางถนน มีเป้าหมายสำคัญคือการลดจำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน รวมถึงนำร่องสร้างต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในอำเภอพระแสง

โครงการมีวัตถุประสงค์การดำเนินการ ดังนี้

1. เพื่อขับเคลื่อนศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ระดับอำเภอพระแสงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เพื่อสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน
3. เพื่อแก้ไขจุดเสี่ยงทางถนนในพื้นที่อำเภอพระแสงเป็นเส้นทางต้นแบบ
4. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์
5. เพื่อลดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย และภาพรวมของอำเภอ

พระแสง

เป้าหมายของโครงการ มี ดังนี้

1. สร้างโรงเรียนต้นแบบการสวมหมวกนิรภัย 100% และแก้ไขจุดเสี่ยง
2. จำนวนอุบัติเหตุ ผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิตลดลงจากปีที่แล้ว
3. ดำเนินการนำร่องในพื้นที่อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การทำงานดังกล่าว นอกจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักแล้ว ยังมีภาคีเครือข่ายที่ทำงานร่วมกัน ได้แก่ อำเภอพระแสง สถานีตำรวจภูธรพระแสง โรงเรียนพระแสงวิทยา สำนักงานบำรุงทางสุราษฎร์ธานีที่ 3 สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพระแสง โรงพยาบาลพระแสง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอพระแสง บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ สาขาสุราษฎร์ธานี และ บริษัท พระแสงปิยะกลการ จำกัด โดยมีหน่วยงานระดับจังหวัดเป็นที่ปรึกษา ได้แก่ ตำรวจภูธรจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานขนส่งจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุราษฎร์ธานี และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี

บททวนเพื่อก้าวใหม่ ให้เกิดความปลอดภัย

การแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทย มีกลไก “ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน” ที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ให้มาทำงานร่วมกันในการดูแลในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการเดินทางหนาแน่น มีปัญหาอุบัติเหตุทางถนนและจราจรเกิดขึ้นมาก

ปก.พระแสง จึงได้จัดประชุมเพื่อถอดบทเรียนการทำงานของศูนย์ปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เพื่อเรียนรู้วิธีการทำงาน ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการทำงานเพื่อนำมาปรับใช้

- ปัญหาที่สำคัญ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ พฤติกรรมของผู้ขับขี่ และสภาพถนน ซึ่งพบพฤติกรรมผู้ขับขี่ที่ใช้ความเร็วเกินกำหนด ไม่เคารพกฎจราจร ส่วนสภาพถนนพบว่าพื้นผิวถนนแคบ มีการตั้งร้านค้าบริเวณไหล่ทาง
- รายงานข้อมูลอุบัติเหตุของแต่ละหน่วยงานคลาดเคลื่อนไม่ตรงกัน
- ออปพร.ในพื้นที่มีความรู้ ความสามารถในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่ยังขาดอุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ
- การได้มีโอกาสมาทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทำให้เกิดภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

ดังนั้น การจะสร้างให้เกิดความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพระแสง จึงควรจะดำเนินการในด้านต่างๆ ต่อไปนี้

1. ปรับปรุงจุดเสี่ยง ขยายพื้นผิวถนนเพื่อให้รองรับผู้ใช้รถใช้ถนน
2. การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง
3. การประชาสัมพันธ์ ธรณกรอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนัก ปรับพฤติกรรมของผู้ขับขี่ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุ
4. ผู้นำท้องถิ่น เป็นแกนนำในการประชาสัมพันธ์ กระตุ้น ตักเตือน ให้คนในท้องถิ่นของตัวเองตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎจราจร
5. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งงบประมาณ เพื่อตั้งกล้อง CCTV ตามทางแยกสำคัญ ในข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติประจำปี
6. ลดจำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตลงให้มากที่สุด โดยการเพิ่มศักยภาพของทีมช่วยเหลือ รวมทั้งประชาสัมพันธ์เบอร์ฉุกเฉิน 1669

การเรียนรู้บทเรียนการทำงานที่ผ่านมา วิเคราะห์อุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้น และวางแนวทางในการพัฒนาให้ดีขึ้นร่วมกัน เป็นการทำงานที่ไม่ได้เริ่มต้นจากศูนย์ แต่ผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริงจากภาคส่วนต่างๆ เป็นการต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่และเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไป ซึ่งจะช่วยให้การทำงานสร้างความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพระแสงประสบความสำเร็จได้

รูก่อนเพื่อป้องกัน

จากเป้าหมายที่ทางโครงการฯ ได้วางไว้ หากจะทำให้ไปถึงเป้าหมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำงานเชิงรุกเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดขึ้น ซึ่งโครงการฯ ได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

เสริมศักยภาพภาคีเครือข่าย

ในแต่ละอำเภอได้มีการแต่งตั้งศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกความปลอดภัยทางถนนโดยเฉพาะช่วงเวลาเทศกาล ซึ่งเป็นกลไกที่รวบรวมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายและได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว ดังนั้น หากเสริมศักยภาพและสร้างความเข้มแข็งให้ก็จะสามารถทำให้เกิดการขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว

โครงการฯ ได้ใช้กลไกของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน มาขับเคลื่อนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเริ่มต้นจากการจัดเวทีพบปะพูดคุยกับคนทำงานร่วมกัน เพื่อบอกถึงเป้าหมายของโครงการฯ แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ข้อมูลสถิติ ซึ่งจากการ

ประชุมในครั้งแรกมีมติที่ประชุมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ ดำเนินการเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอพระแสง ดังนี้

1. กำหนดมาตรการองค์กรสร้างจิตสำนึก สร้างความตระหนัก ให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ โดยการเมาไม่ขับ ไม่ขับรถด้วยความเร็วเกินที่กฎหมายกำหนด ไม่ตัดหน้า กระชั้นชิด และเน้นย้ำเรื่องการสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่ขับขี่รถจักรยานยนต์เพื่อความปลอดภัยต่อตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับประชาชน ต่อไป

2. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จัดทำแผนงานโครงการงบประมาณในการณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพระแสง

3. ขอความร่วมมือสถานประกอบการทุกแห่ง ในการใช้รถใช้ถนนบรรทุกวัสดุสิ่งของต้องใช้ผ้าคลุมปิดมิดชิดป้องกันมิให้ของตกหล่นรื้อไหลปลิวฟุ้งกระจายลงบนท้องถนน ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อผู้ใช้รถใช้ถนนที่สัญจรไปมา

มติดังกล่าว ถือเป็น*ก้าวแรกของการสร้างความร่วมมือ* ระหว่างเครือข่ายนอกเหนือไปจากการทำงานในช่วงเทศกาล นอกจากนี้ยังใช้เวทีดังกล่าวในการพูดคุยทบทวนผลการดำเนินงานในช่วงเทศกาล ซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาคืบต่อไปในอนาคต

นอกจากการประชุมที่ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอพระแสงแล้ว ยังมีการนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเกิดอุบัติเหตุทางถนน แนวทางการทำงานของโครงการฯ มติในการขับเคลื่อนของโครงการฯ เข้าไปบอกเล่าในงานประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันกับผู้นำท้องถิ่น และให้ผู้นำท้องถิ่นนำข้อมูลดังกล่าวไปส่งต่อกับลูกบ้านของตนเอง

กิจกรรมดังกล่าวที่ดูเหมือนจะเป็นเพียงการจัดประชุม ระดมความคิดเห็น และวางแผนการทำงาน แต่การที่มีเวทีที่ให้เครือข่ายได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ และหาแนวทางการทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกันนี้เอง จะส่งผลถึงการทำงานต่อในพื้นที่หรือหน้าที่รับผิดชอบของตนเอง เนื่องจากได้รับทราบข้อมูลที่เป็นชุดเดียวกัน มีเป้าหมายตรงกัน ทำให้สามารถกลับไปวางแผนการทำงานในหน้าที่ของตนเองให้สอดคล้องได้ง่าย นอกจากนี้แล้ว การประชุมยังเป็นเวทีที่ทำให้ผู้คนที่ทำงานเรื่องอุบัติเหตุทางถนนได้มีโอกาสมาทำความรู้จักซึ่งกันและกัน เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่นอกเหนือไปจากการทำงานตามหน้าที่อีกด้วย

แก้ไขจุดเสี่ยง

จากการรวบรวมข้อมูล พบว่าอำเภอพระแสงมีจุดเสี่ยงถึง 12 จุด ทางโครงการฯ นำเอาข้อมูลมาพิจารณา โดยเลือกเอาจุดเสี่ยงที่สามารถแก้ไขและสร้างความคุ้มค่ากับการลงทุนมาจัดการก่อน

การดำเนินการแก้ไขจุดเสี่ยง แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เป็นการแก้ปัญหาโดยใช้วิศวกรรมจราจร และส่วนที่เป็นการแก้ปัญหาด้วยวิธีการอื่นๆ

การแก้ปัญหาโดยใช้วิศวกรรมจราจร

- จุดเสี่ยงบนทางหลวงสาย 4009 ช่วงกม.ที่ 90+500 บ้านสามพัน ตำบลไทรซิง อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี บริเวณดังกล่าวเป็นเส้นทางขึ้นเขาระยะยาว มีความโค้งเล็กน้อย ทางอำเภอพระแสงจึงได้จัดหาเสาหลักสะท้อนแสง กรวยสะท้อนแสงจาก

งบประมาณของอำเภอ และขอความร่วมมือให้หมวดการทางเวียงสระ ปก.พระแสง นำไปติดตั้งบริเวณดังกล่าว

- แยกคานนิยม หมู่ที่ 8 ตำบลสินปุน เป็นทางแยกตัดเส้นทางตรง รถใช้ความเร็วสูง ทางคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) อำเภอพระแสง ได้พิจารณาสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อเสาหลักสะท้อนแสงและให้แขวงทางหลวงสุราษฎร์ธานี ที่ 3 (เวียงสระ) ติดตั้งป้ายเตือนให้เห็นว่าข้างหน้าเป็นสี่แยกจำนวน 2 ชุด เพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในบริเวณดังกล่าว

การแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

นอกจากการใช้วิศวกรรมจราจรแล้ว สิ่งสำคัญที่โครงการฯ นำมาใช้แก้จุดเสี่ยง คือการใช้การมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านทางการประชุมรับทราบข้อมูลและหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน

- อบต.โทรโสภา มีจุดเสี่ยงบนทางหลวงหมายเลข 4009 บริเวณหน้าโรงเรียน พบว่าบริเวณดังกล่าวไม่มีไหล่ทาง รวมทั้งมีต้นไม้และป้ายโฆษณาติดอยู่ข้างทาง นายก อบต.โทรโสภา เป็นประธานในที่ประชุมร่วมกับ ปก.พระแสง แขวงทางหลวง สุราษฎร์ธานีที่ 3 (เวียงสระ) สก.พระแสง ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ปกครอง ณ ห้องประชุม อบต.โทรโสภา เพื่อวางแผนการแก้ไขจุดเสี่ยงดังกล่าวร่วมกัน

ผลการประชุม ได้มีแผนปฏิบัติการ ดังนี้

- 1) จำนวนจุดเสี่ยงที่จะทำการแก้ไขอย่างเร่งด่วน 2 จุดเป็นจุดที่ทำได้ทันที
- 2) จัดจุดจอดรถรับส่งนักเรียน จำนวน 12 จุดดำเนินการได้ทันที 10 จุด อีก 2 จุด ต้องถมดินก่อนเลือกจุดที่มีพื้นที่ว่างสำหรับจอด เพื่อจะได้ไม่กีดขวางการสัญจร และปลอดภัย

3) ตัดแต่งกิ่งไม้ ต้นไม้ ป้ายโฆษณาบริเวณข้างทาง
ข้างละ 15 เมตร เป็นระยะทาง 2 กิโลเมตร เพื่อเป็นการเพิ่ม
ทัศนวิสัยในการขับขี่

- ตำบลสินเจริญ ปภ.พระแสง ผู้นำองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อาสาสมัคร อปพร. ร่วมกันค้นหา
จุดเสี่ยง โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน
และลดอุบัติเหตุทางถนนที่ทาง ปภ.พระแสงเป็นผู้ให้ความรู้ เมื่อสำรวจแล้วพบจุดเสี่ยง
บนถนนทางหลวงหมายเลข 4110 กม.71+250-72+700 สภาพถนนช่วงดังกล่าวเป็น
ทางโค้ง มีต้นไม้และป้ายโฆษณาข้างทางบดบังทัศนียภาพในการขับขี่ หลังจากทาง
โค้งเป็นโรงเรียนที่ประชุมได้มีข้อตกลงร่วมกัน คือ ทาง อบต.สินเจริญ ประสานกับ
แขวงทางหลวงสุราษฎร์ธานี ทำการเคลื่อนย้ายป้ายโฆษณาออกจากพื้นผิวจราจรข้างละ
15 เมตร ตัดต้นไม้ที่เกะกะข้างทาง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมี อปพร. และประชาชน
ในตำบลมาร่วมกันทำงานด้วย
- หมู่ที่ 8 บ้านควนนิคม ตำบลสินปุน บริเวณดังกล่าวมีน้ำท่วมเกิดขึ้นบ่อย ซึ่งส่งผลกระทบต่อกรมคมนาคม
ทาง ปภ.พระแสง ร่วมกับทางหลวงชนบทจังหวัดสุราษฎร์ธานี สำนักงานบำรุงทางสุราษฎร์ธานี
ที่ 3 องค์กรบริหารส่วนตำบลสินปุนร่วมกันลงพื้นที่ เพื่อสำรวจและรับฟังปัญหาที่เกิดขึ้น

สิ่งที่พบ คือ สาเหตุของการเกิดน้ำท่วมซึ่งมาจากไม่มีทางระบายน้ำ ท่อระบายน้ำที่มีอยู่มีขนาดเล็ก
และมีสิ่งอุดตัน (กิ่งไม้ ต้นไม้) ส่งผลให้เวลาฝนตกหรือมีน้ำหลากน้ำจะท่วมซึ่งเป็นเวลานาน นอกจากนี้ บริเวณ
ดังกล่าวยังไม่มีสัญญาณไฟจราจรทำให้เกิดอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อย

เมื่อได้ข้อมูลจากการลงพื้นที่แล้ว มีการประชุมร่วมกันระหว่าง ปภ.พระแสง ผู้นำชุมชน กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสินปุน ผู้แทนสำนักงานทางหลวงชนบทสุราษฎร์ธานี สำนักงาน
บำรุงทางสุราษฎร์ธานี ที่ 3 หมวดการทาง โรงพยาบาลพระแสง สถานีตำรวจภูธรพระแสง โดยมี
นายอำเภอเป็นประธานที่ประชุม เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ผลจากการประชุมทำให้เกิด
แนวทางในการแก้ปัญหาน้ำท่วมและจุดเสี่ยงพร้อมกัน ดังนี้

1. แก้ไขปัญหาน้ำท่วมซึ่งบนถนน โดยการยกระดับถนน พร้อมทั้งสร้างพื้นถนนเตื่อนด้วยยางมะตอย
แบบ single

2. ขยายขนาดของถนนให้กว้างขึ้นเพื่อเพิ่มพื้นผิวถนน
3. ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร พร้อมทั้งไฟส่องสว่าง 2 ข้างทาง
4. ติดตั้งป้ายเตือน และพิจารณากำหนดเขตควบคุมความเร็ว
5. ปรับพฤติกรรมของผู้ขับขี่ให้มีวินัยจราจร
6. ปรับปรุงทางระบายน้ำให้มีขนาดใหญ่และขุดลอก
7. ขอความร่วมมือกับประชาชนให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รูก้ำแหล่งน้ำ

จะเห็นได้ว่าการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเข้ามาช่วยแก้ไขจุดเสี่ยงในชุมชน ส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยน
ข้อมูล ความต้องการ ระหว่างประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง สามารถนำมา
วิเคราะห์และแก้ปัญหาร่วมกันได้ตรงตามความเป็นจริงและความต้องการของคนในพื้นที่

ตรวจตราป้องกันภัย

ในช่วงเทศกาลที่มีการสัญจรไปมาเป็นจำนวนมาก ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีการตั้งจุดบริการประชาชน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูล บริการน้ำ และที่พักผ่อน เพื่อป้องกันการง่วงนอน ฯลฯ ซึ่งมักจะตั้งจุดให้บริการในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์

สำหรับอำเภอพระแสง นอกจากการตั้งจุดให้บริการประชาชนในช่วงเทศกาลแล้ว ยังมีการตั้งจุดตรวจบนเส้นทางสายหลัก ในช่วงก่อนเทศกาลและในช่วงเวลาทั่วไป เพื่อเป็นการป้องปราม ตักเตือน และจับกุมผู้กระทำความผิด

เป้าหมายหลักของการตั้งจุดตรวจ คือ การสร้างความเกรงกลัวให้กับประชาชนให้ตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร ซึ่งกฎหมายที่ว่าคือ กฎแห่งความปลอดภัย อาทิ การสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในขณะเมาสุรา เป็นต้น ทั้งนี้ เป็นการตั้งจุดตรวจเพื่อป้องปราม ไม่ได้มีเป้าหมายในการจับกุม แต่อยากให้เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย

โรงเรียนต้นแบบ

การทำงานเชิงรุกในอีกรูปแบบหนึ่งที่ทางโครงการฯ ได้เลือกนำมาใช้ คือ การสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในอนาคต การทำงานกับเด็กและเยาวชนเป็นการทำงานร่วมกับครู อาจารย์ ของทางโรงเรียน ผ่านทางกระบวนการที่หลากหลายที่จะทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ จนเกิดความตระหนักถึงการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นกับตนเอง ครอบครัว และสังคม

โรงเรียนพระแสงวิทยา เป็นโรงเรียนประจำอำเภอ มีนักเรียนในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายกว่า 1,500 คน ทางโครงการฯ จึงได้ประสานงานกับอาจารย์ของโรงเรียนและเห็นชอบร่วมกันในการจัดโครงการ

“การสร้างโรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัย” ณ โรงเรียนพระแสงวิทยา อำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การดำเนินการเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน โดยเริ่มต้นจากการให้ข้อมูล ให้ความรู้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยง นั่นคือนักเรียนที่ขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียน จำนวน 500 คน โดยมีหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสงอำเภอพระแสง สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลพระแสง สถานีตำรวจภูธรอำเภอพระแสง บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ และบริษัท พระแสงปิยะกลการ จำกัด จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน ผ่านทางการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ 4 ฐาน ได้แก่

1. ฐานจับเพราะรัก : เจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร

2. ฐานการปฐมพยาบาล: พยาบาลจากโรงพยาบาลพระแสง มาให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุ

3. สิทธิประโยชน์จาก พรบ. : เจ้าหน้าที่จาก บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถมาให้ความรู้ ความสำคัญของการทำ พรบ. รวมถึงสิทธิประโยชน์และการดำเนินการเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

4. การขับขี่ปลอดภัย : บริษัท พระแสงปิยะกลการ จำกัด มาสาธิตและให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติในการขับขี่แบบปลอดภัย

ผลที่ได้จากการอบรมดังกล่าว คือ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการขับขี่อย่างปลอดภัย ที่สำคัญได้เรียนรู้ว่าทำไมต้องป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

เมื่อให้ความรู้ความเข้าใจเบื้องต้นกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงแล้ว โครงการฯ ได้สรรหาแกนนำที่จะมาทำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นโดยทางโรงเรียนพระแสงได้คัดเลือกนักเรียนที่มีความสนใจและมีความสามารถมาร่วมเป็นแกนนำจำนวน 45 คน ให้มาเรียนรู้ที่โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี มีเป้าหมายให้แกนนำเหล่านี้ได้เรียนรู้จากกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริง เกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัย โดยได้เรียนรู้จากแพทย์ผู้ทำหน้าที่ผ่าตัดสมองเมื่อได้รับอุบัติเหตุ รวมถึงได้พูดคุยกับผู้ป่วยที่บาดเจ็บจากการประสบอุบัติเหตุทางถนน การเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้นักเรียนแกนนำเกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นหากไม่สวมหมวกนิรภัย ผลกระทบจากการเกิดอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นทั้งกับตัวผู้ประสบเหตุ ครอบครัวผู้ประสบเหตุ รวมถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุจากผู้ประสบเหตุ

หลังจากได้เรียนรู้แล้ว ทางแกนนำนักเรียนและอาจารย์ของโรงเรียนพระแสง พร้อมด้วยตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง บริษัท กลางฯ สาขาสุราษฎร์ธานี สาธารณสุขอำเภอพระแสง ร่องสารวัตรจราจรสถานีตำรวจภูธรพระแสง พยาบาลจากโรงพยาบาลพระแสง ผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมกันคิดมาตรการองค์กรในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้แก่นักเรียนร่วมกัน ในวันที่ 26 สิงหาคม 2558 ซึ่งได้เลือกการสวมหมวกนิรภัย 100% ทั้งคนขับและคนซ้อนท้าย มาเป็นมาตรการขององค์กร ที่จะขับเคลื่อนให้เกิดโรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนนโดยมีมาตรการ ดังนี้

1. ครู นักเรียน และบุคลากรของโรงเรียนพระแสงวิทยา ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับขี่รถจักรยานยนต์และคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้งเมื่อขับขี่รถยนต์
2. หมั่นตรวจระบบเบรกและไฟส่องสว่างของรถให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ
3. ระมัดระวังในการขับรถ ไม่ขับเร็วกว่ากฎหมายกำหนด ต้องลดความเร็วในชุมชน
4. ไม่เสพของมีเมาในขณะที่ขับขี่รถทุกชนิด
5. ยินดีรับโทษตามกฎหมายที่กำหนดหากกระทำความผิดกฎหมายจราจร

ซึ่งมาตรการเหล่านี้จะเขียนติดไว้ที่หลังเสาธง พร้อมทั้งมีการทำป้ายคำขวัญประชาสัมพันธ์ต่างๆ อาทิ “สวมหมวกกันน็อคเพื่อกันตาย ไม่ได้สวมหมวกเพื่อกันนาย” “อวัยวะอื่นหาเปลี่ยนได้ สมอของใครก็ไม่มีเปลี่ยน”

การทำงานเพื่อให้มาตรการที่เกิดขึ้นประสบความสำเร็จ แกนนำนักเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้วางแผนปฏิบัติการร่วมกัน ดังนี้

1. สำรวจจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย
2. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับมาตรการ และความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัยผ่านทางสื่อต่างๆ ในโรงเรียน เช่น การพูดหน้าเสาธง การทำป้ายในโรงเรียน ฯลฯ
3. จัดกิจกรรมทำ MOU
4. จัดเก็บข้อมูล การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นผ่านทางภาพถ่าย คลิปวิดีโอ และแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านทาง Line

5. บังคับใช้หลังจากรับหมวก หากไม่สวมหมวกจะมีการตักเตือน ทำสมุดพกพาให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเขียนตักเตือนในสมุด และนำมาอบรมผ่านการดูหนัง

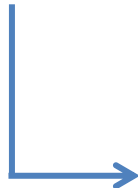
ผลจากการปฏิบัติงาน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กฎจราจร เข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสวมหมวกนิรภัยของตนเองมีการสวมหมวกนิรภัยมากขึ้น จากเดิมมีผู้สวมหมวกนิรภัยเพียง 2-3 ราย ณ ปัจจุบันเพิ่มขึ้นเป็น 40-50 คน ส่วนที่เหลือยังไม่สวมหมวกนิรภัยเป็นของตนเอง ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ทำการประสานหาหมวกนิรภัยเพื่อแจกกับเด็กนักเรียนอีกครั้ง

การแจกหมวกนิรภัย ทางโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการโดยขอความอนุเคราะห์เงินจากห้างร้านต่างๆ ในอำเภอพระแสง และขอความอนุเคราะห์หมวกจากบริษัทกลาง

นักเรียนที่ซบเซาซึ่งจึกรยานยนต์มาโรงเรียน 350 คน

นักเรียนแกนนำ 45 คน

อบรม 4 ฐาน

- 1.จับเพราะรัก
- 2.การปฐมพยาบาล

อบรมค้นหาสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ
ผลกระทบต่อร่างกาย ครอบครั้ว สังคม
ชุมชน ผ่านทางการพูดคุยกับผู้ประสบ
เหตุที่ รพ.สุราษฎร์ธานี

มาตรการองค์กร: สวมหมวกนิรภัย 100%

โรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัย

จุดจุด ปลอดภัย

จากผลการทบทวนและสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ อำเภอพระแสง พบว่า ไหล่ถนนสองข้างทาง แคบ ส่งผลให้รถขนาดใหญ่ โดยเฉพาะรถรับส่งนักเรียน ที่จอดรับส่งนักเรียนบริเวณไหล่ทาง ทำให้บดบัง และเบียดไหล่ทาง กีดขวางทางจราจร ซึ่งเป็นความเสี่ยงก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนนได้

คณะทำงานและกรรมการได้หารือปรึกษากับทางทีมและภาคีเครือข่าย เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไข เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับลูกหลานในพื้นที่ จึงได้ข้อเสนอและเกิดการสรุปขึ้น ให้มีการจัดจุดจอดรถรับส่งนักเรียน จำนวน 12 จุด

ในการทำงาน ภาคีเครือข่าย และหมวดการทาง ชุมชนได้ร่วมมือกันปรับผิวถนน ให้สามารถจอดรถรับส่งนักเรียนได้ พร้อมทั้งติดตั้งป้ายเพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้กับผู้ขับรถรับส่งนักเรียนได้เห็นป้ายและดำเนินการจอดตามจุดที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการสร้างความปลอดภัยให้กับเด็กเยาวชนนักเรียนในพื้นที่ได้มาก

ตั้งรับ...เมื่อยามเกิดเหตุ

จากเป้าหมายที่โครงการฯ ได้ตั้งไว้ คือ การลดจำนวนผู้บาดเจ็บ และผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอพระแสงลง ประกอบกับการถอดบทเรียนการทำงานที่ผ่านมา พบว่า หน่วยงานที่เป็นหน่วยงานหน้าด่านในการรับเรื่องเมื่อเกิดเหตุคือ มูลนิธิฯ หรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

สำหรับอำเภอพระแสง มีมูลนิธิฯ ที่ทำหน้าที่ดังกล่าว 2 แห่ง ได้แก่ มูลนิธิกุศลศรัทธา (พระแสง) และมูลนิธิสยามรวมใจปุณอินทร์พระแสง ทั้งสองแห่งสามารถเข้าถึงผู้ประสบเหตุได้อย่างรวดเร็ว แต่พบว่า ในบางครั้งยังขาดเครื่องมือที่จะช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ทางโครงการฯ จึงได้ประสานและจัดการอบรม พร้อมทั้งจัดหาเครื่องมือเพื่อช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับเจ้าหน้าที่

สิ่งสำคัญคือ ไม่ได้เป็นการมอบเครื่องมือเพียงอย่างเดียว แต่มีการอบรมทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้ได้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และเป็นการเตรียมความพร้อมให้สามารถใช้เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือผู้ประสบเหตุได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องตามหลัก และจะส่งผลให้ลดความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุได้

นอกจากนี้ ยังได้มีการซ้อมแผนอุบัติเหตุ เพื่อเป็นการซักซ้อมเกี่ยวกับการรับมืออุบัติเหตุทางถนน และอุบัติเหตุทางสารเคมี เนื่องจากถนนของอำเภอพระแสงมีรถขนส่งสารเคมีใช้เป็นเส้นทางลำเลียงของอยู่จำนวนมาก การซ้อมดังกล่าวเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับทั้งเจ้าหน้าที่ มูลนิธิฯ รวมถึงกู้ชีพกู้ภัยของตำบลต่างๆ ให้สามารถรองรับหรือแก้ไขเมื่อเกิดเหตุได้อย่างทันท่วงที

บทเรียนความสำเร็จ

การทำงานของอำเภอพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ความสำเร็จเกิดขึ้นหลายส่วน ซึ่งแต่ละส่วนสามารถถอดบทเรียนได้ ดังนี้

1. การใช้ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน เป็นฐานในการทำงานเนื่องจากการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีกรอบอำนาจหน้าที่รองรับอยู่แล้ว
2. การมีมติอย่างเป็นทางการในการกำหนดมาตรการ และการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง จัดทำแผนงานโครงการงบประมาณในการณรงค์ป้องกัน และลดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพระแสง ส่งผลให้มีการแก้ไขปัญหาโดยใช้งบประมาณของหน่วยงาน แก้ปัญหาจุดเสี่ยงได้ง่ายขึ้น
3. การแก้ปัญหาจุดเสี่ยง เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ และหน่วยงานในพื้นที่ที่รับผิดชอบ (อบต. เทศบาล กรมทางหลวง ฯลฯ) รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ออกสำรวจพื้นที่จริงและหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน
4. การทำมาตรการในโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นการสั่งจากบนลงล่าง แต่เป็นการวางมาตรการร่วมกันระหว่างนักเรียนและหน่วยงานต่างๆ ทำให้นักเรียนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ
5. เสริมศักยภาพของเครือข่ายที่มีอยู่เดิม เช่น มูลนิธิฯ ที่เป็นด่านหน้าเมื่อเกิดอุบัติเหตุมีการประสานเพิ่มความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือตัดถ่างเพื่อช่วยเหลือ รวมถึงสนับสนุนเครื่องมือ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้ที่ประสบเหตุได้เร็วมากยิ่งขึ้น
6. ทำงานสองด้านไปพร้อมๆ กัน คือ การทำงานเชิงรุกเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทั้งสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม ร่วมกับการทำงานเชิงรับในการรับมือการเกิดอุบัติเหตุให้สามารถช่วยเหลือผู้ประสบเหตุได้เร็วยิ่งขึ้น เพื่อลดการสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุ
7. คณะทำงาน นำโดย ปภ.พระแสง ใช้หลักการ 5 ช 5 ส มาใช้ในการทำงาน
8. การใช้เครื่องมือ App line มาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารซึ่งกันและกัน

ความสำเร็จเหล่านี้เอง ส่งผลให้การทำงานเพื่อความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพระแสง เป็นการทำงานที่แม้จะเป็นก้าวแรกแต่เป็นก้าวที่มั่นคง และจะสามารถยั่งยืนต่อไปในอนาคต

ข้อค้นพบ

จากการดำเนินงานโครงการที่ผ่านมา พบว่า ภาคิเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน และเข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานทุกหน่วยงาน เนื่องจากการบริหารงานที่เข้มแข็งของ ปภ.สาขาพระแสง ที่ได้วางแผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายของ ศปภ.อำเภอ ส่งผลให้ภาคิเครือข่ายได้มาร่วมพัฒนาระบบข้อมูล มีการจัดเก็บ สํารวจ วิเคราะห์ และหาแนวทางแก้ไข ซึ่งพบว่าจำนวนสถิติมีจำนวนที่สูงกว่าปีที่ผ่านมา เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะเป็ข้อมูลในการจัดการกับปัญหาอุบัติเหตุจราจรได้ในอนาคต

นอกจากนี้ในกลุ่มเป้าหมาย เยาวชนนักเรียน ได้เห็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การขับขี่ที่ปลอดภัยขึ้น มีการสวมหมวกนิรภัยในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 37

ข้อมูล	2557	2558	เพิ่มขึ้น/ลดลง
1. จำนวนผู้สวมหมวก (ร้อยละ)	2	39	+37
2. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	88	192	+104
3. จำนวนผู้บาดเจ็บ	90	192	+102
4. จำนวนผู้เสียชีวิต	5	12	+7

** ผู้สวมหมวก วัตถุประสงค์เฉพาะกลุ่มเป้าหมายในโครงการ คือ กลุ่มนักเรียน เยาวชน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรใช้ข้อมูลเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำเสนอ ทั้งข้อมูลที่เป็นสาเหตุ ปัญหา แนวทางนำเสนอให้กับภาคิเครือข่าย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เห็นปัญหา เพื่อชี้ให้เห็นประเด็นร่วม จะสามารถสร้างความร่วมมือ ทั้งกำลังบุคคลและทรัพยากร งบประมาณได้ดี
2. การเก็บข้อมูลและภาพถ่าย ภาพเคลื่อนไหว เปรียบเทียบลักษณะก่อนการดำเนินโครงการและหลังดำเนินโครงการ สามารถชี้ให้เห็นความเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนมากขึ้น
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมค่อนข้างทำได้ยาก นอกจากการบังคับใช้กฎหมาย การนำเสนอข้อมูล การยกตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นจริงแล้ว อาจจะใช้กลไกทางศาสนา ดึงพระ ผู้นำศาสนา มาช่วยประชาสัมพันธ์ เผยแพร่
4. การสร้างความร่วมมือจากภาคิเครือข่าย โดยการสร้างกระบวนการ กลไก การดำเนินงานร่วมกัน จะทำให้เกิดความปลอดภัยทางถนนได้อย่างต่อเนื่อง

ใช้ 5ส และ 5ช แก้ปัญหา รวมบรรดาภาคิ เข้าแก้ไข
 บูรณาการหลายส่วน ทำด้วยใจทำเรื่องใหญ่ให้เล็กลง
 เห็นแนวทางแบ่งหน้าที่ตามภาคิ รับผิดชอบ
 มองตามกรอบ อำเภอ ศูนย์ถนนฯ
 จิตสำนึกเป็น...วาระของทุกคน
 ทุกตำบลของพระแสงต้องปลอดภัย
 บรรจง โพธิวงค์..แต่ง

3. พิสูจน์กับงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคอุบัติเหตุทางถนน

อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด ประกอบด้วย 5 ตำบล 43 หมู่บ้าน มีประชากร 29,307 คน (ข้อมูล พ.ศ. 2557) มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 แห่ง เป็นเทศบาล 4 แห่ง และ อบต. 2 แห่ง

สำหรับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพิปูน จากการเก็บข้อมูลปี 2555-2557 พบว่ามีการเกิดอุบัติเหตุทางถนนเฉลี่ยเดือนละ 42 ครั้ง หรือปีละประมาณ 500 ครั้ง มีคนเจ็บ (Admit) ประมาณ 72% Refer ประมาณ 28 % ส่วนใหญ่เกิดจากรถจักรยานยนต์ รองลงมาจะเป็นรถยนต์ส่วนบุคคลและอื่นๆ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอนาคต และจากการวิเคราะห์ข้อมูลในปี 2557 ที่ผ่านมา พบว่า 92.58% เกิดจากรถจักรยานยนต์ พฤติกรรมและสาเหตุส่วนใหญ่ของคนผู้บาดเจ็บเป็นเพศชาย 62% หญิง 38% เกิดพฤติกรรมเสี่ยงคือการไม่สวมหมวกนิรภัย, ต้มแล้วขับ, ขับรถเร็ว เป็นต้น ผู้บาดเจ็บ มีช่วงอายุ 15-60 ปี ประมาณ 55% มากกว่า 60 ปี ประมาณ 33% การบาดเจ็บมักจะเกิดบริเวณ แขน ขา ศีรษะ ในจำนวนผู้บาดเจ็บแยกเป็น Admit ประมาณ 72% Refer ประมาณ 28% จุดที่เกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เป็นถนนทางหลวงแผ่นดิน ประมาณ 63% นอกนั้นเป็นถนนในชุมชนหมู่บ้าน จุดเกิดเหตุจะเป็นบริเวณทางโค้ง ทางแยกทางร่วม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าเส้นทางของ อำเภอพิปูน ส่วนใหญ่เป็นถนนคดเคี้ยว อยู่บนภูเขา ซึ่งมีความเสี่ยงสูง

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงได้จัดทำ **“โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอุบัติเหตุทางถนน อำเภอพิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช”** โดยการดำเนินงานของคุณประสาน ขาวดำ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาพิปูน ร่วมกับทีมงานและภาคีเครือข่าย ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินการ และสนับสนุนงบประมาณ

เป้าหมายของโครงการ

โครงการมีเป้าหมายเพื่อผลักดันให้เกิดโครงสร้าง/แผนการทำงานป้องกันอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ และสร้างพื้นที่ต้นแบบ หมวกนิรภัย/แก้ไขจุดเสี่ยง ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้จำนวนอุบัติเหตุทางถนน ผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตลดลงจากปี 2557

การจะไปให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทางโครงการฯ ได้วาง **วัตถุประสงค์และวิธีการ** ไว้ดังนี้

1. พัฒนาศักยภาพทีมงานด้านความปลอดภัยทางถนน ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ส. และยุทธวิธี 5 ข. โดยใช้กระบวนการประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอ และหรือภาคีเครือข่าย
2. สร้างต้นแบบพื้นที่ดำเนินการด้านความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพิปูน โดยเริ่มจากการทำโรงเรียนและศูนย์ราชการ/ส่วนราชการ นำร่องมาตรการความปลอดภัยทางถนน ผ่านทางกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างทัศนคติและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
3. แก้ไขจุดเสี่ยงโดยเริ่มจากการสำรวจจุดเสี่ยงบนถนน นำมาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ
4. ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์

5. ส่งเสริมการสร้างมาตรการองค์กรในหน่วยงาน/สถานศึกษา
6. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์กรที่ร่วมทำงาน

กิจกรรมดำเนินการ

- **พัฒนาภาคีเครือข่ายและคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอ**

การทำงานเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนไม่สามารถดำเนินการเพียงหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งได้ สิ่งสำคัญคือการประสาน แลกเปลี่ยนข้อมูลเพิ่มองค์ความรู้ ร่วมกันหาสาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน อำเภอพิปูนได้ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาภาคีเครือข่ายและคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนระดับอำเภอด้วยกระบวนการ “ประชุม” และ “แลกเปลี่ยนเรียนรู้” ผ่านทางการประชุมประจำเดือน และกิจกรรมกินข้าวเล่าเรื่องแก้ปัญหาคือเหตุอำเภอพิปูน

ประชุมประจำเดือน: ตัวแทนจาก ปภ. เข้าไปเข้าร่วมกับการประชุมในทุกเวที ไม่ว่าจะเป็นการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน การประชุมส่วนราชการ การประชุมความมั่นคง ฯลฯ เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนน และประชาสัมพันธ์รายละเอียดของโครงการฯ ให้รับทราบเป้าหมายของอำเภอพิปูนว่าจะลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนนลง เน้นย้ำมาตรการสวมหมวกนิรภัย การบังคับใช้กฎหมาย ฯลฯ พร้อมทั้งขอให้ประชาสัมพันธ์ต่อให้กับประชาชนในพื้นที่ทราบ

กินข้าวเล่าเรื่องแก้ปัญหาคือเหตุอำเภอพิปูน: วันที่ 28 พ.ค. 2558 ณ ห้องประชุมฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 อ่างเก็บน้ำคลองดินแดง ตำบลเขาพระ อำเภอพิปูนเป็นการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างภาคีเครือข่าย ไม่ว่าจะเป็น ผู้นำท้องถิ่น /อาสาสมัคร/ภาคเอกชน/ภาคประชาชน/ภาครัฐ

สิ่งสะท้อนจากผู้เข้าร่วมประชุม พบว่า การได้มีโอกาสมารับฟังข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุ วิเคราะห์สาเหตุ และหาแนวทางแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้เห็นภาพรวมของอำเภอมากขึ้น ได้รู้จักระหว่างหน่วยงาน เกิดความร่วมมือกันมากขึ้น มีการร่วมกันแก้ปัญหาเร็วมากขึ้น แต่ละหน่วยงานไปปรับวิธีการทำงานของตัวเองเพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุ

แก้ไขจุดเสี่ยงแบบบูรณาการ

เริ่มต้นด้วยการนำเอาข้อมูลที่มีอยู่เดิมจากโรงพยาบาล มาวิเคราะห์ว่าการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพิปูนเกิดอย่างไร โดยนำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุทางถนนปี 2557 จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การเกิดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพิปูนเกิดกับรถจักรยานยนต์กว่า 92.6% เกิดในเพศชายมากกว่าเพศหญิง พบพฤติกรรมเสี่ยงได้แก่ การไม่สวมหมวกนิรภัย (70.6%) การดื่มสุรา การขับรถเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับการบาดเจ็บศีรษะที่พบว่า ผู้ที่บาดเจ็บศีรษะเพราะไม่สวมหมวกนิรภัยถึง 55.7% บริเวณที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยและเลือกจุดเสี่ยงที่สำคัญ 2 จุดมาแก้ไขก่อน ได้แก่ ถนนสาย 4194 ช่วง กม. 12+500 (โค้งจำปาทอง) และถนนสาย 4224 บริเวณโค้งตันสะท้อน

เมื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ได้มีการดำเนินการ ดังนี้

อบรมเรียนรู้วิธีการสืบสวนข้อมูลอุบัติเหตุ

ลงพื้นที่จุดเสี่ยง

วางแผนแก้ไขจุดเสี่ยง โดยให้หน่วยงานที่
รับผิดชอบเป็นผู้ดำเนินการ อาทิ หมวดการทาง
เพิ่มการดูแลสภาพไหล่ทาง ตัดแต่งกิ่งไม้ไม่ให้
บดบังวิสัยทัศน์ ทำป้ายเตือน เป็นต้น

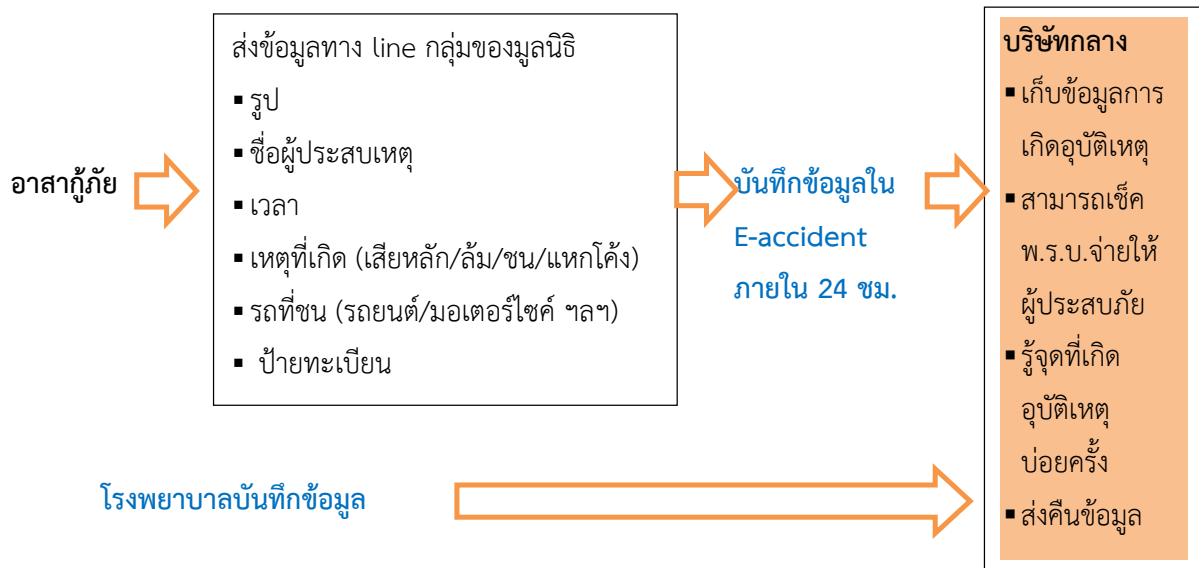
ผลการจากการดำเนินงาน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอพิบูลเป็นชุดเดียวกัน มีรายละเอียดของสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำเอาข้อมูลเหล่านี้ไปวางแผนการทำงานของตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกิดการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบและบูรณาการการทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ

- หมวดการทางกำหนดระยะเวลาเข้าไปดูแลตัดแต่งกิ่งไม้ ตัดหญ้า ให้มีความถี่มากขึ้น เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดจากวิสัยทัศน์ที่ไม่ดี
- โรงเรียนประสานขอป้ายเตือน และติเส้นจราจร กับหมวดการทาง ซึ่งหมวดการทางได้เสนอเรื่องต่อไปยังระดับสูง
- ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนในการดูแลสภาพถนน เช่น ล้างถนน ตัดแต่งกิ่งไม้

สิ่งสำคัญ คือ กลวิธีการเก็บข้อมูลที่แม่นยำ ชัดเจน และครบถ้วน อำเภอพิบูลใช้การเก็บข้อมูลของบริษัทกลาง โดยมีอาสาสมัครของมูลนิธิฯ เป็นหลักในการเก็บข้อมูลที่เกิดเหตุ และโรงพยาบาลเป็นจุดเก็บข้อมูลผู้ที่บาดเจ็บหรือเสียชีวิต

โรงพยาบาลบันทึกข้อมูล

ข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบข้อมูลที่แท้จริง เป็นปัจจุบัน สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลนำมาใช้ในการแก้ปัญหาจุดเสี่ยงได้

มาตรการองค์กรต้นแบบ ด้านความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่

“นครปลอดภัย ทุกวัน ทุกวัย สวมหมวกนิรภัย 100%” เป็นโครงการที่สร้างขึ้นเพื่อนำเอามาตรการทางกฎหมายมาบังคับใช้ เริ่มต้นด้วยการบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการรณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน กว่า 200 หน่วยงานของจังหวัดนครศรีธรรมราช อำเภอพิปูน ใช้โครงการนครปลอดภัยฯ มาขับเคลื่อนผ่านทางกระบวนการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนัก โดยมีเป้าหมายที่จะให้มีผู้สวมหมวกนิรภัย ในอำเภอพิปูน 80% จากเดิมที่มีผู้สวมหมวกเพียง 7% เริ่มต้นจากหน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ที่ทำ MOU ร่วมกับจังหวัด ให้เป็นแกนนำในการสวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ โดยเริ่มจากข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้าง ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกคน ขณะขับขี่ เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับประชาชนทั่วไป

“กิจกรรมโรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน โรงเรียนพิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ” เนื่องจากเด็กเป็นอนาคตของชาติ โครงการฯ จึงมีแผนจะสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนของชาติ

โดยอาศัยกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน

การดำเนินกิจกรรมเริ่มต้นด้วยการให้ข้อมูลและทำความเข้าใจกับ คณะผู้บริหาร/ครู-อาจารย์ และนักเรียนโรงเรียนพิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ วันที่ 3 มิ.ย. 2558 ณ หอประชุมโรงเรียนพิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ เพื่อทำความเข้าใจและร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินการร่วมกันทั้งระยะสั้น/ระยะยาว เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

หลังจากการประชุม มีการดำเนินการร่วมไปกับงานที่ทำอยู่เดิม โดยการนำคลิปอุบัติเหตุไปให้นักเรียนดู บอกเล่าเกี่ยวกับความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัย โดยยกตัวอย่างจากนักเรียนที่ประสบอุบัติเหตุ รวมถึงมีกิจกรรมตำรวจพบนักเรียนหน้าเสาธงทุกวันศุกร์ ใช้เวลาดังกล่าวในการพูดคุยเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ การขับขี่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย ฯลฯ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความ

ตระหนักให้กับเด็กนักเรียน

นอกจากนี้ ยังมีการติดตามนักเรียนให้สวมหมวกนิรภัยมาโรงเรียน โดยใช้กลไกของสถานักเรียนให้ติดตาม ถ้าयरูปคนที่ไม่สวมหมวก นำข้อมูลมาให้ครู และนำเสนอให้นักเรียนทั้งโรงเรียนได้รับทราบข้อมูล

ผลจากการดำเนินการ พบว่า เด็กนักเรียนสวมหมวกนิรภัยมากขึ้น โดยสวมมากกว่า 50% พบปัญหาที่เกิดขึ้น 2 ข้อใหญ่ๆ ได้แก่ นักเรียนไม่มีหมวกนิรภัย และเกิดการขโมยหมวกนิรภัยในโรงเรียน ทางโรงเรียนมีแผนจะแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยจะติดต่อจัดหาหมวกนิรภัยราคาถูกมาจำหน่ายให้กับเด็กนักเรียน พร้อมทั้งทำล๊อคเกอร์จัดเก็บหมวกนิรภัยให้กับนักเรียนเพื่อป้องกันการขโมย

แต่จากการประเมินเบื้องต้น พบว่า การที่เด็กนักเรียนสวมหมวกนิรภัยเพราะกลัวว่าจะถูกตำหนิหรือกลัวตำรวจจับ มากกว่าคำนึงถึงความปลอดภัยของตัวเอง ซึ่งจะต้องหากระบวนการปลูกฝัง กระตุ้นจิตสำนึกต่อไป

กิจกรรมสร้างจิตสำนึกที่มีแผนจะทำ เป็นกิจกรรมการจัดอบรมร่วมกับบริษัทกลางและบริษัทฮอนด้า เพื่ออบรมบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.จราจร และการอบรมเชิงปฏิบัติการขับขี้อย่างถูกวิธี โดยมีเป้าหมายจะสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียน

“มาตรการทางกฎหมาย” ใช้กฎหมายมาช่วยบังคับให้สวมหมวกนิรภัย โดยการตั้งด่าน และตรวจจับปรับ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนสวมหมวกนิรภัย แม้ว่าจะไม่เป็นการบังคับใช้กฎหมายแต่ก็จะเป็นการสร้างให้เกิดนิสัยต่อไปในอนาคต

ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนัก

การสร้างความตระหนักจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไม่ใช่งานที่สามารถทำให้เสร็จได้ในระยะเวลาสั้นๆ แต่จำเป็นจะต้องใช้กลวิธีที่หลากหลายและการทำงานอย่างต่อเนื่อง

อำเภอพิปูนได้ใช้กระบวนการสร้างความตระหนักผ่านทางสื่อต่างๆ โดยมีกลวิธีการ ดังนี้

- สื่อสารผ่านผู้นำ/ตัวแทน สืบเนื่องจากการพัฒนาภาคีเครือข่ายที่อาศัยการประชุมประจำเดือนต่างๆ ซึ่งการประชุมดังกล่าวผู้แทนจากแต่ละหน่วยงานแต่ละตำบลแต่ละหมู่บ้านจะได้มีโอกาสเข้ามาร่วม โครงการฯ ได้ใช้เวทีดังกล่าวในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนนให้รับทราบ และขอให้ผู้นำต่างๆ เหล่านี้นำเอาข้อมูลไปเผยแพร่ให้กับลูกบ้านได้รับทราบ ผ่านทางสื่อต่างๆ ในหมู่บ้าน/ตำบล เช่น เสียงตามสาย การประชุมของหมู่บ้าน/ตำบล เป็นต้น
- จัดกิจกรรม ขบวนการณรงค์ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ สวมหมวกนิรภัย 100 % เป็นการสร้างสัญลักษณ์และกระแส ผ่านทางขบวนการรณรงค์ในวันที่ 15 กันยายน 2558 โดยมีนักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ส่วนราชการ ผู้นำท้องที่ อาสาสมัคร เข้าร่วมขบวนกว่า 1,000 คน เป็นการประกาศให้ทราบว่า มีโครงการนครปลอดภัย ทุกวัน ทุกวัย สวมหมวกนิรภัยทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสาร 100% เกิดขึ้นในจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการประกาศนโยบายให้กับประชาชนทั่วไปได้รับทราบ

ผลจากการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้เห็นการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มมากขึ้นจากการสังเกตด้วยตาเปล่า ทำให้เห็นว่าประชาชนเริ่มตระหนักถึงความปลอดภัยของตนเองและผู้โดยสาร

เคล็ดลับความสำเร็จ...หมวกนิรภัย

การดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพิปูน ที่ใช้แนวคิด 5 ส (สารสนเทศ/ข้อมูล สหสาขาวิชาชีพ สุดเสียง สุดคุ้ม ส่วนร่วม) มาเป็นกรอบในการดำเนินงาน พบข้อมูลที่สำคัญ คือ คนในอำเภอพิปูนไม่สวมหมวกนิรภัยในการขับขี่ ซึ่งส่งผลต่อการเกิดความเสี่ยงเมื่อเกิดอุบัติเหตุ

การสวมหมวกนิรภัยเป็นวิธีการหนึ่งที่จะป้องกัน บรรเทา เมื่อเกิดอุบัติเหตุขึ้น แต่ในอำเภอพิปูนพบว่า มีผู้สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่เพียง 6% หากสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดังกล่าวได้ ก็จะสามารถสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับคนในอำเภอได้

โครงการฯ จึงได้วางเป้าหมายให้ผู้ขับขี่สวมหมวกนิรภัยมากขึ้น 80% ประกอบกับทางจังหวัดนครศรีธรรมราช มีโครงการ “นครปลอดภัย ทุกวัน ทุกวัย สวมหมวกนิรภัย 100%” ซึ่งสอดคล้องกับพоди โครงการนครปลอดภัย ทุกวัน ทุกวัย สวมหมวกนิรภัย 100% เป็นการทำงานในระดับจังหวัดโดยมีการลงนาม MOU ระหว่างจังหวัดกับหน่วยราชการ เอกชน ท้องถิ่น ชุมชน กว่า 200 แห่ง เพื่อตกลงว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ของหน่วยนั้นจะสวมหมวกนิรภัย หลังจากที่มีการลงนามในระดับจังหวัดแล้ว ทางอำเภอดำเนินการขับเคลื่อนต่อยอดการใช้กฎหมายและการประชาสัมพันธ์

สูตร 4+4+1 สร้างความปลอดภัย สวมหมวกนิรภัย

ในการดำเนินงานเพื่อสร้างความปลอดภัย ส่งเสริมให้ประชาชนสวมหมวกนิรภัย 100 % ซึ่งได้ใช้ข้อกำหนด สูตร 4+4+4 ซึ่งแต่ละตัวเลขมีความหมาย ดังนี้

4 เดือนแรก เป็นช่วงการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนในอำเภอพิปูน เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2558 จัดให้มีขบวนรถผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ สวมหมวกนิรภัย 100% เพื่อเป็นการสร้างกระแสและสัญลักษณ์ให้กับคนในอำเภอพิปูน ทราบว่า มีการรณรงค์ให้สวมหมวกนิรภัย ในวันดังกล่าวได้รับความร่วมมือจาก นายอำเภอ ผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน โรงเรียน เข้าร่วมรณรงค์ สร้างกระแสในวันดังกล่าว

หลังจากมีขบวนการณรงค์แล้ว ช่วงเวลา 4 เดือนแรก ดำเนินการตีตโป๊ส จัดทำป้าย ประชาสัมพันธ์ ผ่านทางช่องทางต่างๆ ภายในอำเภอ เช่น การประชุม เสียงตามสาย โรงเรียน เพื่อแจ้งให้ประชาชนทราบว่า มีโครงการสวมหมวกนิรภัย ให้ประชาชนทุกคนสวมหมวกนิรภัยขณะขี่ที่ขี่และผู้ซ้อน หากไม่สวมจะมีการจับ ปรับ ซึ่งในช่วงแรกนี้จะยังให้โอกาสผู้ที่ไม่สวมหมวกนิรภัยให้ปรับปรุง เตรียมพร้อม เตรียมซื้อ หากตำรวจเจอจะเป็นเพียงการตักเตือนเบื้องต้น

4 เดือนต่อมา เป็นขั้นตอนของการ “จับ ปรับ จริง” โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นกลไกสำคัญ ซึ่งนอกจากจะตั้งด่านแล้ว ยังมีการใช้เครื่องมือ ใช้กล้อง CCTV มาตรวจจับ และปรับ

เป้าหมายที่สำคัญคือ การทำให้คนในอำเภอพิปูนสวมหมวกนิรภัยขณะใช้รถจักรยานยนต์ผ่านทาง การบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งคาดหวังว่าหากสามารถทำให้คนสวมหมวกนิรภัยทุกครั้งที่ออกจากบ้านได้ แม้ว่าจะเป็น ความจำเป็นเพราะเกรงกลัวว่าจะถูกจับ ปรับ แต่หากสวมบ่อยๆ ทุกครั้ง จะกลายเป็นพฤติกรรมที่จะทำทุกครั้ง จนกลายเป็นความคุ้นชินจนติดเป็นนิสัยได้

1 เดือน หลังจากการดำเนินการ 4+4 หรือผ่านมา 8 เดือน ทางโครงการฯ จะได้มีการประเมิน ผลที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ในเดือนที่ 9

ผลการประเมินเบื้องต้น พบว่า จากมาตรการดังกล่าว ปัจจุบันผู้ขับขี่ในอำเภอพิปูนมีการสวมหมวก นิรภัยเพิ่มขึ้น จากก่อนทำโครงการมีผู้ขับขี่จักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยเพียง 6% แต่เมื่อดำเนินโครงการและ วัดผล พบว่า จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย เพิ่มขึ้นถึง 43%

ซึ่งหากจะประเมินถึงสาเหตุของการสวมหมวกนิรภัย จะสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. สวมหมวกนิรภัยเนื่องจากเกรงกลัวว่าจะถูกจับ และต้องเสียค่าปรับ
2. สวมหมวกนิรภัยเนื่องจากทำงานอยู่ในหน่วยงานที่ร่วมลงนาม (MOU) กับจังหวัด ทำให้ผู้ที่ทำงาน ในหน่วยงานนั้นต้องสวมหมวกนิรภัยเมื่อเดินทางมาทำงาน
3. สวมหมวกนิรภัยเนื่องจากตระหนักถึงความปลอดภัยของตนเอง

ซึ่งพบว่าสัดส่วนของข้อ 1 จะมีมากที่สุด ดังนั้น จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทางโครงการจะทำให้การสวมหมวก นิรภัยจากการเกรงกลัวกฎหมาย กลายเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมและทำทุกครั้งขี่ที่ขี่

นอกจากจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นแล้ว จำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลงจากปีที่ผ่านมา 56 ครั้ง และมีจำนวนผู้บาดเจ็บลดลง 15 คน เมื่อเปรียบเทียบกับจากปีที่ผ่านมา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบกับสถิติปี 2557 กับปี 2558 จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.9 จำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลง 56 ครั้ง จำนวน ผู้บาดเจ็บลดลง 15 คน และไม่มีผู้เสียชีวิต รายละเอียด ดังนี้

ลำดับ	รายการ	ปี 2557	ปี 2558	(ลดลง/เพิ่มขึ้น)
1	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	6.67	42.9	+36.23
2	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	442	386	-56
3	จำนวนการบาดเจ็บ (คน)	526	511	-15
4	จำนวนการเสียชีวิต (คน)	0	0	0

งบประมาณร่วมลงทุน

การสร้างให้เกิดความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพืปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเป้าหมายเพื่อให้จำนวนอุบัติเหตุทางถนน ผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิตลดลงจากปี 2557 ซึ่งต้องดำเนินการทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการแก้ไขสภาพแวดล้อม (จุดเสี่ยง)

การลงทุนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางถนนของอำเภอพืปูน จึงไม่เพียงใช้งบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพเท่านั้น แต่ยังใช้งบประมาณจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนอีกด้วย

ตารางแสดงการสนับสนุนงบประมาณ

ที่	แหล่งทุน	จำนวน (บาท)	กิจกรรม
1	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ	211,000	พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย/สำรวจจุดเสี่ยง/องค์กรต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน/รณรงค์ประชาสัมพันธ์
2	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช	704,000	รณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลปีใหม่ และเทศกาลสงกรานต์
3	หมวดการทางช้างกลาง แขวงการทางนครศรีธรรมราชที่ 2 (ทุ่งสง)	27,500,000	ปรับปรุงพื้นผิวจราจร/ปรับปรุงเครื่องหมายจราจร/ด้านความปลอดภัยทางถนน
4	สำนักงานทางหลวงชนบท จังหวัดนครศรีธรรมราช	30,695,000	ปรับปรุงพื้นผิวจราจร/ด้านความปลอดภัยทางถนน
5	สำนักงานขนส่งจังหวัดนครศรีธรรมราช	50,000	โครงการรณรงค์ลดอุบัติเหตุทางถนน
6	บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ สาขานครศรีธรรมราช	8,000	รณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในโรงเรียนนาร่อง
7	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอพืปูน	120,000	รณรงค์เฝ้าระวังอุบัติเหตุทางถนน
รวม		59,077,000	

จะเห็นได้ว่า งบประมาณที่ได้รับจาก สสส. ได้นำมาใช้ในการเชื่อม ซ้อน เชื่อม ขง ชม ในการสร้างเครือข่ายและเพิ่มศักยภาพให้คนทำงานด้านความปลอดภัยทางถนน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่องไปได้ในอนาคต รวมถึงการสร้างความตระหนักให้กับคนในพื้นที่ผ่าน

ยั่งยืนจากความร่วมมือ

1. ผลจากการสร้างเครือข่าย และการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจุดเสี่ยง ส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ หมวดการทางช้างกลางได้นำเอาข้อมูลดังกล่าวไปจัดทำแผนงบประมาณปี 2559 เพื่อจะปรับสภาพพื้นถนน ปูผิวจราจรใหม่ให้มีความปลอดภัยมากขึ้น (ลดความลื่น) ติดตั้งป้ายเตือนให้ลดความเร็ว ป้ายจำกัดความเร็ว ฯลฯ
2. เกิดความร่วมมือของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดูแลสภาพพื้นผิวจราจร ได้แก่ หมวดการทางท้องถิ่น ปก.
3. การเก็บและใช้ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุที่เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีข้อมูลชุดเดียวกันเพื่อนำมาแก้ปัญหา

อุปสรรคปัญหา

เนื่องจากการเริ่มต้นการทำงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งในระยะแรกเน้นที่การสร้างความร่วมมือ การนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน รวมถึงการสำรวจและแก้ไขจุดเสี่ยงที่เป็นจุดที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดของอำเภอ

สำหรับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในอำเภอให้มีความตระหนักถึงความปลอดภัยในการขับขี่ โดยเลือกการสวมหมวกนิรภัยมาเป็นประเด็นสำคัญ ใช้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้จำนวนผู้ขับขี่ที่สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นกว่า 80% แต่ทั้งนี้ จากการประเมิน พบว่าเป็นการสวมหมวกเนื่องจากเกรงต่อความผิดมากกว่าการตระหนักถึงความปลอดภัย

การดำเนินการในโรงเรียน พบว่ายังขาดความร่วมมือจากผู้ปกครอง และยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผน เนื่องจากต้องรอรระยะเวลาเปิดเทอม ส่งผลให้ล่าช้ากว่าแผนที่วางไว้

ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินงาน

1. การสร้างความตระหนักเป็นเรื่องยาก แต่เป็นสิ่งที่ต้องทำเพราะจะส่งผลให้เกิดความปลอดภัยที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต
2. ควรใช้สื่อที่ทาง สอจร. หรือคลิ๊ปอุบัติเหตุ ฯลฯ นำมาใช้เป็นสื่อในการนำเสนอ และเผยแพร่
3. ควรใช้สื่อมีชีวิต สื่อบุคคล ที่ประสบเหตุการณ์จริงในพื้นที่ นำมาเป็นตัวอย่างเพื่อสร้างความตระหนักจิตสำนึกได้
4. ควรให้ชุมชน/นักเรียน/ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินโครงการ
5. สร้างแกนนำในชุมชน หรือแกนนำในนักเรียน เพื่อให้สามารถสื่อสารกันเองได้เข้าใจมากขึ้น
6. สร้างต้นแบบ โดยอาจจะมีการมอบรางวัลให้กับผู้ที่สวมหมวกนิรภัยอย่างต่อเนื่อง เชิดชู บุคคลต้นแบบ ด้านความปลอดภัยทางถนนในชุมชน
7. เก็บข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ และค้นหาแนวทางร่วมกันจากทุกภาคี เครือข่าย

เปรียบเทียบการเกิดอุบัติเหตุก่อนและหลังการปรับปรุงจุดเสี่ยง/การดำเนินโครงการ เพื่อประเมินผล

4. วังเหนือনার่อง ป้องกันอุบัติเหตุทางถนน

อำเภอวังเหนือ เป็นอำเภอเหนือสุดของจังหวัด ห่างจากตัวเมืองลำปาง 108 กิโลเมตร แต่อยู่ห่างจากตัวเมืองพะเยาเพียง 55 กิโลเมตร การเดินทางมาอำเภอวังเหนือ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง ได้แก่

1. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1035 (ต้นทาง อำเภอเมืองลำปาง) ถนนสายลำปาง-วังเหนือ (ผ่านสุสานไตรลักษณ์ และอำเภอแจ้ห่ม) รวมระยะทาง 108 กิโลเมตร
2. ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 120 (ต้นทาง จ.พะเยา) ถนนสายพะเยา-วังเหนือ (มาทาง จ.เชียงใหม่ สายใหม่) ระยะทางจากอำเภอเมืองพะเยาถึง อำเภอวังเหนือ รวมระยะทาง 56 กิโลเมตร
3. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 (ต้นทาง จ.เชียงใหม่) ถนนสายเชียงใหม่-เชียงราย พอมาถึงทางแยก บ้านแม่ชะจาน เขต อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย จะพบทางแยกให้เลี้ยวขวามา อ.วังเหนือ อีก 15 กิโลเมตร รวมระยะทางจาก จ.เชียงใหม่ ถึง อ.วังเหนือ 99 กิโลเมตร
4. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 118 (ต้นทาง จ.เชียงราย) ถนนสายเชียงใหม่-เชียงราย พอมาถึงทางแยก บ้านแม่ชะจาน เขต อ.เวียงป่าเป้า จ.เชียงราย จะพบทางแยกให้เลี้ยวซ้าย มา อ.วังเหนือ อีก 15 กิโลเมตร รวมระยะทางจาก จ.เชียงราย ถึง อ.วังเหนือ 115 กิโลเมตร

ในอำเภอวังเหนือประกอบไปด้วย 8 ตำบล 80 หมู่บ้าน ประชากรในปี 2557 จำนวน 44,107 คน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 10 แห่ง

สำหรับสถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของอำเภอวังเหนือจากการเก็บข้อมูลของโรงพยาบาลวังเหนือ พบว่า ข้อมูลมีสถิติ ดังนี้

ข้อมูลสถิติ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
จำนวนอุบัติเหตุทางถนน (ครั้ง)	475	644	533
จำนวนผู้เสียชีวิต (คน)	8	35	11
จำนวนอุบัติเหตุหมู่ (ครั้ง)	1	1	1
จำนวนผู้ประสบเหตุที่ไม่สวมหมวกนิรภัย (คน)	312	389	260
จำนวนผู้ประสบเหตุที่ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย (คน)	25	35	35
จำนวนผู้ประสบเหตุที่ดื่มสุรา	138	134	251

(ข้อมูลจากโรงพยาบาลวังเหนือ)

ข้อมูลเหล่านี้ ถือเป็นข้อมูลให้เห็นความสูญเสียที่ไม่น่าจะทำให้เกิดขึ้น ทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ เห็นถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ประกอบกับทางสำนักงานสนับสนุนการป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด (สอจร.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้ชักชวนให้ร่วมโครงการนำร่องลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ จึงเกิดเป็น**โครงการนำร่องอุบัติเหตุทางถนน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง** ซึ่งมี **คุณเอกกฤต จิตตางกูร** หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ เป็นแกนสำคัญในการขับเคลื่อนงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและทีมงาน

ในอำเภอวังเหนือ โดยมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภออย่างเป็นระบบ ผ่านทางการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วน ภายใต้วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพของภาคีเครือข่ายด้านถนนปลอดภัยของอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ซึ่งประกอบด้วยสหสาขาวิชาชีพ และภาคีเครือข่ายในอำเภอ
2. เพื่อเพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์
3. เพื่อแก้ไขจุดเสี่ยงอันตรายและจุดเสี่ยงในพื้นที่อำเภอวังเหนือ
4. เพื่อลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุจราจร จำนวนผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากก่อนดำเนินการ
5. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกิดการพัฒนาการทำงาน

เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคี

การทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนไม่ได้มีเพียงหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ แต่ประกอบไปด้วยหน่วยงานหลากหลายทั้งด้านกายภาพ การบังคับใช้กฎหมาย การดูแลเมื่อประสบเหตุ การรักษาพยาบาล ฯลฯ ซึ่งสำหรับในประเทศไทยนั้น มีกลไกที่เป็นหลักในช่วงเทศกาล คือ การตั้งศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน สำหรับทำงานในช่วงเทศกาลปีใหม่และเทศกาลสงกรานต์ แต่ยังคงขาดการทำงานต่อเนื่องตลอดทั้งปี ส่งผลให้ยังมีการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนที่ไม่ครอบคลุม ต่อเนื่อง

การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคีที่ทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในระดับอำเภอ อำเภอวังเหนือได้มีการแต่งตั้ง **คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอวังเหนือ** ตามคำสั่งอำเภอวังเหนือที่ 417/2557 วันที่ 18 ธันวาคม 2557 ประกอบไปด้วย

1. นายอำเภอวังเหนือ
2. ปลัดอำเภอ ทน.กง.บริหารงานปกครอง ปค.อ.วังเหนือ
3. ผกก.สภ.วังเหนือ
4. ท้องถิ่นอำเภอวังเหนือ
5. พัฒนาการอำเภอวังเหนือ
6. ปลัดอำเภอวังเหนือ
7. สาธารณสุขอำเภอวังเหนือ
8. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวังเหนือ
9. นายกเทศบาลตำบลวังเหนือ
10. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปางสาขาวังเหนือ

ให้มีหน้าที่ในการดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอ เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินโครงการ ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบ

และยังได้ออกคำสั่งอำเภอวังเหนือ ที่ 190/2558 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2558 เพื่อทำหน้าที่ขับเคลื่อนโครงการนำร่องอุบัติเหตุทางถนนอำเภอวังเหนือ โดยใช้กระบวนการ “ประชุม” อย่างต่อเนื่อง เพื่อวางแผนการทำงานร่วมกันและติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ

การใช้กลไก “การประชุม” อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบนี้เอง ส่งผลให้เกิดระบบการติดตามการทำงาน การตรวจสอบผลการทำงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีเวทีในการ update ผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งร่วมกัน วางแนวทางการทำงานและการแก้ไขปัญหาพร้อมกันอย่างเป็นระบบ

นอกจากการประชุมของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนแล้ว ยังมีกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันและกัน รวมถึงพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กู้ชีพกู้ภัย

ในอำเภอวังเหนือ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 10 แห่ง แต่ละแห่งมีพื้นที่และงบประมาณ เป็นของตัวเอง ที่สำคัญอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ที่พบมักจะเป็นการเกิดอุบัติเหตุบนถนนสายรอง ของหมู่บ้าน และเกิดกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ คณะทำงานจึงได้มีการ จัดกิจกรรมประชุมภาคี/ลงพื้นที่ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ เพื่อสร้างมาตรการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อบังคับทางสังคม และบังคับใช้กฎหมายจราจรเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทางถนนเกิดขึ้น ในชุมชนซึ่งเป็นการป้องปรามไม่ให้เกิดเหตุ รวมถึงสร้างเสริม ผลักดัน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งให้มีทีมกู้ชีพกู้ภัย (EMS) ที่มี อุปกรณ์ครบถ้วน สามารถตอบรับหากเกิดเหตุได้อย่างทันท่วงทีเพื่อ ให้เป็นการตั้งรับหากเกิดเหตุ ลดความเสียหายที่เกิดขึ้น

การประชุมภาคีในพื้นที่ แบ่งออกเป็น 3 ครั้ง แต่ละครั้งจะเชิญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันมาประชุมร่วมกัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการประชุมหารือ แลกเปลี่ยนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเป็นโอกาสให้ผู้รับผิดชอบของพื้นที่ได้มาหารือหาแนวทางการทำงานร่วมกันอีกด้วย

การประชุมทั้ง 3 ครั้ง จะมีผู้นำชุมชน และทีมกู้ชีพของแต่ละท้องที่ประชุมร่วมกัน

การประชุมครั้งที่ 1 เทศบาลตำบลวังเหนือ อบต.วังเหนือ อบต.วังทอง และ อบต.วังซ้าย

การประชุมครั้งที่ 2 เทศบาลตำบลบ้านใหม่ อบต.วังแก้ว และ อบต.ทุ่งฮั่ว

การประชุมครั้งที่ 3 อบต.ร่องเคาะ อบต.วังทรายคำ และ อบต.วังใต้

ผลการประชุม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการทำงานของโครงการนำร่องอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดขึ้นในอำเภอวังเหนือ รวมไปถึงได้เรียนรู้ในการเตรียมความพร้อมด้านการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรและหน่วยงาน เรียนรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล การปฏิบัติเบื้องต้นเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

เสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย

วัฒนธรรม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมไว้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ/วิถีชีวิตของหมู่คณะ นั้นหมายความว่า หากทำให้เกิดวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้น ก็จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่หมู่คณะ ทั้งนี้ จะต้องทำให้เกิดเป็นวิถีชีวิตให้ได้ ซึ่งการจะสร้างให้เกิดเป็นวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตนี้ ไม่ได้ดำเนินการได้เพียงกลไกหรือกระบวนการเพียงอย่างเดียว แต่ต้องประกอบกับหลายๆ อย่าง และต้องใช้ระยะเวลา

อำเภอวังเหนือได้เริ่มสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนด้วยกลวิธีหลากหลาย การสร้างวัฒนธรรมเหล่านี้ไม่ได้เป็นการสั่งการจากบนลงล่าง แต่เป็นการใช้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมให้คนในชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน ได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางการจัดการร่วมกัน

บันทึกข้อตกลง การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเกิดผลกระทบในวงกว้าง การใช้กลไกของหน่วยงาน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในหน่วยงาน หรือองค์กรที่มีคนทำงานอยู่เป็นจำนวนมากก็จะสามารถสร้างกระแสให้เกิดขึ้นได้

อำเภอวังเหนือ ใช้กลวิธีในการทำโครงการ **บันทึกข้อตกลงความร่วมมือสร้างมาตรการองค์กรส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100%**

เป็นการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานในอำเภอไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษาได้แก่ โรงเรียนวังเหนือวิทยา โรงเรียนร่องเคาะวิทยาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) 10 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 10 แห่ง รวมถึงผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน)

การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกันในครั้งนี้ เป็นการลงนามเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เพื่อนำไปสู่การดำเนินงานในเชิงนโยบายของแต่ละองค์กร เพื่อปลูกกระแสให้เกิดการรับรู้ และสร้างจิตสำนึกในการขับขี่ปลอดภัยให้แก่ผู้ใช้รถใช้ถนน ทั้งผู้ขับขี่และผู้โดยสารรถจักรยานยนต์ โดยให้แต่ละหน่วยงานออกมาตรการหรือกลวิธีจูงใจของตนเอง เพื่อให้คนในหน่วยงานเกิดการตื่นตัวและสวมหมวกนิรภัย 100%

นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดวาระของอำเภอวังเหนือ ให้มีวาระการสวมหมวกนิรภัย 100% เพื่อให้คนในอำเภอได้รับทราบและตื่นตัว

อีกด้วย

การดำเนินการพร้อมกันทั้งในระดับอำเภอ และในระดับหน่วยงาน สร้างให้เกิดกระแสการตื่นตัวในการสวมหมวกนิรภัยให้เกิดขึ้นในอำเภอ ส่งผลให้มีการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มมากขึ้น จากการเก็บข้อมูลการสวมหมวกนิรภัยของคนในอำเภอวังเหนือ พบอัตราการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มมากขึ้นเล็กน้อยจากเดิม

ข้อมูลจากการเก็บสถิติ

ข้อมูล	ก่อนทำโครงการ		ระหว่างทำโครงการ		หลังทำโครงการ	
	คัน	ร้อยละ	คัน	ร้อยละ	คัน	ร้อยละ
จำนวนรถที่นับได้	3,253	100	2,359	100	3,406	100
สวมทุกคน	998	30.68	751	31.84	1,106	32.47
ไม่สวมทุกคน	2,105	64.71	1,495	63.37	2,066	60.66
สวมบางคน	105	4.61	113	7.56	234	11.33

เมื่อเปรียบเทียบจะเห็นว่าแนวโน้มการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น แม้ว่าจะไม่มากสำหรับการสวมทุกคน แต่จากเดิมที่สวมบางคนมีเพียง 4.61% เพิ่มขึ้นเป็น 11.33% ถือเป็นการเพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว สันนิษฐานได้ว่าเป็นกลุ่มที่เดิมไม่เคยมีการสวมหมวกนิรภัยเลย แต่เมื่อมีโครงการฯ หรือมาตรการเกิดขึ้นผู้ขับขี่ก็เปลี่ยนพฤติกรรมมาสวมหมวกนิรภัย ซึ่งถือเป็นแนวโน้มที่ดีที่เกิดขึ้น

ตลาดนัดชุมชนต้นแบบ นอกจากการทำมาตรการในองค์กรแล้ว สถานที่ที่ผู้คนในชุมชนมารวมตัวกันอย่างหนาแน่น และก่อให้เกิดปัญหาการจราจรให้เกิดขึ้น คือ **“ตลาด”**

สภาพที่พบเมื่อมีตลาดนัดเกิดขึ้นในชุมชน คือ ปัญหาการจอดรถของผู้มาตลาดทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ความเสี่ยงในการจอดรถเพื่อซื้อของ/การข้ามถนน การจราจรที่ติดขัด ฯลฯ ทางอำเภอวังเหนือจึงได้จัดกิจกรรมบูรณาการทุกภาคส่วน โดยให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและแก้ปัญหาร่วมกันผ่านทางการดำเนินการ **การจัดระเบียบตลาดนัด** ขึ้น ดังนี้

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอวังเหนือ
2. จัดทำประชาคมชาวบ้านเพื่อแลกเปลี่ยน และชี้ให้เห็นอันตรายของอุบัติเหตุและความรุนแรงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการซื้อขายริมทาง
3. ทหารี่และกำหนดแนวทางการดำเนินการ โดยการจัดระเบียบวางแนวเขตการซื้อขายและจอดรถให้พ้นจากเขตทางหลวง มีการปักหมุดและทำแนวกันมิให้ขายในเขตที่กำหนด เน้นหลักการสร้างความปลอดภัย
4. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ขาย ผู้ซื้อ ได้เข้าใจถึงอันตรายในการซื้อขายสิ่งของริมทางหลวง และขอความร่วมมือมิให้ทำการค้าขายหรือจอดรถบริเวณที่กำหนดไว้

ผลการดำเนินการ พบว่า ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ซื้อและผู้ขาย ส่งผลให้การจราจรบริเวณดังกล่าวคล่องตัวมากขึ้น และมีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

จัดการจุดเสี่ยงหน้าโรงเรียน บริเวณหน้าโรงเรียนเป็นอีกแห่งที่มีการจราจรคับคั่งในช่วงเวลาเช้าและเย็น อีกทั้งหากเกิดเหตุขึ้นจะทำให้เกิดผลกระทบสูง ทางคณะทำงานอำเภอวังเหนือจึงได้พิจารณาจะดำเนินการโดยเริ่มต้นจากบริเวณหน้าโรงเรียนวังเหนือวิทยา โดยทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็น สถานีตำรวจภูธรวังเหนือ หมวดทางหลวงวังเหนือ โรงเรียนวังเหนือวิทยา โรงพยาบาลวังเหนือ สาธารณสุข อำเภอวังเหนือ เทศบาลตำบลวังเหนือ คณะกรรมการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนวังเหนือ ดำเนินการประชุมหารือและจัดทำเป็นข้อตกลงในการปรับปรุงร่วมกัน ได้แก่

- การวางระบบเส้นทางจราจรภายในโรงเรียน ให้มีความสะดวก คล่องตัว และปลอดภัย
- การจัดการจราจรหน้าโรงเรียน บริเวณทางเข้าออกและจุดกลับรถหน้าโรงเรียน

ผลจากการดำเนินการส่งผลให้การจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนวังเหนือวิทยามีความคล่องตัวและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

เสริมสร้างความรู้ สู้ถนนปลอดภัย

การสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมในการใช้รถใช้ถนนนั้น หากวางรากฐานที่ดีตั้งแต่เด็กก็จะสามารถปูมปักสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้นมาได้ นอกจากเหตุผลในการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมตั้งแต่เด็กแล้ว จากข้อมูลของการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอวังเหนือยังพบการเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งพบผู้ประสบเหตุที่ไม่สวมหมวกนิรภัยมากกว่า 50%

การเลือกเอากระบวนการฝึกอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งจัดได้ว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มักจะใช้รถจักรยานยนต์ในการสัญจรเดินทาง และหากสามารถสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นกับนักเรียนแล้ว จะสร้างผลกระทบในการสร้างความปลอดภัยทางถนนในอำเภอเป็นอย่างมาก และน่าจะทำให้เกิดความยั่งยืนในอนาคต จึงได้กำหนดให้มีการจัดการอบรมให้กับนักเรียนโรงเรียนวังเหนือวิทยา จำนวน 236 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ให้เยาวชนได้เรียนรู้การใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องปลอดภัย
- ให้เยาวชนได้เรียนรู้ เตรียมความพร้อมการป้องกันตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นหากเกิดอุบัติเหตุ

การอบรมแบ่งออกเป็น 2 รุ่น 4 ฐานการเรียนรู้ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบประเด็นดังกล่าวมาให้ความรู้กับเด็กนักเรียน

ฐานที่ 1 ขับขี่ปลอดภัย โดย บริษัท นิยมพานิชลำปาง จำกัด และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ เนื้อหาเป็นการให้ความรู้ และทักษะการขับขี่ที่ถูกต้อง ปลอดภัย

ฐานที่ 2 การปฐมพยาบาล โดยโรงพยาบาลวังเหนือ และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอวังเหนือเนื้อหา

เกี่ยวกับความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้ประสบอุบัติเหตุเบื้องต้นได้

ฐานที่ 3 กฎหมายจราจร โดยสถานีตำรวจภูธรวังเหนือ สถานีตำรวจภูธรร่องเคาะ และโรงเรียนวังเหนือวิทยา เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจรเพื่อใหปฏิบัติตาม

ฐานที่ 4 พระราชบัญญัติขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ (ฉบับที่ 3) โดยสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง สาขาแจ้ห่ม และ บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขาลำปาง เรียนรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์จากการทำประกันภัยตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ รวมถึงมาตรการองค์กรเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุ

การจัดอบรมได้แบ่งออกเป็น 2 รุ่น แบ่งเป็น 4 ฐาน เพื่อทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างใกล้ชิด รุ่นที่ 1 อบรมเมื่อวันที่ 8 กันยายน 2558 จำนวน 86 คน และรุ่นที่ 2 อบรมเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2558 จำนวน 150 คนรวม 236 คน ณ อาคารอเนกประสงค์ที่ว่าการอำเภอวังเหนือ และห้องประชุมเทศบาลตำบลวังเหนือ

และเพื่อให้ผู้ใช้รถหน้าใหม่ (นักเรียน) ที่เริ่มขับขี่รถจักรยานยนต์มาโรงเรียนเองได้มีความรู้ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ทางสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง สาขาแจ้ห่ม จึงได้จัดโครงการอบรมให้ความรู้และจัดทำใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์

การอบรมดำเนินการโดยสำนักงานขนส่งจังหวัดลำปาง สาขาแจ้ห่ม อบรมให้ความรู้กับนักเรียนที่อายุถึงเกณฑ์จากโรงเรียนวังเหนือวิทยา และโรงเรียนร่องเคาะวิทยา ทำการอบรม 1 วันในวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 และเปิดให้สอบข้อเขียนและปฏิบัติในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2558 ที่โรงเรียนวังเหนือวิทยา

เสริมสร้างสภาพความปลอดภัย

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุอาจจะแบ่งได้เป็น ถนน คน และรถ สำหรับเรื่องถนน ทางอำเภอวังเหนือได้มีการจัดการเช่นเดียวกับการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนของพื้นที่อื่นๆ นั่นคือ การดำเนินการแก้ไขจุดเสี่ยง

อำเภอวังเหนือเริ่มต้นด้วยการนำข้อมูลการเกิดสถิติอุบัติเหตุทางถนนจาก 3 หน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ข้อมูลจากตำรวจ ข้อมูลจากโรงพยาบาลวังเหนือ และข้อมูลจาก บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด นำข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุเปรียบเทียบระหว่างปี 2556 และปี 2557 วิเคราะห์ข้อมูลจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ สถานที่เกิด (จุดเกิดเหตุ) ลักษณะของเหตุที่เกิดขึ้นร่วมกับการลงพื้นที่สำรวจจุดเสี่ยง

พบจุดเสี่ยงเบื้องต้นของอำเภอวังเหนือ ดังนี้

- 1) ทางหลวงแผ่นดินที่ 120 ถนนสายพะเยา – วังเหนือ กม.ที่ 29-30 บริเวณหน้าน้ำตกธารทอง เป็นจุดที่เคยเกิดอุบัติเหตุรถทัวร์เสียหลักพุ่งตกเหว เสียชีวิต จำนวน 22 ราย ลักษณะเป็นทางโค้ง ขึ้นเขา ลงเขา ลาดชัน
- 2) ทางหลวงแผ่นดินที่ 120 ถนนสายพะเยา-วังเหนือ กม.ที่ 54-55 บริเวณบ่อน้ำทิพย์ เป็นจุดที่เคยเกิดอุบัติเหตุรถยนต์มีตูดพิชชี ปาเจอร์ สปอร์ต เสียหลักพลิกคว่ำลงข้างทาง เสียชีวิตจำนวน 4 ราย
- 3) ทางหลวงแผ่นดินที่ 1035 ถนนสายลำปาง-แจ้ห่ม กม.ที่ 84 บริเวณปากทางเข้าวัดสบสัน ลักษณะเป็นจุดโค้งอันตรายบริเวณหัวสะพาน มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ยังไม่มีผู้เสียชีวิต
- 4) ทางหลวงแผ่นดินที่ 1035 ถนนสายลำปาง-แจ้ห่ม กม.ที่ 95 บริเวณปากทางบ้านปงวัง เป็นจุดร่วมทางแยก ไม่มีสัญญาณเตือน มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นบ่อยครั้ง ยังไม่มีผู้เสียชีวิต
- 5) ทางหลวงแผ่นดินที่ 1035 ถนนสายลำปาง-แจ้ห่ม ทางแยกไปบ้านทุ่งฝูงกับบ้านแม่ลิ้น มีรถบรรทุก/รถพ่วงสินค้าทางเกษตรใช้เส้นทางในการขนส่งค่อนข้างมาก
- 6) หน้าน้ำตกธารทองรถเสียหลักลงข้างทาง
- 7) หน้าโรงเรียนวังเหนือวิทยา
- 8) หน้าตลาดสดวังเหนือ
- 9) ทางแยกบ้านปงถ้ำ ลักษณะเป็นทางโค้ง มีกล้อง CCTV เกิดการเฉี่ยวชนบ่อยครั้ง
- 10) ทางแยกบ้านแม่เย็น กำลังรอการขยายถนนและติดไฟส่องสว่าง
- 11) ทางแยกบ้านแม่สุขังเหนือ ลักษณะเป็นทางขึ้นเขา ผู้ขับขี่มองไม่เห็นทางแยก
- 12) ทางแยกบ้านหัวทุ่ง ลักษณะเป็นทางแยกที่มีลักษณะเฉียง
- 13) ทางแยกแม่โป่ง ลักษณะเป็นทางโค้ง มองไม่เห็นทางแยก

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์แล้ว คณะทำงานร่วมกันพิจารณาคัดเลือกจุดเสี่ยงที่มีปัญหาเร่งด่วนและต้องดำเนินการ 3 จุด ได้แก่

1. จุดกลับรถหน้าโรงเรียนวังเหนือวิทยา
2. ทางร่วม ทางแยกเข้าหน้าตลาดสดเทศบาล
3. สี่แยกหน้าที่ว่าการอำเภอ

ทั้ง 3 จุดเป็นจุดเสี่ยงที่มีผลกระทบค่อนข้างมาก และคุ้มค่าที่จะลงมือดำเนินการ การแก้ปัญหาจุดเสี่ยงดังกล่าว ดำเนินการโดยอาศัยกลไกการหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอ ทำให้ได้กลวิธีในการดำเนินการแก้ไขจุดเสี่ยง ดังนี้

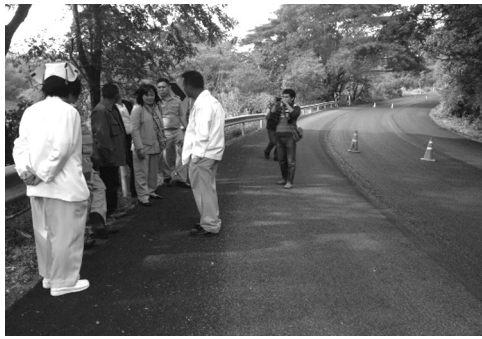
- จัดวางกรวยบริเวณหน้าโรงเรียนวังเหนือวิทยา พร้อมตัดแต่งกิ่งไม้ข้างทาง

- วางแท่งแบรีเออร์บริเวณทางแยกเข้าตลาดสด และโรงพยาบาลวังเหนือ รวมถึงวางบริเวณสี่แยกหน้าที่ว่าอาคารอำเภอวังเหนือ

- ปรับปรุงผิวทางที่ชำรุดบนถนนสายวังเหนือพะเยา

- ปรับปรุงสัญญาณไฟส่องสว่างในจุดที่ชำรุดและติดไฟเตือนกระพริบบริเวณทางร่วม ทางแยกที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

- ติดป้ายเตือนบริเวณจุดเสี่ยงต่างๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ขับรถใช้ถนนได้เตรียมตัว และระมัดระวังเป็นพิเศษเมื่อขับรถผ่านบริเวณดังกล่าว

นอกจากป้ายเตือนเป็นภาษาไทยแล้ว จากการที่อำเภอวังเหนือมักจะถูกใช้เป็นเส้นทางในการขนส่งเดินทางของคนในประเทศใกล้เคียงเพื่อการท่องเที่ยว ผ่านทางถนนทางหลวงแผ่นดินที่ 120 และทางหลวงแผ่นดินที่ 1035 นอกจากนี้แล้วยังพบว่ามีกรเข้ามาทำงานของคนจากประเทศเพื่อนบ้านตามนโยบายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC ทางคณะทำงานอำเภอวังเหนือจึงได้ตกลงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของอำเภอ ติดตั้งป้ายเตือน 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาอังกฤษ และภาษาลาว

ดำเนินการติดตั้งบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยงที่สำคัญจำนวน 3 จุด ได้แก่

จุดที่ 1 ทางหลวงแผ่นดินที่ 120 กม.ที่ 29-30 บริเวณน้ำตกธารทอง

จุดที่ 2 ทางหลวงแผ่นดินที่ 120 กม.ที่ 54-55 บริเวณบ่อน้ำทิพย์

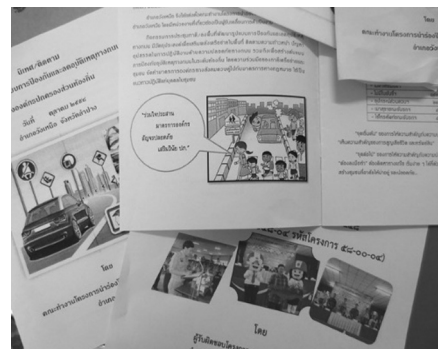
จุดที่ 3 ทางหลวงแผ่นดินที่ 1035 กม.ที่ 84 บริเวณทางเข้าวัด

การดำเนินการแก้ไขจุดเสี่ยงนี้ เกิดขึ้นจากการทำงานแบบมีส่วนร่วมของสหสาขาวิชา โดยใช้สารสนเทศที่มีอยู่มาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเสี่ยง และพิจารณาเลือกวิธีการที่สุุดคุ้มมาปฏิบัติการก่อน ซึ่งงบประมาณในการดำเนินการใช้งบประมาณของหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง

นอกจากนี้ ยังมีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้คนในอำเภอได้รับทราบผ่านทางเสียงตามสาย/หอกระจายข่าวในหมู่บ้าน เพื่อสร้างการรับรู้และทำให้คนได้ปฏิบัติตาม

การประชาสัมพันธ์นอกจากจะใช้วิธีการเสียงตามสายผ่านทางกรให้ความรู้ ข้อมูลไปกับผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน) ยังมีการจัดทำ CD เพื่อให้ผู้นำชุมชนสามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้อย่างสะดวก และได้ข้อมูลที่ต้องการ

ลงมือลงแรงร่วมกัน

จากการดำเนินงาน จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของอำเภอวังเหนือ ได้ใช้งบประมาณที่ได้รับในการทำโครงการนำร่องอุบัติเหตุทางถนน อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง มาใช้เป็นงบประมาณเสริมในการจัดประชุมและอบรมนักเรียนเท่านั้น แต่งบประมาณส่วนใหญ่ที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการปรับปรุงจุดเสี่ยงต่างๆ เป็นงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยเฉพาะกรมทางหลวง ที่นำเอาข้อมูลที่ได้จากการประชุมไปนำเสนอและดำเนินการต่อ การปรับจราจรในโรงเรียนที่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของที่ประชุม ฯลฯ จะเห็นได้ว่าการดำเนินการเหล่านั้น เป็นการดำเนินการภายใต้การตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทำให้เห็นได้ว่า การเริ่มต้นด้วยการจัดประชุมระหว่างคนทำงานของอำเภออย่างต่อเนื่อง เป็นระยะๆ ส่งผลให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันและกัน เกิดการจับมือร่วมกันทำงานอย่างเข้มแข็งและมีแนวโน้มจะยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เสริมสร้างแรงกระตุ้น

เมื่อดำเนินการไปแล้ว มีการรายงานการเปลี่ยนแปลงหรือความคืบหน้าในการทำงานผ่านทางการประชุมประจำเดือนอำเภอ หรือการประชุมของศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอวังเหนือ และการติดตามผลการดำเนินงานโดยคณะทำงานโครงการนำร่องป้องกันอุบัติเหตุทางถนนอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง ปี พ.ศ. 2558

การติดตามผลการดำเนินงานเป็นการติดตามเพื่อหาหรือแนวทางในการปรับปรุง หรือแก้ไขหากติดขัด รวมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นการทำงานที่ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ระหว่างกัน ส่งผลให้เกิดการร่วมมือกันในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากการดำเนินงานโครงการฯ สร้างการเปลี่ยนแปลงกับภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรในพื้นที่อำเภอวังเหนือ คือ

1. เกิดการจับมือร่วมกันทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม เป็นการเสริมการทำงานซึ่งกันและกัน
2. มีการตั้งกลุ่ม line คนทำงาน เพื่อใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร ปรึกษาหารือวิธีการทำงานซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถทำงานได้อย่างทันที่
3. เกิดการวางระเบียบ กฎเกณฑ์ที่ดีในการจอดรถที่ตลาดนัด
4. เกิดรูปแบบการจัดการจราจรหน้าโรงเรียนที่มีความสะดวก และปลอดภัยเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบสถิติตัวเลขจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย และจำนวนผู้บาดเจ็บ เสียชีวิต พบว่ามีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ข้อมูล	ปี 2557	ปี 2558	การเปลี่ยนแปลง (เพิ่มขึ้น/ลดลง)
1. จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	30.68	32.47	1.79
2. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	533	445	88
3. จำนวนการบาดเจ็บ (ครั้ง)	494	493	1
4. จำนวนการเสียชีวิต (คน)	11	6	5

ข้อมูล: ปก.ลำปาง สาขาวังเหนือ วันที่ 17 ก.พ. 59

เมื่อเปรียบเทียบสถิติตัวเลขแล้วพบว่า จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย ปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 1.79 และจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลง 88 ครั้ง จำนวนการบาดเจ็บลดลง 1 ครั้ง และมีจำนวนการเสียชีวิตลดลง 5 คน เมื่อเปรียบเทียบจากปี 2558 กับ ปี 2557

ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานที่ผ่านมาของอำเภอวังเหนือ เป็นการทำงานทุกๆ ด้าน ไปพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพ การเสริมสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสม และหากเพื่อให้เกิดผลการทำงานที่ตรงเป้าหมายได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น ควรจะมีการดำเนินการเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. การสวมหมวกนิรภัย ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น ยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงมากนัก แม้ว่าจะมีมาตรการขององค์กรและของอำเภอแล้วก็ตาม ดังนั้น จึงน่าจะพิจารณาใช้การบังคับใช้กฎหมายมาเป็นส่วนเสริม เพื่อให้เกิดการตื่นตัวและสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้น
2. เพิ่มมาตรการ 5 ช. ในองค์กรที่เข้าร่วมโครงการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือสร้างมาตรการองค์กรส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100% ดำเนินการสอน ชม เชียร์ ด้วยการมองหาบุคลากรที่จะเป็นต้นแบบในการสวมหมวกนิรภัย นำมาชื่นชม และเชียร์ให้ผู้อื่นทำตาม
3. ขยายการควบคุม ดูแลความปลอดภัยไปยังรถโดยสารสาธารณะ โดยเฉพาะรถรับส่งนักเรียน
4. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนักไปยังชุมชน หมู่บ้าน เน้นการชี้ให้เห็นการสูญเสียที่เกิดขึ้น โดยยกตัวอย่างกรณีที่เคยเกิดขึ้นในพื้นที่
5. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลการประสบอุบัติเหตุ ผู้ประสบเหตุที่สวมหมวกนิรภัยแล้วไม่เสียชีวิต นำข้อมูลดังกล่าวมานำเสนอให้คนได้รับทราบ
6. มีแผนจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยของแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้แต่ละหมู่บ้านได้มีโอกาสดำเนินการวางแผนจัดทำนโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง
7. ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างตำบล/หมู่บ้านเป็นระยะ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล วิธีการรณรงค์ของแต่ละหมู่บ้านในการเพิ่มการสวมหมวกนิรภัยของแต่ละหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
8. นำหลักสูตรเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน/วินัยจราจรที่จังหวัดลำปางมีอยู่แล้ว เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีตั้งแต่เด็กเล็ก มุ่งเป้าไปที่การสร้างให้เด็กสวมหมวกนิรภัยมาโรงเรียนก่อน ค่อยขยับไปที่ผู้ปกครอง มีแรงจูงใจ

5. บูรณาการ ถนนปลอดภัยอำเภอเชียงดาว

อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัด โดยมีทางหลวงหมายเลข 107 ถนนโชตนา-ฝาง เป็นถนนสายหลักของอำเภอมี่ประชาชน ณ พ.ศ. 2557 จำนวน 83,399 คน ประกอบด้วย 7 ตำบล 83 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 9 แห่ง

สภาพภูมิประเทศของอำเภอเชียงดาวปกคลุมด้วยภูเขาสูง ติดต่อกับอำเภออื่นและประเทศเพื่อนบ้าน ทิศเหนือติดต่อกับรัฐฉานประเทศพม่าและอำเภอไชยปราการ ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอไชยปราการ และอำเภอพร้าว ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอแม่แตง และทิศตะวันตกติดกับอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอเวียงแหง นอกจากนี้อำเภอเชียงดาวยังเป็นที่ตั้งของดอยหลวง เชียงดาว ซึ่งกำลังได้รับความนิยมในการท่องเที่ยว ด้วยสภาพภูมิประเทศที่รอบล้อมไปด้วยภูเขาสูงส่งผลให้ถนนมีโค้ง ขึ้นและลงเขาในบางช่วง

อำเภอเชียงดาว ได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุทางถนนเบื้องต้น พบข้อมูลดังนี้

สถิติ	ปี 2556	ปี 2557 (ตุลาคม)
จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	845	936
จำนวนผู้เสียชีวิต (คน)	3	7
จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (%)	22.08	8.90

จากข้อมูลเบื้องต้นดังกล่าว ทำให้เห็นแนวโน้มว่าอำเภอเชียงดาว มีการเกิดอุบัติเหตุทางถนนเพิ่มขึ้น ในขณะที่มีอัตราการสวมหมวกนิรภัยที่ลดลง เหล่านี้เป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุที่มาจากพฤติกรรมของคน นอกจากการไม่สวมหมวกนิรภัยแล้วยังพบการเมาแล้วขับ ขับรถเร็ว การไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร การขับรถตัดหน้า อีกด้วย สำหรับสาเหตุของสิ่งแวดล้อมหรือวิศวกรรมจราจร พบจุดเสี่ยงในอำเภอเชียงดาว 12 จุด ซึ่งต้องดำเนินการแก้ไขต่อไป

อำเภอเชียงดาว ได้ดำเนิน**โครงการบูรณาการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงดาว** โดยมี**คุณบรรจง โพธิวงศ์** หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว และทีมภาคีเครือข่าย ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนกลไกงานด้านความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในอำเภอเชียงดาว มีเป้าหมายลดการเกิดอุบัติเหตุทางถนน พร้อมทั้งวางแนวทางการสร้างกลไกความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนและมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ ของการดำเนินโครงการได้แก่

1. เพื่อลดจำนวนครั้งการเกิดอุบัติเหตุทางถนนในอำเภอเชียงดาว
2. เพื่อให้ประชาชนชาวอำเภอเชียงดาวมีความรู้ ความเข้าใจด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
3. เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงดาว
4. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์

จุดเริ่มต้นการทำงาน

อำเภอเชียงดาว ได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงดาว” ตามคำสั่ง อำเภอเชียงดาวที่ 450/2557 ลงวันที่ 2 กันยายน 2557 ประกอบไปด้วยภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น เป็นอำเภอ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชน ให้มาดำเนินงานในการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้น

ดังนั้น อำเภอเชียงดาวจึงใช้กลไกดังกล่าวเป็นแกนในการดำเนินโครงการ พร้อมทั้งขยายความร่วมมือไปยังภาคส่วนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน (โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม โรงเรียนบ้านแม่ณะ) บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ โรงพยาบาล สำนักงานสาธารณสุข ฯลฯ เกิดเป็นโครงการบูรณาการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงดาวขึ้น โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ สร้างให้เกิดความปลอดภัยทางถนนขึ้นในอำเภอเชียงดาว

บ่มเพาะต้นกล้าความปลอดภัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่าปัญหาสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอเชียงดาว มาจากพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่เหมาะสม การไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร ซึ่งหากจะทำการแก้ไขต้องทำทั้งเชิงรับ และเชิงรุกไปพร้อมๆ กัน

การดำเนินงานเชิงรุกเป็นการทำเพื่อหวังให้เกิดผลอย่างยั่งยืน ไม่รอให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม แต่สร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมให้เกิดขึ้นก่อน อำเภอเชียงดาวเลือกการสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมผ่านทาง กิจกรรมปลูกต้นกล้า “ความปลอดภัยทางถนน” ในสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อจะปลูกฝัง ให้ความรู้ และสร้างนิสัยเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนให้กับเด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในอำเภอเชียงดาว

การดำเนินกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ

1. การสร้างชมรม
2. การอบรมและสร้างความตระหนัก ผ่านทางกิจกรรมการมีส่วนร่วมของเด็กนักเรียน

การสร้างชมรม เป้าหมายคือการสร้างเวที สร้างพื้นที่ให้เด็กนักเรียนที่สนใจได้มีโอกาสถ่ายทอดความคิดเห็นของตนเอง ระดมสมอง เกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

การดำเนินงานจัดทำที่โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตั้งแต่ ม.1-ม.6 คณะทำงานโครงการได้จัดเวทีเปิดโอกาสให้นักเรียนแกนนำ 60 คน เข้าร่วมรับฟังรายละเอียดและเป้าหมายของโครงการพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำเสนอความคิดเห็นของแต่ละคนทำให้ได้แนวทางในการดำเนินกิจกรรมของชมรม อาทิ การจัดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน การประกวดภาพวาด วรรณคดีการสวมหมวกนิรภัย เป็นต้น

ซึ่งการดำเนินการตั้งชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษานี้ ได้ผนวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนในโรงเรียน ที่ได้กำหนดให้มีชั่วโมงชุมนุม/ชมรมอยู่แล้ว เป็นการทำงานที่เปรียบเสมือนทำเพียงหนึ่ง แต่ได้ผลหลายสิ่ง เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าเพื่อตอบสนองต่อกลุ่มเสี่ยง

การอบรม กระบวนการอบรมเป็นการให้ความรู้กับนักเรียนมัธยมของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการขับขี่ที่ถูกต้อง เพื่อให้สามารถป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดขึ้น การอบรมได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นตำรวจภูธรเชียงดาว สาธารณสุข อำเภอเชียงดาว บริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด มาให้ความรู้ และมีผู้ใหญ่ของพื้นที่อย่าง นายอำเภอเชียงดาว และนายกเทศมนตรีตำบลแม่ณะ ให้เกียรติมาเปิดงาน

ทำการอบรมนักเรียนโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม 1,063 คน บรรยายการอบรมพบว่าเด็กนักเรียนให้ความสนใจ ซักถาม และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัยอย่างหลากหลาย

กิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมจากการระดมความคิดเห็นของสมาชิกชมรมทำให้ได้แนวทางการจัดกิจกรรมที่เป็นการสร้างความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัยอย่างหลากหลายกิจกรรม เกิดเป็นโครงการเยาวชนเชียงดาวขับขี่ปลอดภัย มีกิจกรรมที่ให้นักเรียนเข้ามาร่วมหลากหลายกิจกรรม ทั้งการประชาสัมพันธ์ผ่านวิธีการต่างๆ และการเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในหลายๆ กิจกรรม ได้แก่

- การแสดงบทบาทสมมุติหน้าเสาธง เพื่อนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนน/ความสำคัญของการสร้างความปลอดภัยทางถนน/การขับขี่อย่างปลอดภัยให้นักเรียนอื่นๆ ได้เรียนรู้
- จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ติดภายในโรงเรียน
- จัดทำสปอร์ตโฆษณาทางวิทยุ เพื่อเปิดเผยแพร่ในโรงเรียน และส่งไปยังวิทยุชุมชนเพื่อนำไปใช้ต่อ
- จัดทำหนังสือเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนเพื่อนำไปใช้ในการรณรงค์
- ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนผ่านทาง social media ต่างๆ เช่น Facebook Line
- จัดประกวดคำขวัญ “**รณรงค์ความปลอดภัยทางถนน**”

- จัดการประกวดออกแบบหมวกนิรภัยและเดินแฟชั่นโชว์
- จัดวาดภาพณรงค์ความปลอดภัยบนท้องถนน
- จัดนิทรรศการเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร

แต่ละกิจกรรมจะผนวกเข้าไปกับการเรียนการสอนของโรงเรียน อาทิ วิชาสังคมศึกษา เรื่องหน้าที่พลเมืองมีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับกฎหมายจราจร การประกวดการวาดภาพหมวกนิรภัย การประกวดคำขวัญในวิชาภาษาไทย ฯลฯ

ผลจากการดำเนินการผ่านช่องทางต่างๆ ส่งผลให้เด็กนักเรียนของโรงเรียนเชียงดาววิทยาคม มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร ความปลอดภัยทางถนน ความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ทีมทำงานของอำเภอยังได้เรียนรู้วิธีการประชาสัมพันธ์ สร้างกิจกรรมที่เด็กนักเรียนจะสนใจอีกด้วย

แผนการต่อไป คือการนำเอาภาพที่ได้รับรางวัลเหล่านี้วาดลงในหมวกนิรภัยเพื่อกระตุ้นสร้างความสนใจ และเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเชียงดาว

ส่งเสริม “วัฒนธรรมความปลอดภัย”

คณะทำงานของอำเภอเชียงดาว เลือกรสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้เกิดขึ้นในอำเภอ เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุพบว่าเกิดจากพฤติกรรมการขับขี่ที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่สวมหมวกนิรภัย คณะทำงานจึงได้เลือกที่จะใช้กระบวนการต่างๆ พร้อมๆ กัน เพื่อสร้างให้เกิดวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็น

1. การใช้มาตรการรณรงค์และการประกาศวาระของอำเภอ
2. การประชุมภาคีเครือข่าย
3. การบังคับใช้กฎหมาย

วิธีการทั้ง 3 อย่างที่เลือกมาเป็นกลวิธีที่ช่วยเสริมซึ่งกันและกัน โดยมีเป้าหมายหลักในการนำไปสู่วัฒนธรรมความปลอดภัย

มาตรการรณรงค์/วาระของอำเภอ เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าความเสี่ยงของผู้ขับขี่อำเภอเชียงดาวคือมีอัตราของการสวมหมวกนิรภัยน้อยมาก หากทำการแก้ไขความเสี่ยงดังกล่าวได้ก็จะสามารถป้องกันอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุได้ดี นอกจากนี้ปัญหาที่พบว่ามี การขับขี่ไม่เป็นไปตามกฎ ไม่มีวินัย ก็เป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขไปพร้อมๆ กัน

ทางอำเภอเชียงดาว จึงได้กำหนดวาระอำเภอเชียงดาว เรื่องการสวมหมวกนิรภัย 100% ภายใต้แนวคิด **“อุบัติเหตุลดได้ แต่มีวินัยจราจร”** เมื่อประกาศเป็นวาระของอำเภอแล้วจึงได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับองค์กรต่างๆ ในอำเภอ ไม่ว่าจะเป็นเทศบาลตำบลเมืองนะ กุ๊กภัยหงษ์ทอง โรงพยาบาล ฯลฯ 32 องค์กร เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการสวมหมวกนิรภัย 100% ให้เกิดขึ้นในหน่วยงานของตนเองและในอำเภอ รวมถึงการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอเชียงดาว ซึ่งหลังจากการลงนามความร่วมมือแล้ว ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้คนในอำเภอทราบผ่านทางช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการติดป้ายประชาสัมพันธ์ การประกาศในชุมชน วิถีชุมชน ฯลฯ

การประชุมภาคีเครือข่าย อำเภอเชียงดาว ได้เลือกเอาเวทีการประชุมภาคีเครือข่ายมาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน เนื่องจากว่า กลไกการประชุมเป็นรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถทำความเข้าใจ ชี้แจงเป้าหมาย รวมถึงร่วมกันวางแผนการทำงานร่วมกัน

ผลจากการประชุมทำให้ได้ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน มีแผนการดำเนินงานหลักในการขับเคลื่อน ดังนี้

1. กำหนดให้โรงเรียนเชียงดาววิทยาคม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานบ่มเพาะต้นกล้า และหน่วยงานอื่นๆ เป็นหน่วยงานเสริม
2. การขับเคลื่อนให้อำเภอเชียงดาวสวมหมวกนิรภัย 100% ให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดเชียงใหม่สาขาเชียงดาว อำเภอ และสถานีตำรวจภูธรอำเภอเชียงดาว เป็นหน่วยงานหลัก ร่วมกัน โดยมีภาคีอื่นๆ เป็นหน่วยงานเสริม
3. การสร้างชุมชนต้นแบบมอบหมายให้เทศบาลตำบลแม่ณะ กำนันตำบลแม่ณะ และชุมชนในตำบลแม่ณะ เป็นหน่วยงานหลัก ภาคีอื่นๆ เป็นหน่วยงานเสริม
4. คณะทำงานและภาคีเครือข่าย นำข้อมูลจุดเสี่ยงของอำเภอเชียงดาวมานำเสนอ พร้อมทั้งลงสำรวจพื้นที่เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนแก้ไขจุดเสี่ยงต่อไป

การทำความเข้าใจ และวางแผนการทำงานร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน ทำให้เห็นว่าใครที่จะเป็นหลักในการทำงานในเรื่องนั้นๆ ส่งผลให้วางบทบาทกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังใช้เวทีการประชุมเป็นการติดตามผลของการทำงานอีกด้วย

การบังคับใช้กฎหมาย เทคนิควิธีการที่สำคัญอีกประการที่สามารถสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว คือ การบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายจราจรได้กำหนดให้ผู้ขับขี่ทั้งผู้ขับและผู้ซ้อนรถจักรยานยนต์ต้องสวมหมวกนิรภัยทุกครั้ง แต่พบว่าผู้ขับขี่ส่วนใหญ่ยังไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอเชียงดาว ดังนั้นจึงได้กำหนดให้มีการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการสวมหมวกนิรภัยให้เกิดขึ้นอย่างเข้มข้น

การดำเนินงาน ได้วางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การทำความเข้าใจกับหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ในอำเภอเชียงดาว (ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้นำชุมชน) พร้อมทั้งลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) วาระอำเภอเชียงดาว เรื่องการสวมหมวกนิรภัย 100% และการจัดทำมาตรการองค์กร ภายใต้แนวคิด “อุบัติเหตุลดได้ แค่นี้... วินัยจราจร” ทำให้เกิดมาตรการองค์กรในการสวมหมวกนิรภัย 100%

2. ประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอ เกษะกลางถนน หน้าสถานีราชการ มีข้อความในการประชาสัมพันธ์ให้ทราบเกี่ยวกับวาระของอำเภอ “การสวมหมวกนิรภัย 100%” พร้อมทั้งเน้นให้ทราบว่า จะมีการจับจริง ปรับจริง นอกจากนี้ยังให้ผู้นำชุมชนประชาสัมพันธ์ต่อในหมู่บ้านเพื่อให้ทราบ
3. แบ่งช่วงเวลาประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนในเดือนกรกฎาคม 2558 และเริ่มปรับจริงในเดือนสิงหาคม 2558

สร้างชุมชนต้นแบบ

จากข้อมูลเกี่ยวกับจุดเสี่ยงของอำเภอเชียงดาว พบว่ามีจุดเสี่ยงอยู่ 12 จุด และพบว่าอยู่ในตำบลแม่่นะถึง 4 จุด ด้วยข้อมูลดังกล่าวในการประชุมเครือข่ายจึงได้คัดเลือกให้ตำบลแม่่นะเป็นพื้นที่ในการจัดเป็นชุมชนต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนนมีเป้าหมาย คือ

1. ลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุและการเสียชีวิตในพื้นที่ตำบลแม่่นะ อำเภอเชียงดาว ลดลง
2. ทำให้เกิดชุมชนต้นแบบในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนน โดยให้ประชาชนในชุมชนตำบลแม่่นะมีส่วนร่วมกับผู้นำชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
3. ชุมชนคนในพื้นที่ ซึ่งเป็นผู้ใช้รถใช้ถนนในเส้นทางจราจรเกิดพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนนที่ถูกต้องและปลอดภัย
4. เกิดภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคืออุบัติเหตุทางถนนในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ ได้เน้นการดำเนินงานที่ให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตกลงร่วมกัน พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจะมาจากข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งจะมีแนวโน้มว่าจะมีความยั่งยืนมากกว่า

ทางโครงการฯ โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว ศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงดาว และภาคีเครือข่าย ได้ร่วมกันจัดเวทีประชาคมประสานพลังมวลชน สร้าง “ชุมชนต้นแบบ” ด้านความปลอดภัยทางถนน ณ เทศบาลตำบลแม่่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ มีเป้าหมายเพื่อให้ข้อมูล ทำความเข้าใจกับชาวบ้านเกี่ยวกับโครงการ ความสำคัญของโครงการฯ พร้อมทั้งหารือแนวทางการสร้างชุมชนต้นแบบร่วมกัน

ข้อมูลของตำบลแม่่นะ พบว่ามีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุจาก

1. ถนนในอำเภอแม่่นะ เป็นถนน 4 เลน มีเกาะกลางถนน ที่กั้นรถอยู่ไกล ส่งผลให้ผู้คนส่วนใหญ่มักจะขับรถยนต์ย้อนศร ไม่ใช้ที่กั้นรถ ไม่ปฏิบัติตามกฎจราจร
2. มีผู้ขับขีรถจักรยานยนต์ที่สวมหมวกนิรภัยน้อยมาก เนื่องจากมักจะคิดว่าเดินทางไม่ไกล ไม่จำเป็น

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้ชาวชุมชนตำบลแม่ละ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้หารือร่วมกันแล้วได้วิธีดำเนินงานในการสร้างชุมชนต้นแบบความปลอดภัยทางถนน ดังนี้

1. แก้ปัญหาการขับรถย้อนศร ด้วยการติดตั้งป้ายเตือน “ห้ามย้อนศร” โดยให้ ผู้กำกับสถานีตำรวจเชิงดามาเป็นนายแบบ เป็นการเตือนและป้องปรามไม่ให้ทำผิดติดตั้งบริเวณที่มักจะขับรถย้อนศร
2. ส่งเสริมให้มีการสวมหมวกนิรภัยให้มากขึ้น โดยขอความร่วมมือจากบริษัท กลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด ให้นำหมวกนิรภัยมาจำหน่ายในราคาเพียงใบละ 99 บาท เพื่อให้ผู้ที่ไม่มีหมวกนิรภัยได้สามารถซื้อเป็นของตัวเอง
3. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายจากอุบัติเหตุทางถนน โดยเฉพาะการขับรถย้อนศร และการไม่สวมหมวกนิรภัย พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์รณรงค์ของอำเภอในการสวมหมวกนิรภัย 100%
4. ให้ผู้นำชุมชน รณรงค์ประชาสัมพันธ์ภัยบนท้องถนน อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
5. ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และความสำคัญของการทำประกันภัยรถยนต์ภาคบังคับ (พรบ.รถยนต์) เพื่อให้เข้าใจว่านอกจากจะเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว พรบ.นี้จะช่วยคุ้มครองผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุรถยนต์ โดยให้ความคุ้มครองทุกคนที่ประสบภัยจากรถยนต์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ขับขี่ ผู้โดยสาร คนเดินเท้า รวมถึงทายาทของผู้ประสบภัยด้วย และหากประสบภัยจากรถแล้วได้รับความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย ทรัพย์สิน ก็จะได้รับค่าคุ้มครอง
6. มีเจ้าหน้าที่ตำรวจคอยอำนวยความสะดวกบริเวณหน้าโรงเรียนบ้านแม่ละในช่วงโมงเร่งด่วน

นอกจากนี้ ยังมีการติดตาม ประเมินผลผ่านทางการประชุมประชาคมอีกด้วย

กระตุ้นให้ตระหนักรู้

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องอาศัยเวลาและความสม่ำเสมอในการย้ำเตือน นอกจากการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายในหมู่บ้าน และการทำป้ายประชาสัมพันธ์แล้ว ทางสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ยังได้ให้ความรู้เรื่องการป้องกันอุบัติเหตุผ่านทางวิทยุชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำสปอร์ตโฆษณา และแผ่นพับประชาสัมพันธ์การใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย สวมหมวกนิรภัย 100% โดยได้นำไปมอบให้กับวิทยุชุมชน สื่อมวลชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่ เพื่อให้สามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้ง่ายอีกด้วย

สปอร์ตโฆษณา มีหลายรูปแบบทั้งแบบสั้น 1 นาทีที่มีเป้าหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เปิดก่อนมีการประกาศในหมู่บ้าน และสปอร์ตสำหรับรถแท็กซี่ประชาสัมพันธ์มีความยาว 3 นาที

จัดการจุดเสี่ยงทางกายภาพ

นอกจากการปรับพฤติกรรมของผู้ขับขี่และผู้ซ้อนให้ปฏิบัติตามกฎหมายด้วยการรณรงค์เรื่องการสวมหมวกนิรภัยแล้ว ทางอำเภอเชียงดาวยังได้ดำเนินการแก้ไขลักษณะทางกายภาพที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุไปพร้อมๆกันด้วย

จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของอำเภอเชียงดาว รวมถึงข้อมูลจากการประชุมภาคีเครือข่าย ได้มีการนำเสนอจุดเสี่ยงในพื้นที่อำเภอเชียงดาว จำนวน 12 จุด แต่ละจุดมีลักษณะแตกต่างกันไป ทางทีมงานและเครือข่ายได้มีการลงพื้นที่ เพื่อดูจุดเสี่ยงเพิ่มเติม

หลังจากลงพื้นที่และวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันแล้ว พบว่า มีจุดเสี่ยงที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยที่สุด อยู่บนถนนเชียงใหม่ - ผาง กิโลเมตรที่บริเวณทางโค้ง หน้าโรงเรียนแม่ณะ ตำบลแม่ณะ อำเภอเชียงดาว

เพื่อให้เกิดการป้องกันจุดเสี่ยงอย่างคุ้มค่า และเกิดผลมากที่สุดจึงได้เห็นชอบให้มีการกำหนดให้ตำบลแม่ณะเป็นตำบลต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน เน้นหนักไปที่การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมพร้อมๆกับการแก้ไขจุดเสี่ยงทางกายภาพ

สำหรับการแก้ไขจุดเสี่ยงทางกายภาพ มีการดำเนินงานโดยใช้งบประมาณจากกรมทางหลวง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. หมวดทางหลวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน คนในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมสำรวจจุดเสี่ยงบริเวณหน้าโรงเรียนแม่ณะ และได้วางแผนการแก้ไขร่วมกันโดยการกำหนดจุดจอดรถนักเรียนให้อยู่ในพื้นที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ ไม่กีดขวางทางจราจร
2. หมวดทางหลวง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัคร ประชาชนในพื้นที่ ร่วมกันแก้ไขจุดเสี่ยงบริเวณทางหลวงหมายเลข 107 กม.ที่ 66-67 โดยการตัดต้นไม้ 2 ข้างทาง เพื่อเพิ่มระยะการมองเห็นของผู้ใช้รถใช้ถนน ให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น

3. ติดตั้งสัญญาณไฟจราจรทางเข้าหมู่บ้านจอมศิริ ต.แม่ณะ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่
4. กำหนดให้มีการแก้ไขด้านวิศวกรรมจราจรบริเวณจุดเสี่ยง 2 จุด ได้แก่ หน้าโรงเรียนบ้านแม่ณะ และโค้งห้วยโจ

จะเห็นได้ว่ากลวิธีการแก้ไขจุดเสี่ยง เป็นการใช้ 5 ส. มาดำเนินการอย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูล (สารสนเทศ) การใช้องค์ความรู้แบบสหสาขาวิชาชีพมาร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ไขจุดเสี่ยง การคัดเลือกจุดเสี่ยงที่จะแก้ไขเร่งด่วนและแก้ไขแล้วสุดคุ้มที่จะทำให้เกิดขึ้น ที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องที่ไม่เพียงจะร่วมให้ข้อมูล แต่ยังร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมลงมือ ลงแรง และลงเงินในการแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงร่วมกัน

พัฒนาหน่วยกู้ภัย

กระบวนการสำคัญอีกประการคือลดการสูญเสียให้มากที่สุดหากเกิดเหตุ ดังนั้น ทางอำเภอเชียงดาว จึงได้มีการเตรียมความพร้อมปฏิบัติงานเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ชักซ้อมทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงวิธีการบำรุงรักษาเครื่องมือและอุปกรณ์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว

เปรียบเทียบผลการดำเนินงาน

จากผลการดำเนินงานเมื่อเปรียบเทียบสถิติจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและเสียชีวิต พบว่า หลังจากทาง ปก.สาขาเชียงดาว ได้ดำเนินงานขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนแล้ว ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่อำเภอเชียงดาวสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นจากปี 2557 เมื่อเทียบกับปี 2558 จำนวนร้อยละ 11.3 และมีจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลง 4 ครั้ง มีจำนวนผู้บาดเจ็บลดลง 28 ครั้ง และมีจำนวนการเสียชีวิตลดลง 5 คน ซึ่งเป็นแนวโน้มในการขับเคลื่อนงานที่เกิดผลลัพธ์ในการสร้างความปลอดภัยให้คนในอำเภอเชียงดาวปลอดภัยจากอุบัติเหตุทางถนนเพิ่มขึ้น

ข้อมูล	ปี 2557	ปี 2558	การเปลี่ยนแปลง (เพิ่มขึ้น/ลดลง)
5. จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	56.5	67.8	+11.3
6. จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	121	117	-4
7. จำนวนการบาดเจ็บ (ครั้ง)	150	122	-28
8. จำนวนการเสียชีวิต (คน)	14	9	-5

ข้อมูล: ตำรวจภูธร อ.เชียงดาว วันที่ 17 ก.พ.59

แนวโน้มความยั่งยืน

1. ได้รับความร่วมมือจากหลากหลายภาคีรวมถึงประชาชนทั่วไป ในการร่วมคิด ร่วมแก้ และลงมือทำงานร่วมกัน
2. การบ่มเพาะต้นกล้าเป็นการต่อยอดการทำงานร่วมกัน โดยใช้ชมรมถนนปลอดภัยในสถานศึกษา ที่ได้รับการสนับสนุนจาก บริษัท กลางมาผลิตภัณฑ์และให้เป็นแกนนำในการทำงานต่อ
3. มีการเข้าไปพูดคุย ให้ข้อมูล เกี่ยวกับอุบัติเหตุ/ความปลอดภัยทางถนนให้กับเด็กนักเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการตั้งชมรมความปลอดภัยทางถนนในโรงเรียน เพื่อให้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนทำกิจกรรมในโรงเรียน และขยายไปสู่ชุมชน
4. เด็กนักเรียนได้ลงมือทำและเรียนรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนด้วยตัวเอง
5. มีประกาศแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อทำหน้าที่ดูแล ติดตาม และแก้ไขการรुक้าเส้นทางโดยเฉพาะ เช่น การตั้งป้ายบดบังวิสัยทัศน์ การตัดแต่งกิ่งไม้ ต้นไม้ เป็นต้น
6. หัวหน้าหน่วยงานให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายองค์กร
7. มีการประสานการทำงานกันอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การตัดต้นไม้ริมทาง

ปัญหาอุปสรรค

1. การแก้ไขปัญหาทางด้านวิศวกรรมจราจร เช่น ไฟส่องสว่าง สัญญาณไฟ ต้องรองบประมาณจากหน่วยงาน
2. ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน เนื่องจากการปรับเปลี่ยนย้ายข้าราชการทำให้การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. การติดตามและประเมินผล ไม่จำเป็นต้องใช้กลไกอย่างเป็นทางการแต่เพียงอย่างเดียว อาจจะใช้กลไกการติดตามแบบเสริมพลังเข้ามาช่วย เช่น การจัดกินข้าวเล้าเรื่องเปิดโอกาสให้แต่ละพื้นที่มาเล่าเรื่องที่ตนเองได้ดำเนินการ การจัดกิจกรรมประกวด ฯลฯ เน้นให้มีการเสริมพลัง ยกย่องพื้นที่/หมู่บ้าน/ตำบล/หน่วยงานที่ทำได้ดี
2. เก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้สวมหมวกนิรภัย เพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจนว่ามาตรการที่จัดทำขึ้นสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใด
3. การประชาสัมพันธ์ สร้างความตระหนัก โดยการยกตัวอย่างเคสที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เพื่อให้เห็นภาพและเข้าใจได้ง่าย
4. จัดทำสโปตโฆษณาเป็น “คำเมือง” เพื่อให้โดนใจประชาชน
5. จัดทำผลการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานในระดับอำเภอ ที่นำเสนอให้เห็นถึงข้อมูล/สถานการณ์/ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ วิธีการแก้ไข (แก้ไขในระดับอำเภอ/ส่งต่อข้อมูลไปในระดับจังหวัด) ผลที่เกิดขึ้นจากการแก้ไขปัญหา หากทำทั้งหมดได้จะให้เห็นถึงประสิทธิภาพ/ความสำคัญของกลไกการประชุมคณะกรรมการ/คณะทำงานได้อย่างชัดเจน

6. เชียงของนำร่อง ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เป็นอำเภอชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับแม่น้ำโขง ซึ่งฝั่งตรงข้ามเป็นเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถือได้ว่าเป็นอำเภอหน้าด่านทางการค้าของประเทศไทยในการขนส่งทางเรือระหว่างจีน ลาว และไทย ส่งผลให้มีการพัฒนาการคมนาคมเป็นอันมาก ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีแนวโน้มจะเป็นการสร้างท่าเรือน้ำลึก ท่าเรือน้ำตื้น สะพานมิตรภาพ และทางหลวงแผ่นดิน เส้นทางต่างๆ

ในอำเภอเชียงของ เป็นแหล่งรวมของชนเผ่าต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ชนเผ่าม้ง จีนฮ่อ อาข่า ลาว เป็นต้น แบ่งออกเป็น 7 ตำบล 101 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง

การขยายตัวทางการคมนาคมของอำเภอเชียงของ ส่งผลให้ปริมาณการสัญจรไปมาในพื้นที่มีความหนาแน่นมากขึ้นในแต่ละวัน ยกตัวอย่างเช่น การขนส่งโดยรถบรรทุกผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) กับถนนสาย R3A กับเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1020 มีรถบรรทุกใช้เส้นทางนี้มากกว่า 50 เที่ยวต่อวัน นอกจากการขนส่งสินค้าแล้ว ยังมีการเดินทางท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เป็นเหตุส่งผลให้มีการใช้เส้นทางในแต่ละวันมากขึ้น

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ ได้วิเคราะห์สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของอำเภอเชียงของ พบว่า

1. ในปี 2557 มีผู้ประสบเหตุทางถนนและเสียชีวิตเฉลี่ยเดือนละ 1 ราย
2. ประชาชนในพื้นที่นิยมเดินทางด้วยรถจักรยานยนต์ รถกระบะ และรถอีแต๋น
3. มีการขยายเส้นทางหลวงหมายเลข 1020 เป็นสี่ช่องจราจร จากอำเภอเชียงของถึงอำเภอขุนตาล เป็นระยะทางกว่า 42 กิโลเมตร ส่งผลให้ผู้ขับขี่ใช้ความเร็วเพิ่มขึ้น และเนื่องจากเป็นถนนเส้นยาว 4 เลน ทำให้ประชาชนในพื้นที่มักจะขับรถย้อนศร ขับรถข้ามเกาะกลาง ไม่กลับรถบริเวณจุดกลับรถ
4. ความนิยมในการท่องเที่ยวด้วยการขับรถ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่ใช้กฎจราจรไม่เหมือนกับในประเทศไทย ไม่รู้กฎระเบียบการขับขี่ของประเทศไทยดีพอ
5. ผู้ขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์ไม่สวมหมวกนิรภัย
6. มีรถบรรทุกขนส่งสินค้าสัญจรผ่านวันละกว่า 50 เที่ยว

เหล่านี้คือสถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับการคมนาคมทางถนนที่เกิดขึ้นในอำเภอเชียงของ อีกทั้งในอนาคตยังมีแผนการจะสร้างสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่อีก 3 แห่ง ภายในระยะเวลา 5 ปี ซึ่งคาดว่าจะทำให้มีนักศึกษา คนทำงาน เข้ามาอยู่ในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลต่อการจราจรมากขึ้นตามไปด้วย

จากสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ ทำโครงการ “นำร่องการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2558” ภายใต้การทำงานของทีมงานและภาคีเครือข่าย ซึ่งมีคุณนครชิต ชมพูแดง เป็นหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย ซึ่งมีคุณประพัฒน์ สีธี เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และทีมงาน ปก. เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงาน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับวัฒนธรรม

แห่งความปลอดภัยในการใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเองเพื่อขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ และการใช้รถใช้ถนน เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมควบคู่ไปกับมาตรการบังคับใช้กฎหมาย โดยมี**วัตถุประสงค์** ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอ เชียงของ
2. เพื่อจัดการความรู้และมาตรการองค์กรทั้งในด้านสังคมและมาตรการทางกฎหมายขององค์กรในพื้นที่ เป้าหมาย ถนนทางหลวงหมายเลข 1020
3. เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยในการเดินทางใช้รถใช้ถนน
4. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ และเพื่อให้การทำงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน จึงได้กำหนดเป้าหมายของโครงการไว้ ดังนี้
  1. ลดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตของอำเภอเชียงของลง 5% จากปีที่ผ่านมา
  2. เพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ให้ได้ 80%

สร้างเครือข่ายโยงโย สู่ความเข้มแข็ง

จากเป้าหมายการทำงานที่ตั้งไว้เบื้องต้น สิ่งสำคัญคือการสร้าง มีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นประชาชน สถาบันการศึกษา องค์กรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดกลไกการทำงาน อำเภอเชียงของ จึงได้มีคำสั่งอำเภอเชียงของที่ 290/2557 ลงวันที่ 11 กันยายน 2557 และคำสั่งอำเภอ เชียงของที่ 406/2557 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2557 ให้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ และคณะทำงานขับเคลื่อนป้องกัน และลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอเชียงของ ประกอบด้วยองค์กรภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ

1. นายอำเภอเชียงของ	ประธานกรรมการ/ผู้อำนวยการศูนย์
2. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง	รองประธานกรรมการ/รองผู้อำนวยการศูนย์
3. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเชียงของ	รองประธานกรรมการ/รองผู้อำนวยการศูนย์
4. หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ	กรรมการ
5. ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	กรรมการ
6. ผู้บริหารท้องถิ่นทุกแห่งในอำเภอเชียงของ	กรรมการ
7. หน่วยงานภาคเอกชน	กรรมการ
8. หน่วยงานสื่อมวลชน	กรรมการ
9. หัวหน้า สนง.ปก.จังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ	กรรมการและเลขานุการ
10. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
11. จนท.ฝ่ายความมั่นคง/จนท.สนง.ปก.เชียงราย สาขาเชียงของ	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่

1. จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการและงบประมาณในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ของอำเภอ และประสานแผนปฏิบัติการ แผนงานและโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอ ให้สอดคล้องกับแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุระดับจังหวัด

2. ดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ
3. เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการ และรายงานผลให้คณะกรรมการ ศปถ.จังหวัดทราบ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ
5. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณะ
6. เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ ศปถ.จังหวัด เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางหรือมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ
7. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ตามที่เห็นสมควร
8. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ ศปถ.จังหวัด มอบหมาย

คณะทำงานขับเคลื่อนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอเชียงใหม่ของ

1. ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง	หัวหน้าคณะทำงาน
2. ผู้แทนหัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ	คณะทำงาน
3. ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง	คณะทำงาน
4. ผู้แทนผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	คณะทำงาน
5. หน่วยงานภาคเอกชน	คณะทำงาน
6. หน่วยงานสื่อมวลชน	คณะทำงาน
7. ประธานมูลนิธิสาธารณกุศลในพื้นที่	คณะทำงาน
8. ประธานชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้าน/ประธานกลุ่มพัฒนาสตรี อำเภอเชียงใหม่	คณะทำงาน
9. หัวหน้า สนง.ปก.จว.ชร. สาขาเชียงใหม่	คณะทำงานและเลขานุการ
10. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
11. จนท.ฝ่ายความมั่นคง/จนท.สนง.ปก.เชียงใหม่ สาขาเชียงใหม่	ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอเชียงใหม่ของ
2. ประสานความร่วมมือให้แก่องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ทั้งช่วงระยะเวลาปกติและช่วงเทศกาลสำคัญ
3. จัดทำข้อมูลเสนอคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอเชียงใหม่ เพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
4. ดำเนินกิจกรรมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตอำเภอเชียงใหม่ ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 เสาหลัก
5. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่อสาธารณชน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
6. จัดทำข้อเสนอ แผนงานโครงการ งบประมาณ เพื่อขับเคลื่อนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ต่อคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอเชียงใหม่

7. ดำเนินการอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนน อำเภอเชียงของ

การทำงานของเครือข่ายดังกล่าว ใช้กลไก “การประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ” การประชุมดังกล่าวเป็นเวทีที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำรวจ โรงพยาบาล มูลนิธิสาธารณกุศล โรงเรียน ฯลฯ ได้มารับทราบข้อมูล ร่วมกันวางแผนการทำงานเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้กับอำเภอเชียงของ

การเข้ามาทำงานของโครงการนำร่องการป้องกันอุบัติเหตุทางถนน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2558 ส่งผลให้มีการประชุมเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล การวางแผนการรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จากเดิมที่มีการเคลื่อนไหวเฉพาะในช่วง 7 วันอันตราย (เทศกาลปีใหม่และสงกรานต์) เป็นการดำเนินการต่อเนื่องตลอดทั้งปี และขยายจากการตั้งจุดตรวจเป็นการปลูกฝังประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนอย่างต่อเนื่อง

การประชุมแต่ละครั้ง ทำให้ได้วิธีการทำงานเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน และแก้ไขจุดเสี่ยงต่างๆ ในอำเภอ อาทิ

- การวางแผนตั้งจุดตรวจในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 3 จุด ที่จุดตรวจท่าเจริญ จุดตรวจบ้านแก่นและจุดตรวจห้วยเย็น
- มีจุดบริการช่วงเทศกาล จำนวน 8 แห่ง (อปท.ละ 1 แห่ง)
- จัดกิจกรรมการให้บริการนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย สนับสนุนนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย เพื่อมาเป็นล่ามให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเทศกาลสงกรานต์ 2558 โดยได้กำหนดให้นักศึกษาอยู่ประจำจุดตรวจ / จุดบริการ จำนวน 6 จุด ได้แก่ บริเวณด่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 จำนวน 5 คน ประจำที่ สภ.เชียงของ จุดบริการร่วมหน้าเทศบาลตำบลเวียงเชียงของ จุดตรวจท่าเจริญ จุดตรวจบ้านแก่น และจุดตรวจห้วยเย็น จุดละ 2 คน รวม 15 คน ระยะเวลา 7 วัน วันที่ 9 – 15 เม.ย. 2558 เพื่อช่วยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ
- กิจกรรมผลิตสโปดแผ่น CD และการทำป้ายประชาสัมพันธ์บอกทาง และป้ายเตือนติดตั้งในบริเวณที่มีความเสี่ยง จำนวน 15 ป้าย
- ปรับปรุงแก้ไขจุดกัณฑ์บริเวณหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลบุญเรือง ตามข้อเสนอของเทศบาล 3 ข้อ ดังนี้
  - ข้อเสนอนี้ 1 ขอให้ตัดลดระดับจุดกัณฑ์เดิมให้มีระดับต่ำลงจนเห็นรถได้ทั้งสองทาง
  - ข้อเสนอนี้ 2 หากปิดจุดเดิมขอให้สร้างจุดใหม่ในบริเวณใกล้เคียง จำนวน 2 จุด
  - ข้อเสนอนี้ 3 หากไม่ปลอดภัยและไม่เป็นไปตามหลักวิศวกรรมจราจร ให้ปิดจุดเดิมและสร้างจุดใหม่ในบริเวณใกล้เคียง จำนวน 1 จุด
- สร้างจุดกัณฑ์บริเวณใกล้เคียงกับสะพานห้วยแดนเมืองเยื้องไปทางทิศเหนือ ในเขตบ้านแดนเมือง ตำบลบุญเรือง หรือจุดอื่นที่ใกล้เคียงกัน เช่น เยื้องไปทางทิศใต้ เขตบ้านงามเมือง ตำบลยางฮอม และในขณะที่ยังไม่มีกรก่อสร้างขอใช้จุดกัณฑ์บนสะพานไปพลางก่อน

เหล่านี้เป็นข้อตกลงที่เกิดขึ้นจากเวทีการประชุมดังกล่าว ซึ่งทำให้เห็นว่า “การประชุม” ที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้มารับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และหาแนวทางการจัดการปัญหานั้นร่วมกัน

ผ่านทางประสบการณ์และความรับผิดชอบของแต่ละคนที่นำมาเสริมกัน ส่งผลให้มิติที่ออกมาจากที่ประชุมเป็นไปตามความต้องการ และมองภาพครบทุกด้านมากยิ่งขึ้น

อบรม บ่มเพาะวัฒนธรรมความปลอดภัย

การอบรมบ่มเพาะวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนเป็นหนทางในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้น อำเภอเชียงของใช้วิธีการอบรม โดยการอบรมให้กับนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่

โครงการฯ ได้วางแผนดำเนินกิจกรรมเสริมความรู้การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ให้กับนักเรียนมัธยมในพื้นที่เขตอำเภอเชียงของ จากโรงเรียนเชียงของวิทยาคม โรงเรียนลูกรักเชียงของ โรงเรียนห้วยซ้อวิทยาคม โรงเรียนชุมชนบ้านศรีดอนชัย และโรงเรียนชุมชนสถาน จำนวน 149 คน

การจัดกิจกรรมดังกล่าว เป็นการจัดกิจกรรมที่ใช้วิธีการหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การสาธิต การให้ทดลองปฏิบัติตามฐานต่างๆ จำนวน 4 ฐาน

- ฐานที่ 1 ฐานการขับขี่ปลอดภัย
- ฐานที่ 2 ฐานผลกระทบและแนวทางป้องกัน
- ฐานที่ 3 ฐานการปฐมพยาบาล
- ฐานที่ 4 ฐานกฎหมายจราจร และ พรบ.กฎหมายขนส่ง

แต่ละฐานได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเจ้าขององค์ความรู้ ไม่ว่าจะเป็นสถานีตำรวจภูธรเชียงของ ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชียงของ ให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาล สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) เชียงราย ให้ความรู้เกี่ยวกับ พรบ.กฎหมายขนส่ง บริษัทกรีนวิงเชียงรายสาขาเชียงของ ให้ความรู้เกี่ยวกับการขับขี่ปลอดภัย เป็นต้น

หลังจากการอบรม พบว่านักเรียนได้รับความรู้และมีความเข้าใจในการขับขี่อย่างปลอดภัย กฎจราจร วิธีการช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนนเบื้องต้น รวมถึงตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนนอีกด้วย

นอกจากนี้ การจัดอบรมดังกล่าว ยังเป็นการประกาศให้สังคม/ชุมชนได้รู้ว่าทางอำเภอเชียงของให้ความสำคัญกับประเด็นการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในอำเภอ อาทิ สนับสนุนสถานที่โดยโรงเรียนเชียงของวิทยาคม ได้รับการสนับสนุนน้ำดื่มระหว่างอบรม โดยบริษัทนิ่มซี่เส็งเชียงของ บริษัทกรีนวิงเชียงของ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอเชียงของ

ประชาสัมพันธ์รณรงค์

กิจกรรมที่สำคัญอีกประการที่ทางอำเภอเชียงของเลือกใช้ คือ กิจกรรมการประชาสัมพันธ์รณรงค์ผ่านการทำจัดทำสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบของ CD เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน และสื่อมวลชนนำไปเผยแพร่ต่อในพื้นที่

การประชาสัมพันธ์ในแนวราบ หรือในชุมชนจากคนในชุมชนด้วยกันเอง จะเข้าถึงและสื่อสารกันได้ได้ง่ายกว่า ทางโครงการฯ จึงเลือกที่จะจัดทำ CD รณรงค์การใช้ถนนอย่างปลอดภัย รวมถึงกระตุ้นเตือนให้ผู้ขับขี่ใช้ถนนตระหนักถึงอันตรายที่เกิดจากอุบัติเหตุทางถนน จำนวน 200 แผ่น และแจกจ่ายให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในอำเภอจำนวน 8 แห่ง ให้กับชุมชนและหมู่บ้านจำนวน 101 หมู่บ้าน โรงเรียนทั้งหมดในอำเภอเชียงของ รวมทั้งวิทยุชุมชนในอำเภอเชียงของจำนวน 4 แห่ง เพื่อให้ นำเอา CD ดังกล่าว ไปเปิดให้กับคนในหมู่บ้าน หรือนักเรียน ได้เรียนรู้ผ่านทางเวทีต่างๆ

การติดป้ายเตือน จากการประเมินจุดเสี่ยงร่วมกันของคณะทำงาน ทำให้ทราบว่าบนทางหลวงหมายเลข 1020 มีการเกิดอุบัติเหตุค่อนข้างบ่อย จากมีการสัญจรใช้เส้นทางนี้ค่อนข้างมาก ทั้งจากรถบรรทุกสินค้าและรถส่วนบุคคล เพื่อเป็นการย้ำเตือน และสร้างความตระหนักให้กับผู้ใช้รถใช้ถนน จึงได้จัดทำป้ายเตือนจำนวน 15 ป้าย

ป้ายดังกล่าว ประกอบไปด้วยภาษาอังกฤษและภาษาจีน เพื่อให้สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้ จุดติดตั้งป้ายเหล่านี้ ทางคณะทำงานร่วมพิจารณาจุดที่จะติดตั้งและขออนุมัติจากทางหลวงเชียงราย ให้ติดตั้งป้ายดังกล่าว โดยมีสถานีตำรวจภูธรเชียงรายของ สถานีตำรวจภูธรบุญเรือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนอำนวยความสะดวกในการติดตั้งป้ายดังกล่าว

เพิ่มศักยภาพผู้ป้องกันภัย

แม้ว่างบประมาณที่ได้รับจากสำนักงานสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันอุบัติเหตุจราจรระดับจังหวัด (สอจร.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) จะสนับสนุนเพียงกิจกรรมการประชุม การจัดอบรม และการทำประชาสัมพันธ์แต่ยังใช้งบประมาณของหน่วยงานในการแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงการทำงานต่างๆ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมายในการสร้างการมีส่วนร่วม และเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน

นอกจากการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุผ่านทางช่องทางในการแก้ไขจุดเสี่ยง การรณรงค์การขับขี่ปลอดภัย สวมหมวกนิรภัยแล้ว ยังต้องเตรียมรับมือกับการเกิดอุบัติเหตุเพื่อลดความสูญเสียให้ได้มากที่สุด

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงราย สาขาเชียงใหม่ ได้รับมอบรถยนต์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็วจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 1 คัน เพื่อใช้ในการบรรเทาสาธารณภัยที่จะเกิดขึ้น และเพื่อให้สามารถใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ทางสำนักงาน ปก.เชียงราย สาขาเชียงใหม่ จึงได้สาธิตฝึกการใช้ และซักซ้อมขั้นตอนการประสานงานการใช้รถยนต์กู้ภัยเคลื่อนที่เร็ว ระหว่างผู้ปฏิบัติงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กับผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเชียงราย เวียงแก่น พญาเม็งราย ขุนตาล ดอยหลวงและเวียงเชียงรุ้ง เพื่อให้สามารถประสานงานกันได้อย่างทันท่วงที และมีประสิทธิภาพเมื่อเกิดเหตุ

ผลการดำเนินงาน ทำให้ผู้ที่ทำงานด้านดังกล่าวได้รับทราบวิธีการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ยังเกิดการสร้างเครือข่าย ทำความรู้จักกันระหว่างคนทำงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากแต่ละอำเภอ ซึ่งจะส่งผลต่อการประสานการทำงานร่วมกันต่อไปในอนาคต

ร่วมลงแรงลงมือลงใจ สร้างความปลอดภัย

จากการได้มีเวทีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ ซึ่งรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเข้ามาร่วมกันรับทราบข้อมูลและหาข้อตกลงในการทำงานร่วมกันนั้น การรับทราบข้อมูล ผลกระทบ การสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอเชียงของนั้น ส่งผลให้แต่ละหน่วยงานที่ได้เข้ามาร่วมรับฟังข้อมูลจากเวทีดังกล่าว หากวิธีที่จะสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในหน่วยงานของตนเอง ผ่านทางวิธีการทำงาน อำนาจหน้าที่รับผิดชอบปกติของหน่วยงานตนเอง ไม่ว่าจะ

- การรณรงค์การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายรณรงค์ลดอุบัติเหตุ เข้าไปในเผยแพร่ในขบวนแห่การแข่งขันกีฬาประจำปี ทั้งนี้เป็นการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ส่งผลให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้เกี่ยวกับเป้าหมายในการลดอุบัติเหตุของอำเภอ และสร้างความตระหนักให้กับคนในชุมชน
- การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของสถานศึกษา โดยการจัดการจราจรหน้าโรงเรียนและในโรงเรียนให้มีความสะดวก ปลอดภัย มีการจัดนักศึกษาวิชาทหารมาเป็นจิตอาสาคอยอำนวยความสะดวก
- การดูแลสภาพไหล่ทางของชุมชนโดยชุมชนเอง ประชาชนในชุมชนช่วยกันปรับปรุง ตัดแต่งกิ่งไม้ปรับปรุงไหล่ทางร่วมกัน เพื่อสร้างให้เกิดทัศนวิสัยที่ดีกับผู้ใช้
- การได้รับความร่วมมือจากวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในการให้นักศึกษามาเป็นล่ามประจำตามจุดบริการในช่วงเทศกาลสงกรานต์ 2558 เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง ภาวะเบียดต่างๆ

ทั้งหมดนี้ เป็นการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ได้ใช้เงินของโครงการฯ แต่เกิดขึ้นจากการได้เข้าร่วมเวทีการประชุมคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเชียงของ ที่ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบันได้แลกเปลี่ยน ทำให้เกิดความตระหนักและนำกลับไปเข้าผนวกกับการทำงานปกติของตนเองได้ ซึ่งเป็นการทำงานที่จะสร้างให้เกิดความยั่งยืนได้ในอนาคต

กลวิธีการทำงานผ่าน 5 ส 5 ข

การทำงานของอำเภอเชียงของ เป็นการทำงานที่พยายามยึดหลัก 5 ส 5 ข มาใช้ในการทำงาน หลักการทำงาน 5 ส คือการใช้สารสนเทศ/ข้อมูล สหสาขาวิชาชีพ สุดเสียง สุดคุ้ม ส่วนร่วม

จะเห็นได้ว่าใน 5 ส ทางโครงการฯ ได้ใช้สารสนเทศหรือข้อมูลมาใช้เป็นตัวเริ่มต้นในการทำงาน ทำการวิเคราะห์จากสถิติอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นประกอบกับข้อมูลการใช้เส้นทาง ส่งผลให้สามารถนำมาวิเคราะห์จุดเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาหาทางแก้ปัญหาผ่านทางการจัดเวทีการประชุมที่มีผู้เข้าร่วมจากสหสาขาวิชาชีพ จัดเวทีให้เกิดการแลกเปลี่ยน สร้างการมีส่วนร่วมของแต่ละหน่วยงาน ในการพิจารณาความคุ้มค่า ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและลงมือแก้ไขในจุดนั้นก่อนผ่านทางการลงความเห็นร่วมกัน

สำหรับกลวิธี 5 ข ที่เป็นการขง เชื่อม ช้อน เช็ค ชม ยังไม่เห็นรูปแบบที่ชัดเจนมากนัก แต่ด้วยวิธีการทำงานที่เลือกใช้การมีส่วนร่วมของสหวิชาชีพทำให้เกิดการเชื่อมประสานการทำงานร่วมกัน หากมีการวางระบบการเช็คเพื่อมองหาข้อดี กระบวนการทำงานที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาขยายผลหรือสนับสนุนต่อก็จะสามารถสร้างความยั่งยืนต่อไปได้เป็นอย่างดี

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

จากการดำเนินงานโครงการฯ ส่งผลให้สถิติการเกิด การบาดเจ็บ และการสวมหมวกนิรภัย มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2557 กับ ปี 2558 ดังนี้

จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.09 และมีจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลง 11 ครั้ง มีผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรลดลง 13 ราย แต่ทั้งนี้กลับมีจำนวนผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2557 จำนวน 2 ราย ซึ่งสถานการณ์ความรุนแรงและกระบวนการทำงานเพื่อการป้องกันอุบัติเหตุจราจรในอำเภอเชียงของ จ.เชียงราย มีแนวโน้มที่ดีขึ้น และเป็นการตั้งรับป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ หากเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่หลั่งไหลมาจากประเทศเพื่อนบ้าน และจังหวัดอื่นๆ

ลำดับ	รายการ	ปี 2557	ปี 2558	(ลดลง/เพิ่มขึ้น)
1	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	8.64	22.73	+14.09
2	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	150	139	-11
3	จำนวนการบาดเจ็บ (คน)	149	136	-13
4	จำนวนการเสียชีวิต (คน)	9	11	+2

ภายหลังจากการทำงานของโครงการฯ พบการเปลี่ยนแปลงในหลายแง่มุม ดังนี้

1. เกิดเวทีที่คนทำงานเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางถนนได้มีโอกาสมาแลกเปลี่ยนข้อมูล และหาแนวทางการทำงานร่วมกัน
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่น โรงเรียน สื่อมวลชนในพื้นที่ มีเครื่องมือ (CD) ที่จะนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์
3. แต่ละองค์กรมีการดำเนินการภายใต้บทบาทและหน้าที่ของตนเอง ในการสร้างเสริมให้เกิดความปลอดภัยทางถนนขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เช่น การติดตั้งกล้อง CCTV บริเวณจุดเสี่ยงการดูแลไหล่ทาง การทำป้ายเตือน เป็นต้น

4. ใช้มาตรการองค์กรเข้ามาช่วยในการสนับสนุนให้มีการสวมหมวกนิรภัย โดยเริ่มต้นที่หน่วยงาน เช่น โรงพยาบาล
5. องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยดูแลพื้นที่ ตัดแต่งกิ่งไม้ข้างทาง โดยไม่ต้องรอให้กรมทางหลวง ดำเนินการสั่งการ

เงื่อนไขปัจจัยความสำเร็จ

1. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานอย่างเป็นทางการ เพื่อให้มีกลไกและอำนาจหน้าที่มารองรับ
2. แต่ละโรงเรียนมีกลวิธีในการให้เด็กนักเรียนสวมหมวกนิรภัยมาโรงเรียน มีการตั้งกฎระเบียบ ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองและตำรวจในการควบคุมดูแล ส่งผลให้นักเรียนมัธยมที่เดินทางมาโรงเรียนด้วยรถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยมาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาอุปสรรค

1. การเติบโตของเมืองเป็นไปด้วยความรวดเร็ว มีการขยายถนนเป็น 4 เลน แต่คนในชุมชนยังไม่มี การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมรถซิ่งที่ไม่ปลอดภัย เช่น พฤติกรรมรถซิ่งย้อนศร การไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น
2. อัตราการเกิดอุบัติเหตุเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่จำเพาะเฉพาะช่วงเทศกาล ส่งผลให้การรับมือหรือกระบวนการช่วยเหลือล่าช้า (นอกเทศกาลไม่มีคำสั่งในการบูรณาการการทำงานร่วมกัน/วางระบบอย่างชัดเจน)
3. อุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จะใช้ในการช่วยเหลือมีไม่เพียงพอ
4. ระบบ 1669 ยังเป็นการแจ้งไปที่ศูนย์กลางที่จังหวัดก่อน แล้วทางจังหวัดจึงจะแจ้งกลับมาที่โรงพยาบาลอำเภอ ซึ่งในบางกรณีทำให้เกิดความล่าช้า
5. การสวมหมวกนิรภัยยังเป็นการดำเนินการเนื่องจากเกรงต่อกฎหมาย หรือกฎระเบียบของโรงเรียน แต่ไม่ได้เกิดจากความตระหนักหรือเห็นความสำคัญของการสวมหมวกนิรภัย
6. ยังมีจุดเสี่ยงที่รอการแก้ไขหลายจุด ซึ่งจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ทางวิศวกรรมจราจรมาใช้ในการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ป้ายจุดเสี่ยงควรเพิ่มภาษาไทยเข้าไปเพื่อสื่อสารให้กับคนในพื้นที่ และคนไทยจากต่างถิ่นได้รับทราบเกี่ยวกับจุดเสี่ยงด้วย
2. จากการตั้งเป้าหมายที่จะลดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของอำเภอเชิงของลง 5% จากปีที่ผ่านมา และเพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ให้ได้ 80% ซึ่งเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน แต่โครงการฯ ยังขาดวิธีการในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอัตราการสวมหมวกนิรภัยที่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลว่ามีการสวมหมวกมากขึ้นหรือไม่ เพียงใด
3. วางระบบเพื่อรองรับการเข้ามาของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่นิยมขับรถเอง แต่ไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย หรือระเบียบการขับรถของประเทศไทย

4. จัดทำแผ่นพับ เพื่อชี้แจง/อธิบายระเบียบการขับขี่เป็นภาษาอังกฤษ หรือจีน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษา
5. การแก้ปัญหาจุดเสี่ยง ต้องใช้องค์ความรู้อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะทางด้านวิศวกรรมจราจรเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้าง พร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการขับขี่
6. การแก้ปัญหาจุดเสี่ยงที่ต้องใช้งบประมาณมาก หรืออยู่ภายใต้การดูแลของกรมทางหลวง อาจจะใช้วิธีการวิเคราะห์ปัญหา นำเสนอปัญหาและชักชวนผู้รับผิดชอบมารับฟังปัญหาเพื่อหาแนวทางการแก้ไขร่วมกัน
7. การใช้ CCTV สามารถแก้ปัญหาได้หลายหลาก แต่ต้องอาศัยการวางระบบที่ดี ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะตำรวจที่มีอำนาจในการบังคับใช้กฎหมาย
8. การนำเสนอโดยใช้คลิปถ่ายเป็นภาพเคลื่อนไหวเส้นทาง/จุดเสี่ยง จะทำให้เกิดความชัดเจนเมื่อมีการประชุม
9. ผลักดันการแก้ไขปัญหาลดจุดเสี่ยงในส่วนที่นอกเหนืออำนาจหน้าที่รับผิดชอบของอำเภอให้เป็นวาระของจังหวัด
10. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวรู้วิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดอุบัติเหตุทางถนน ประชาสัมพันธ์ให้รู้จักหมายเลข 1669 เพื่อการแจ้งเหตุ
11. อำเภอควรมีการสนับสนุนให้พื้นที่ ได้มีโอกาสนำหลักการกลยุทธ์การทำงาน 5ส. 5ช. มาใช้ร่วมกันอย่างบูรณาการในแผนงานระดับอำเภอ โดยกำหนดเป็นนโยบายเพื่อนำสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ตามบริบทและสภาพปัญหาของแต่ละท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผล พร้อมมอบโล่ให้กับผลงานที่เป็นแบบอย่างให้กับพื้นที่ที่ดำเนินงานเห็นผลเด่นชัดเป็นรูปธรรม

7. ตากฟ้าร่วมใจ สร้างความปลอดภัยทางถนน

อำเภอตากฟ้า ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจังหวัดนครสวรรค์ มีอาณาเขตติดต่อกับ อำเภอ พยุหะคีรี อำเภอท่าตะโก อำเภอไพศาลี อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอหนองม่วง จังหวัด ลพบุรี ประกอบด้วย 7 ตำบล 76 หมู่บ้าน มีอาชีพหลัก คือ การทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และมีอาชีพเสริม ในการทำหัตถกรรม (ทอผ้า จักสาน)

พืชสำคัญคือ การปลูกอ้อยข้าวโพด และมันสำปะหลัง ซึ่งการขนส่งอ้อยจะใช้รถบรรทุกขนาดใหญ่ บรรทุกอ้อยเข้าไปส่งยังโรงงานต่างๆ ส่งผลทำให้ถนนชำรุด เสียหาย และเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

ถนนที่ตัดผ่าน อำเภอตากฟ้า คือ ถนนหมายเลข 1 พหลโยธิน และถนนสาย 11 อินทร์บุรี-เขาทราย ซึ่งถนนทั้งสองเส้น มักจะถูกใช้เป็นเส้นทางเลี่ยงในช่วงเทศกาล ส่งผลให้ช่วงเวลาดังกล่าวมีผู้ใช้เส้นทางเป็นจำนวนมาก มีการจราจรหนาแน่น ส่งผลให้มีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุช่วงเวลาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น

นอกจากปัญหาหลักที่เกิดจากสภาพถนนแล้ว พฤติกรรมของผู้ขับขี่ใน อำเภอตากฟ้า ยังส่งผลต่อ ความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากไม่สนใจใส่หมวกนิรภัย ขับขี่ด้วยความประมาท เมาแล้วขับ ฯลฯ โดย จะเกิดในการเดินทางถนนในตำบลหรือหมู่บ้านที่จราจรไม่หนาแน่น

ทั้งหมดนี้คือ สาเหตุสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอตากฟ้า ที่ส่งผลให้ปี 2553-2557 อำเภอ ตากฟ้ามีคนเจ็บ (Admit) เฉลี่ยปีละกว่า 746 ราย เสียชีวิตเฉลี่ยปีละ 12 ราย จากสถิติดังกล่าวทำให้หน่วย งานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ได้นิ่งนอนใจ แต่ร่วมกันคิดและหากลวิธีในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จนเกิดเป็นโครงการ “ตากฟ้าร่วมใจสร้างความปลอดภัยทางถนน” ภายใต้การทำงานอย่างเข้มแข็งของ **คุณประยงค์ บุญมีรอด** หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า และ**คุณสมชาย แก้วศรี** ทีมงาน ปก. ร่วมกันกับภาคีเครือข่ายในการขับเคลื่อนงานสร้างความปลอดภัยทางถนน

สานพลังภาคีร่วมใจ

โครงการตากฟ้าร่วมใจสร้างความปลอดภัยทางถนน เกิดขึ้นจากความตั้งใจขององค์กร ภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ที่ต้องการจะลดอุบัติเหตุทางถนนเพื่อให้ประชาชนปลอดภัยทั้งชีวิตและทรัพย์สิน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานร่วมขับเคลื่อนความปลอดภัยทางถนนอำเภอตากฟ้า
2. เพื่อสร้างศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุจราจรในเขตพื้นที่อำเภอตากฟ้า
3. เพื่อสร้างหมู่บ้านและโรงเรียนต้นแบบความปลอดภัยทางถนนในเขตพื้นที่อำเภอตากฟ้า
4. เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในจุดเสี่ยง พื้นที่เขตอำเภอตากฟ้า
5. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์
6. เพื่อลดจำนวนอุบัติเหตุผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

โดยมีแนวทางในการดำเนินการ 4 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาภาคีเครือข่ายการณรงค์ป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอำเภอตากฟ้า
2. การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความปลอดภัยทางถนนอำเภอตากฟ้า
3. การรณรงค์ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100% ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในสถานศึกษาให้มีโรงเรียน

ต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนน

4. การสร้างหมู่บ้านต้นแบบในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ที่จะสามารถขยายผลไปสู่หมู่บ้าน/ชุมชนอื่น หรือส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่อำเภอเป็นมาตรการองค์การต้นแบบด้านความปลอดภัยทางถนนต่อไป

การดำเนินโครงการดังกล่าว เน้นการทำงานร่วมกันระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง ผ่านทางการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ มีคำสั่งอำเภอตากฟ้าที่ 221/2557 ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2557 แต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอตากฟ้า (ศปถ.อำเภอ) เพื่อให้ทำหน้าที่จัดทำแผนปฏิบัติการแผนงาน โครงการและงบประมาณในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน จัดให้มีศูนย์ข้อมูลและสถิติ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้กับประชาชนได้รับทราบ และเมื่ออำเภอตากฟ้าได้รับจัดสรรงบประมาณจากแผนงานสนับสนุนการดำเนินการป้องกันอุบัติเหตุจราจรในระดับจังหวัด (สอจร.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อดำเนินโครงการตากฟ้าร่วมใจสร้างความปลอดภัยทางถนน จึงได้มีคำสั่งอำเภอตากฟ้า ที่ 39/2558 แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานในการดำเนินโครงการ “ตากฟ้าร่วมใจสร้างความปลอดภัยทางถนน” เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

ตาราง รายละเอียดคณะกรรมการและคณะทำงาน

ตำแหน่ง	คณะกรรมการอำนวยการ	คณะทำงานขับเคลื่อน	คณะทำงานรวบรวมและรายงานข้อมูล (MIS)
ประธาน/หัวหน้า	นายอำเภอตากฟ้า	หัวหน้าสำนักงาน ปก.จังหวัดสาขาตากฟ้า	ทีม ปก.และ รพ.
รองประธาน	1. ผกก.สถานีตำรวจภูธรตากฟ้า 2. ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง	-	-
กรรมการ/ คณะทำงาน	1. ผอ.แขวงทางนครสวรรค์ที่ 2 (ตากฟ้า) 2. ขนส่งจังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า 3. ผกก.บริษัทกลางฯ จังหวัดนครสวรรค์ 4. ผอ.รพ.ตากฟ้า 5. สสอ.ตากฟ้า 6. รอง ผกก.ป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรตากฟ้า	1. นายก อบต.สุขสำราญ 2. ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง 3. นายสมหวัง มูลสาร รอง ผอ.ร.ร.ตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ 4. นางสมพักตร์ แสงประสาท พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.ตากฟ้า 5. ร.ต.ท.ไพโรจน์ ศรีทอง รอง สว.(จร.) สภ.ตากฟ้า	1. นางสมพักตร์ แสงประสาท พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ รพ.ตากฟ้า 2. นายสมชาย แก้วศรี นักวิเคราะห์ฯ ชำนาญการ ปก.สาขาตากฟ้า 3. ร.ต.ท.ไพโรจน์ ศรีทอง รอง สว.(จร.) สภ.ตากฟ้า 4. น.ส.จุฑามาส วงษ์ราษฎร์ เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน สสอ.ตากฟ้า

ตำแหน่ง	คณะกรรมการอำนวยการ	คณะทำงานขับเคลื่อน	คณะทำงานรวบรวมและรายงานข้อมูล (MIS)
	7. นายกเทศมนตรีทุกแห่ง 8. นายก อบต.ทุกแห่ง 9. นางจันทร์ทิพย์ วรหาไพฑูรย์ (พี่เลี้ยงสอจร.) 10. ประธาน อปพร.ตากฟ้า 11. ประธาน อสม.ตากฟ้า 12. ประธานสมาคมไร้อ้อยอำเภอตากฟ้า	6. น.ส.จุฑามาส วงษ์ราษฎร์ เจ้าพนักงานสาธารณสุข ชำนาญงาน สสอ.ตากฟ้า 7. นายณัฐพงษ์ หมวกเอี่ยม สื่อมวลชน 8. นายชัยยศ เกื้อนม่วง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 ต.ลำพยนต์ 9. นายกรรณชัย อนันตสุข หน่วยกู้ชีพกู้ภัยตากฟ้า 10. น.ส.อุมาภรณ์ ดั่งชะอุ่ม นักวิเคราะห์ปฏิบัติการ ปก.สาขาตากฟ้า 11. นายวิเชียร ประสงค์ ทรัพย์ พนักงานประจำ สำนักงาน ปก.สาขาตากฟ้า 12. นายวสันต์ อุทัยมงคล พนักงานประจำสำนักงาน ปก.สาขาตากฟ้า 13. น.ส.ศิริพันธ์ นุ่นชนะนา นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนชำนาญการ	5. นายชัยยศ เกื้อนม่วง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7 ต.ลำพยนต์ 6. นายกรรณชัย อนันตสุข หน่วยกู้ชีพกู้ภัยตากฟ้า 7. นายวสันต์ อุทัยมงคล พนักงานประจำสำนักงาน ปก.สาขาตากฟ้า 8. นายวิเชียร ประสงค์ ทรัพย์ พนักงานประจำ สำนักงาน ปก.สาขาตากฟ้า 9. น.ส.ศิริพันธ์ นุ่นชนะนา นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนชำนาญการ 10. นายณัฐพงษ์ หมวกเอี่ยม สื่อมวลชน
กรรมการ/คณะทำงานและเลขานุการ	หัวหน้าสำนักงาน ปก.จังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า	นายสมชาย แก้วศรี นักวิเคราะห์ฯ ชำนาญการ ปก.สาขาตากฟ้า	-
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ	1. ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง 2. นายสมชาย แก้วศรี	-	-
หน้าที่	กำหนดแนวทาง แผนงานโครงการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร จัดให้มีศูนย์ข้อมูลและสถิติ	ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการฯ ในทุกกิจกรรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	ออกสอบเหตุการณ์เกิดอุบัติเหตุทางถนน จัดเก็บรวบรวมข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน ประมวลผล

ตำแหน่ง	คณะกรรมการอำนวยการ	คณะทำงานขับเคลื่อน	คณะทำงานรวบรวมและรายงานข้อมูล (MIS)
	การเกิดอุบัติเหตุทางถนน การวิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุทางถนนและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การให้ความรู้ ตลอดจนการให้การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือ และอำนวยการปฏิบัติ	ดำเนินโครงการในแต่ละกิจกรรมย่อย ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การออกสอบเหตุ รวบรวมเก็บข้อมูล ประมวลผลวิเคราะห์ ประเมินผลเพื่อหาแนวทางแก้ไขและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ ความรู้ด้านการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแก่หน่วยงานภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ องค์กรอิสระและประชาชน	วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำฐานข้อมูลอุบัติเหตุทางถนน และสรุปรายงานข้อมูลเสนอผู้บังคับบัญชา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยตั้งศูนย์รวบรวมข้อมูล และการประมวลผล ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด นครสวรรค์ สาขาตากฟ้า

จะเห็นได้ว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการและคณะทำงาน มีลักษณะที่แตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ของแต่ละชุด

คณะกรรมการอำนวยการทำหน้าที่กำหนดแนวทางการทำงาน จึงเป็นการแต่งตั้งตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สำหรับคณะทำงานทั้ง 2 ชุดเป็นการแต่งตั้งโดยระบุตัวบุคคล และยังเป็นคนเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานต่อเนื่อง โดยมีเจ้าหน้าที่จาก ปก.สาขาตากฟ้าทำหน้าที่เป็นคณะทำงานและเลขานุการในคณะทำงานขับเคลื่อนและคณะกรรมการอำนวยการ ทำให้สามารถถ่ายทอดข้อมูล ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นให้กับผู้บริหารทราบได้

แผนการสร้างความปลอดภัย

นอกเหนือจากการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินโครงการแล้ว โครงการฯ ยังได้กำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนนที่จะเกิดขึ้น ครอบคลุมปัจจัยที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางถนน ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของผู้ขับขี่ ยานพาหนะ สิ่งแวดล้อมและถนน รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย

แผนกิจกรรม ของอำเภอตากฟ้า แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือกิจกรรมระดับอำเภอ และกิจกรรมระดับหมู่บ้าน/ตำบล

1) กิจกรรมระดับอำเภอ ประกอบไปด้วย

1. การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความปลอดภัยทางถนน DATA CENTER
2. เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การอบรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยทางถนนให้กับเด็กและเยาวชน

2) กิจกรรมระดับหมู่บ้าน/ตำบล เป็นการสร้างหมู่บ้านปลอดภัยและหมู่บ้านตัวอย่างลดอุบัติเหตุทางถนน

ผลการดำเนินงานพบว่า จากความร่วมมือร่วมใจของคนในอำเภอ ทำให้อำเภอตากฟ้าสามารถดำเนินการได้ครบทุกกิจกรรมที่วางแผนไว้ อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในการตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์และตั้งจุดตรวจและให้บริการประชาชนช่วงเทศกาลปีใหม่อีกด้วย

กิจกรรมสร้างความปลอดภัย

• การพัฒนาระบบข้อมูลด้านความปลอดภัยทางถนน DATA CENTER

อำเภอตากฟ้าให้ความสำคัญกับการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุ และนำเอาข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหา การดำเนินการเริ่มต้นจากการแต่งตั้งคณะทำงานรวบรวมและรายงานข้อมูล (MIS) เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลย้อนหลัง 3 ปี รวมถึงข้อมูลประจำเดือนของทุกเดือน นอกจากนี้ยังมีการลงพื้นที่ที่เกิดอุบัติเหตุร้ายแรง/จุดเสี่ยง เพื่อประเมิน วิเคราะห์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อวางแผนการแก้ไข จัดทำข้อเสนอ และนำส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและแก้ไขต่อไป

ข้อมูลจากการลงพื้นที่

พื้นที่	ลักษณะที่ทำให้เกิดจุดเสี่ยง	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา
สามแยกบ้านไตรคีรี หมู่ 6 ต.พุนกยูง ถ.สายตากฟ้า-ท่าตะโก (สาย1145)	<ul style="list-style-type: none"> ถนนสายหลักมีลักษณะเป็นเส้นตรงลาดเอียง มองไม่เห็นทางแยก มีศาลาพักผู้โดยสารบริเวณทางแยก มีตลาดนัดทุกวันอาทิตย์ มีสถานที่สำคัญได้แก่ โรงเรียนและ รพ.สต. ทำให้มีรถหนาแน่น 	<ul style="list-style-type: none"> ติดตั้งป้ายเตือน/อักษรเตือนบนถนน/ติดตั้งสัญญาณไฟ บริเวณทางแยก ติดตั้งลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงทางแยก ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง แขวงทางหลวงและ อบต.พุนกยูง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
สามแยกทางเข้าวัดพุนกยูง หมู่ 4 บ้านพรุเลียบ ต.พุนกยูง ถ.สายตากฟ้า-ท่าตะโก (สาย1145)	<ul style="list-style-type: none"> ถนนสายหลักมีไฟเตือนก่อนถึงทางแยก แต่เนื่องจากเป็นทางโค้งและลาดเอียง ทำให้รถที่วิ่งมาจากสายหลักมองไม่เห็นทางแยก มีต้นไม้และป้ายปิดบังทางแยก 	<ul style="list-style-type: none"> จัดทำป้ายเตือน/อักษรเตือนบนถนนก่อนถึงทางแยก จัดทำลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงทางแยก ติดตั้งไฟฟ้าส่องทาง ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง แขวงทางหลวงและ อบต.พุนกยูง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่	ลักษณะที่ทำให้เกิดจุดเสี่ยง	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา
<p>สามแยกทางเข้า วัดพุกยง หมู่ 1 บ้านซอนทุเรียน ต.พุกยง ถ.สายตากฟ้า-ท่าตะโก (สาย1145)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ มีไฟเตือนกระพริบก่อนถึงทางแยก แต่ใช้การไม่ได้ ■ ถนนสายหลักมีลักษณะลาดเอียง และตรง ทำให้รถใช้ความเร็วสูง ■ บริเวณทางแยกเข้าหมู่บ้านมีลักษณะลาดลง มีต้นไม้และป้ายปิดบังทางแยก ■ ไหล่ทางแคบ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือน/อักษรเตือนบนถนนก่อนถึงทางแยก ■ จัดทำลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงทางแยก ■ จัดทำไหล่ทางให้กว้างขึ้น ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.พุกยง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ไฟส่องสว่าง ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
<p>สามแยกบ้านดำรงรักษ์ หมู่ 3 ต.อุดมธัญญา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นทางแยกที่ใช้เป็นเส้นทางลัดไปถนนสายอินทร์บุรี-เขาทราย ■ เป็นแหล่งชุมชน ที่มีโรงงาน โรงเรียน และย่านการค้า ส่งผลให้มีการจราจรหนาแน่นโดยเฉพาะช่วงเช้าและเย็น ■ มีไฟเตือนกระพริบและไฟส่องสว่าง 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือน/ตัวอักษร/ลูกระนาดก่อนถึงทางแยก ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.อุดมธัญญา ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
<p>สามแยกบ้านพุม่วง ม.13 ต.อุดมธัญญา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ถนนสายหลักมีลักษณะตรงลาดเอียงจากตากฟ้าไปท่าตะโก เป็นสี่เลนและปรับเป็นสองเลนบริเวณทางแยก ■ ผู้ขับขี่มักใช้ความเร็วสูงและมองไม่เห็นทางแยก ■ มีโรงเรียน รพ.สต. และวัดไตรศรีตั้งอยู่ก่อนถึงทางแยก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือน/ตัวอักษร/ลูกระนาดก่อนถึงทางแยก ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.อุดมธัญญา ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
<p>สี่แยกหลัก 19 ถ.ตากฟ้า-ท่าตะโก</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นเส้นทางรอยต่อระหว่างสองอำเภอ แต่ไม่มีสัญญาณไฟ ■ เกาะกลางบริเวณทางแยกมีลักษณะเหลี่ยมล้ำกัน ■ ก่อนถึงทางแยกถนนมีลักษณะสอบเข้า 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือน/ตัวอักษร/ลูกระนาดก่อนถึงทางแยก ■ ปรับลักษณะของเกาะกลางให้เหมาะสมพร้อมติดตั้งกล้อง CCTV และสัญญาณไฟจราจร ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.อุดมธัญญา ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่	ลักษณะที่ทำให้เกิดจุดเสี่ยง	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา
<p>สามแยกเขาน้อย ต.เขาชายธง ถ.สายตากฟ้า- ตากลี (พหลโยธิน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นพื้นที่รับผิดชอบของ อำเภอตากฟ้า และ อำเภอตากลี ■ ถนนช่วงทางแยกตรงและกว้าง ส่งผลให้ผู้ขับขี่มักใช้ความเร็วในการขับ รถที่เลี้ยวขวามักจะไม่ชะลอความเร็ว ■ มีไฟกระพริบเตือน แต่เห็นไม่ชัด เนื่องจากมีต้นไม้ ป้ายประชาสัมพันธ์ บดบัง ■ มักมีรถใหญ่มาจอดบริเวณใกล้ทางแยก หรือบริเวณที่ห้ามจอด ■ ไม่มีป้ายบอกทางแยก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ ควรจัดทำป้ายเตือนอันตราย หรือป้าย แสดงข้อความเตือนสติ เช่น แยกอันตราย ตายมาแล้วหลายศพ เป็นต้น ■ จัดทำตัวอักษรเตือน/ลูกระนาดก่อนถึงทางแยก ■ ติดตั้งไฟสัญญาณ ■ ตัดแต่งกิ่งไม้ เคลื่อนย้ายป้าย ประชาสัมพันธ์ไม่ให้บดบังป้ายเตือน หรือ บริเวณทางแยก ■ ขอความร่วมมือประชาชนในพื้นที่ดูแล บริเวณข้างทาง ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบ ผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.เขาชายธง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
<p>ทางสามแยก ธารสัมฤทธิ์ หมู่ 3 ต.เขา ชายธง ถ.สาย ตากฟ้า-ตากลี (พหลโยธิน)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ ถนนสายหลักเป็นทางตรงลาดเอียงลง ผู้ขับขี่ใช้ความเร็วสูง มองไม่ค่อยเห็นทางแยก ■ มีไฟเตือนกระพริบบริเวณทางแยกก่อน ออกถนนสายหลักแต่ไม่มีไฟส่องสว่าง บริเวณทางแยก ■ มีกิ่งไม้ยื่นล้ำเข้ามาในถนน 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือนให้ครบทุกด้าน และทำ ลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงแยก ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบ ผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.เขาชายธง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
<p>ทางสามแยก หนองเสลา ต.เขาชายธง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ■ พื้นผิวถนนไม่สม่ำเสมอเป็นคลื่น ■ ไม่มีป้ายเตือน แต่มีไฟกระพริบบริเวณ ทางแยกก่อนออกถนนสายหลัก ■ มีต้นไม้บดบังทางแยก ■ ผู้ขับขี่ขับขี่ด้วยความเร็ว ผู้ที่ขับมาจาก ตากฟ้ามองไม่ค่อยเห็นทางแยก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือนให้ครบทุกด้าน และทำ ลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงแยก ■ ขอความร่วมมือแขวงทางหลวงตรวจสอบ ผิวถนนและตัดแต่งต้นไม้สองข้างทาง ■ แขวงทางหลวงและ อบต.เขาชายธง ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่	ลักษณะที่ทำให้เกิดจุดเสี่ยง	ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ปัญหา
สามแยกหลัก กิโลเมตรที่ 34 ต.ตากฟ้า อ.สาย ตากฟ้า-อินทร์บุรี (สายอินทร์บุรี- เขาทราย)	<ul style="list-style-type: none"> ■ ถนนสายหลักมีสภาพดี เป็นทางตรง ■ ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่จึงใช้ความเร็วสูง ■ ถนนทางแยกมีความลาดชัน ทำให้ควบคุมรถได้ยาก ■ รถที่วิ่งสายหลักมองไม่ค่อยเห็นแยก ■ ไม่มีป้ายเตือน และไฟส่องสว่างบริเวณทางแยก 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือนและไฟสัญญาณให้ครบทุกด้าน และทำลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงแยก ■ ทำอักษรเตือนบนถนนก่อนถึงทางแยก ■ ปรับถนนทางแยกให้มีความลาดชันน้อยลง ■ ขวางทางหลวงและ อบต.ตากฟ้า ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
ทางแยกตรง ข้าม อบต.สุข สำราญ ต.สุข สำราญ อ.สาย ตากฟ้า-ลพบุรี (พหลโยธิน)	<ul style="list-style-type: none"> ■ ถนนสายหลักเป็นทางตรงลาดเอียงลง ■ สี่เลน ทำให้ผู้ขับขี่มักจะใช้ความเร็วสูง ■ รถวิ่งทางหลักมองไม่ค่อยเห็นทางแยก ■ รถวิ่งทางตรงมักจะตัดขวาเข้าทางแยก โดยรถทางข้ามมองไม่เห็น ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อย ■ มีกิ่งไม้ยื่นล้ำเข้ามาในถนน 	<ul style="list-style-type: none"> ■ จัดทำป้ายเตือนและไฟสัญญาณให้ครบทุกด้าน และทำลูกระนาดชะลอความเร็วก่อนถึงแยก ■ ทำอักษรเตือนบนถนนก่อนถึงทางแยก ■ ขวางทางหลวงและ อบต.สุขสำราญ ตั้งงบประมาณจัดทำป้ายเตือน ลูกระนาด ไฟสัญญาณ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้อง
จุดเกิดอุบัติเหตุ อ.พหลโยธิน ช่วง บ้านสุขสำราญ ต.สุขสำราญ อำเภอตากฟ้า	<ul style="list-style-type: none"> ■ เกิดอุบัติเหตุ มีรถพ่วงชนรถไถ สาเหตุเกิดจากคนขับรถพ่วงหลับใน ■ ถนนสายหลักมีลักษณะเป็นทางตรงเนินลาดลง สี่เลน ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่ใช้ความเร็วสูง 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย
สี่แยกตากฟ้า ต.ตากฟ้า อ.ตากฟ้า-ลพบุรี (พหลโยธิน) ตัด กับสายตากฟ้า- อินทร์บุรี	<ul style="list-style-type: none"> ■ เป็นสี่แยกสี่เลน ช่วงจากอินทร์บุรีเป็นทางโค้งเข้าแยก ■ มักมีรถพ่วงขนาดใหญ่จอดบริเวณทางแยก ■ เกิดอุบัติเหตุบ่อย 	<ul style="list-style-type: none"> ■ เข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมาย

หลังจากที่มีการเก็บข้อมูล ได้มีการนำส่งข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม บริเวณที่เกิดจุดเสี่ยง

การเก็บข้อมูลย้อนหลังและการเก็บข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น ทำให้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุและหาแนวทางแก้ปัญหาได้ อีกทั้งยังเป็นฐานข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุในอนาคต

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

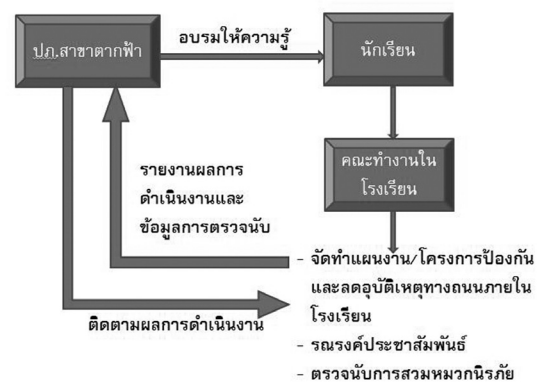
สาเหตุของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นที่สำคัญอีกประการ คือพฤติกรรมของผู้ขับขี่ในอำเภอตากฟ้า พบว่า ผู้ขับขี่ส่วนใหญ่มักจะละเลยการสวมอุปกรณ์ป้องกัน (หมวกนิรภัย) อีกทั้งยังไม่ตระหนักถึงผลเสีย ไม่ทราบข้อมูลของการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอ ทางโครงการฯ จึงได้จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งแจ้งผู้เกี่ยวข้องด้านความปลอดภัยทางถนนเพื่อหาแนวทางป้องกันร่วมกัน

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของอำเภอตากฟ้า มี 2 รูปแบบ

1. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการเชิญสหสาขาที่เกี่ยวข้องมาร่วมแลกเปลี่ยน รับทราบข้อมูล ปัญหา อุปสรรค เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเรื่องความปลอดภัยทางถนนของอำเภอตากฟ้าในภาพรวมทั้งอำเภอ
2. การจัดเวทีอบรมประชาคมชุมชน/หมู่บ้านตัวอย่างในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน เป็นการให้ความรู้ ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ รวมถึงกำหนดแนวทางการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้กับชุมชน/หมู่บ้าน

รูปแบบแรก เป็นการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอำเภอตากฟ้า เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในอำเภอ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาปัญหา และวางแนวทางปฏิบัติร่วมกัน และเมื่อดำเนินการไประยะหนึ่งแล้ว (9 เดือน) มีการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งวางแผนในการดำเนินการอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

รูปแบบที่สอง เป็นการประชุมร่วมกับชาวบ้านในชุมชน/หมู่บ้าน มีเป้าหมายในการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชน/หมู่บ้าน ให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร ป้ายเตือน สัญญาณจราจร กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงให้ความรู้เกี่ยวกับการแจ้งเหตุ และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุเบื้องต้น ทั้งหมดนี้เป็นการรณรงค์ สร้างความตระหนักให้คนชุมชนได้เรียนรู้และนำไปวางแผนดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนของตนเอง

ผลการดำเนินการ พบว่า ในแต่ละชุมชน/หมู่บ้าน มีผู้เข้าร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่า 60 คน ทำให้มีผู้เข้าร่วมรวมแล้ว 431 คนจาก 7 หมู่บ้าน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ด้านอุบัติเหตุทางถนนและเกิดแผนการ/กิจกรรมในการสร้างหมู่บ้านปลอดภัยและหมู่บ้านตัวอย่างลดอุบัติเหตุทางถนนต่อไป

ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกกับเด็กและเยาวชน

การสร้างพฤติกรรมที่เหมาะสมตั้งแต่ยังเด็กเป็นหนทางในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยทางถนนให้กับเด็กและเยาวชน อำเภอตากฟ้าได้เลือกใช้วิธีการอบรมให้ความรู้กับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้ไปจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนในโรงเรียนของตนเอง โดยมี ปก.ตากฟ้า ทำหน้าที่ในการติดตามและสนับสนุน

การดำเนินงานดังกล่าว มีนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาว่า 116 คน จากสถานศึกษา จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนประถมศึกษา 4 แห่ง และมัธยมศึกษา 5 แห่ง

1. โรงเรียนบ้านดาร์งรักษ์
2. โรงเรียนบ้านลำพยนต์
3. โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำว้าง
4. โรงเรียนบ้านราษฎร์อุปลัมภ์
5. โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์
6. โรงเรียนบ้านเทวฤทธิ์พันลึก
7. โรงเรียนอนุบาลตากฟ้า
8. โรงเรียนบ้านลำเจริญ
9. โรงเรียนวัดประชาสวรรค์

การเข้าร่วมอบรม นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร สัญญาณจราจร ข้อปฏิบัติในการใช้รถใช้ถนน การขับขี่ย่างปลอดภัย การแจ้งเหตุและการช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน แนวทางป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน

หลังจากอบรมแล้ว แต่ละโรงเรียนได้ดำเนินแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมสร้างความปลอดภัยทางถนน ในโรงเรียนตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นการผสมผสานเข้าไปกับกิจกรรมที่มีอยู่ในโรงเรียนเพื่อไม่ให้เป็นภาระงาน อาทิ การให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยทางถนนตอนเช้าแถวเข้าเรียน/การประชุมประจำเดือน/การประชุมผู้ปกครอง มีป้ายรณรงค์การสวมหมวกนิรภัย การให้เด็กนักเรียนนำข้อมูลไปบอกต่อกับผู้ปกครอง นอกจากนี้ โรงเรียนบ้านดาร์งรักษ์ยังมีการปรับทางเข้าออกจากเดิมเป็น 2 ทางให้เหลือทางเดียว เพื่อให้สามารถดูแลความปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง สิ่งสำคัญคือ โรงเรียนในอำเภอตากฟ้า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการรถรับส่งประจำเดือน ทางโรงเรียนจึงให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจ และเน้นให้คนขับรถตระหนักถึงการขับขี่ที่ปลอดภัย การสอดส่องไม่ให้เด็กนักเรียนห้อยโหนตัวรถ

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมที่สร้างขึ้น คิดจากพื้นฐานวิธีการเดินทางของนักเรียนในโรงเรียน โดยเน้นการสอดแทรกเข้าไปกับสิ่งที่ทำอยู่ เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งจะส่งผลยั่งยืนไปในอนาคต

ชุมชนปลอดภัยหมู่บ้านตัวอย่างลดอุบัติเหตุทางถนน

การสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ทรงพลังและต่อเนื่อง คือการสร้างการเปลี่ยนแปลงในฐานราก ดังนั้น อำเภอตากฟ้าจึงได้วางแผนที่จะทำให้มีชุมชนปลอดภัยและเกิดหมู่บ้านตัวอย่างลดอุบัติเหตุทางถนน ที่เป็นการเริ่มต้นจากคนในชุมชนด้วยตนเอง

การดำเนินการเริ่มตั้งแต่การชี้แจงแผนการทำงานให้กับผู้นำชุมชน (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน) พร้อมทั้งให้ความรู้กับคนในชุมชนผ่านเวทีอบรมประชาคมฯ จำนวน 7 ชุมชน ประกอบด้วย

หน่วยงานรับผิดชอบ	ชุมชน หมู่บ้านร่วมกิจกรรม	หมู่ที่
1. อบต.หนองพิกุล	บ้านหนองเข็งอกเขา ต.หนองพิกุล	3
2. อบต.เขาชายธง	บ้านธารสัมฤทธิ์ ต.เขาชายธง	3
3. อบต.พุนกยูง	บ้านไตรคีรี ต.พุนกยูง	6
4. ทต.ตากฟ้า	ชุมชนห้วยตะแคง ต.สุขสำราญ	3
5. อบต.สุขสำราญ	บ้านหนองยาว ต.สุขสำราญ	7
6. ทต.อุดมธัญญา	บ้านหัวประแจ ต.อุดมธัญญา	8
7. อบต.ตากฟ้า	บ้านชุมพลสามัคคี ต.ตากฟ้า	2

หลังจากที่ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านได้เข้าร่วมเวทีอบรมประชาคมชุมชน/หมู่บ้านตัวอย่างในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนแล้ว แต่ละหมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต. หรือเทศบาล) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ร่วมกันปรึกษาหารือกับลูกบ้านในการวางแผนการดำเนินงานของแต่ละหมู่บ้าน โดยมีงบประมาณสนับสนุนจากโครงการฯ หมู่บ้านละ 2,000 บาท และจะมีการประเมินผล/ประกวด พร้อมมอบรางวัลให้กับหมู่บ้านที่มีผลงานดีเด่นในเดือนธันวาคม 2558

ผลการติดตามในระยะแรก พบว่า แต่ละชุมชนได้มีการนำเอาข้อมูลที่ได้เรียนรู้โดยเฉพาะลักษณะทางกายภาพ/สิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุทางถนนมาหาทางปรับแก้ พร้อมๆ กับการสร้างความตระหนัก/เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้กับคนในพื้นที่รวมถึงการตั้งจุดตรวจในช่วงเทศกาลเพื่อลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุทางถนน

นอกเหนือจากการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมบริเวณจุดเสี่ยงแล้ว พบว่ามีการกำหนดกิจกรรม/แผนงานที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหาจุดเสี่ยงในพื้นที่ อาทิ

- อบต.หนองพิกุล มีกิจกรรมในการจัดชุดดูแลความปลอดภัยและจัดระเบียบการจราจรในวันที่มีตลาดนัดวันศุกร์เนื่องจากเป็นวันที่มีจราจรคับคั่ง มีการจอดรถบนไหล่ทางปรับปรุงป้ายเตือนต่างๆ ที่ชำรุด สำรวจถนนในหมู่บ้านที่ชำรุด ทำหนังสือแจ้ง/ขอสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เช่นแขวงทางหลวงนครสวรรค์ที่ 2 (ตากฟ้า) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

- อบต.พุนกยูง ธรณรงค์การสวมหมวกนิรภัย รวมถึงมีชุดออกให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดอุบัติเหตุทางถนน เนื่องจากตั้งอยู่บริเวณถนนสายหลักที่มีการเกิดอุบัติเหตุคนขับรถใช้ความเร็ว
- อบต.สุขสำราญ ธรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนผ่านเสียงตามสายของหมู่บ้านเป็นประจำทุกเดือน
- อบต.เขาชายธง ชี้แจงทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ด้านความปลอดภัยทางถนนเป็นประจำทุกเดือน
- อบต.ตากฟ้า มีการประสานกับแขวงทางหลวงในการติดป้ายระวางบริเวณทางโค้งและทางแยกเข้าหมู่บ้าน ตั้งกรวยยางแบ่งช่องทางจราจรบริเวณหน้าโรงเรียนชุมชนบ้านชุมพล รวมถึงจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาจากประชาชนในพื้นที่เพื่อช่วยตำรวจจราจรในการอำนวยความสะดวก และดูแลความปลอดภัยให้กับเด็กและผู้ปกครองโรงเรียนชุมชนบ้านชุมพลในช่วงเช้าและเย็น
- บ้านไตรศิริ หมู่ 6 ต.พุนกยูง พบข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุของคนในหมู่บ้านว่ามาจากพฤติกรรมเสี่ยง เมาแล้วขับ จึงจัดทำแผนตั้งด่านหน้าทางออกหมู่บ้าน โดยมีตำรวจบ้าน อบต. อปพร. และผู้แทนจากอำเภอประจำด่านเพื่อป้องปรามผู้ที่จะเมาแล้วขับ
- บ้านชุมพลสามัคคี หมู่ 2 ต.ตากฟ้า มีจุดเสี่ยงที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยบริเวณทางโค้ง มีการปรับปรุงโดยนำแผงเหล็กมากั้น พร้อมทั้งทำสัญญาณเตือน และให้เจ้าหน้าที่ อปพร.ไปประจำในเวลาที่มีการจราจรหนาแน่น
- ชุมชนห้วยตะแคง หมู่ที่ 3 ตำบลสุขสำราญ มีการชี้แจง/รณรงค์ประชาสัมพันธ์ ในเรื่องการปฏิบัติตนเพื่อความปลอดภัยถนนให้กับประชาชนในหมู่บ้านเป็นประจำอย่างต่อเนื่องในวันประชุมหมู่บ้านทุกๆ เดือน จัดทำป้ายเตือน ทำลูกกระนวดชะลอความเร็ว

สำหรับหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีสถิติการเกิดอุบัติเหตุบ่อย จะเน้นการสร้างเสริมพฤติกรรมผ่านทางการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สวมหมวกนิรภัยและไม่ขับขีเมื่อดื่มสุรา นอกจากนี้สิ่งสำคัญที่มีการทำทุกพื้นที่ คือการปรับสภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการขับขี่ ไม่ว่าจะเป็นการตัดหญ้าบริเวณไหล่ทาง ซ่อมแซมถนน ทำลูกกระนวด ติดตั้งสัญญาณไฟบริเวณทางแยก ไฟส่องสว่าง ฯลฯ

ทั้งนี้ แผนงาน/กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ ทางชุมชน/หมู่บ้านใช้กระบวนการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่หากอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง จะใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีงบประมาณของตนเอง ในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการลดจุดเสี่ยงไปพร้อมๆ กับการสร้างพฤติกรรมและจิตสำนึกเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน

ผลของความร่วมมือ

สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ นอกจากผลงานเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุทางถนนที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงให้เกิดกับการทำงานเพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ คือการมีความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล เกิดฐานข้อมูลที่ไม่เพียงแต่เป็นการเก็บสถิติการเกิดอุบัติเหตุ แต่เป็นการเก็บรายละเอียดของการเกิดอุบัติเหตุ ไม่ว่าจะเป็น สถานที่เกิดเหตุ (ถนนกรมทางหลวง/ถนนในเมือง(เทศบาล)/ถนนใน อบต.หรือหมู่บ้าน) ยานพาหนะที่เกิดเหตุ (รถมอเตอร์ไซค์/รถปิกอัพ/รถเก๋ง/รถโดยสาร 4 ล้อ/รถบรรทุก 6 ล้อขึ้นไป) อายุของผู้ประสบเหตุ ลักษณะของผู้ประสบเหตุ (คนเดินเท้า/ผู้ขับขี่/ผู้โดยสาร ฯลฯ) เพื่อนำเอาข้อมูลนั้นมาประมวลสาเหตุเพื่อหาความเสี่ยงและทำการปรับปรุงจุดเสี่ยงนั้นทางด้านพฤติกรรมเมื่อคนในพื้นที่ได้มีโอกาสทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุสาเหตุในการเกิดอุบัติเหตุแล้ว ก่อให้เกิดความตระหนัก จิตสำนึกและมีน้ำใจในท้องถนน ซึ่งจะส่งผลต่อในระยะยาว

ที่มาของความสำเ็จ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาของโครงการฯ ส่งผลให้เกิดการประสานความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล และสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้สร้างความตระหนักให้กับคนในชุมชนตามพื้นที่เป้าหมาย และผู้ใช้รถใช้ถนนในอำเภอตากฟ้า ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น คือ มีจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 ถึงจะมีจำนวนไม่มาก แต่เป็นการเริ่มต้นที่ดีในการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชน ในการเดินทางให้ปลอดภัยจากการขับขี่รถจักรยานยนต์ และที่สำคัญในภาพรวมของอำเภอจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2558 กับ ปี2557 ลดลง 43 ครั้ง จำนวนการบาดเจ็บลดลง 100 ราย และจำนวนผู้เสียชีวิตลดลงจำนวน 10 ราย ดังรายละเอียด

ลำดับ	รายการ	ปี 2557	ปี 2558	(ลดลง/เพิ่มขึ้น)
1	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	87.5	87.86	เพิ่มขึ้น 0.36
2	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	525	482	ลดลง 43
3	จำนวนการบาดเจ็บ (คน)	715	615	ลดลง 100
4	จำนวนการเสียชีวิต (คน)	14	4	ลดลง 10

การทำงานในพื้นที่ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงาน ดังนี้

1. เกิดการทำงานร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านทางการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการ
2. มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ชัดเจน ระหว่างคณะกรรมการ และคณะทำงาน คณะกรรมการอำนวยการ เป็นการแต่งตั้งตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับผิดชอบ แต่งตั้งจากผู้บริหาร/ผู้นำจากทุกตำบล ส่วนคณะทำงานเป็นการแต่งตั้งโดยระบุดำเนินการ เพื่อให้มีบทบาทหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน โดยมี

- เจ้าหน้าที่จาก ปภ.สาขาทากฟ้าทำหน้าที่เป็นคณะทำงานและเลขานุการในคณะทำงานขับเคลื่อนและคณะกรรมการอำนวยการ คอยเชื่อมประสานและถ่ายทอดข้อมูลในทุกกลุ่ม
3. ใช้ข้อมูลมาวางแผนในการดำเนินการ โดยเฉพาะข้อมูล MIS ที่ทำให้ทราบสภาพของจุดเสี่ยงที่เกิดอุบัติเหตุบ่อย นำมาวิเคราะห์และแก้ปัญหา
  4. ความร่วมมือกันของหน่วยงานในพื้นที่ ในการนำทรัพยากรมาใช้ร่วมกันโดยเฉพาะคนทำงานและงบประมาณในการดำเนินการหรือปรับปรุงสภาพจุดเสี่ยง ที่แต่ละหน่วยงานที่เป็นเจ้าของพื้นที่ใช้งบประมาณของหน่วยงานตนเองในการดำเนินงาน
  5. การสนับสนุน ชี้ ชวน ช่วย เชียร์ ของผู้บริหารในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับนายอำเภอ ผู้นำหน่วยงาน ผู้นำท้องถิ่น ที่เปิดโอกาสให้คนทำงานและคนในท้องถิ่นได้มาร่วมกันทำงาน วางแผน และแก้ไขปัญหา ร่วมกัน
  6. การติดตามผลการดำเนินงานโดยคณะทำงานอย่างต่อเนื่อง

ผลงาน ปภ.สาขาทากฟ้า

ประชาคมหมู่บ้าน / ชุมชนต้นแบบ 7 แห่ง

อบรมสร้างจิตสำนึก

สำรวจจุดเสี่ยง วางแผนแก้ไข

ติดตามหนุนเสริมชุมชน พื้นที่

แนวทางสู่ความยั่งยืน

แผนการของอำเภอตากฟ้าที่สร้างให้อำเภอลดอุบัติเหตุทางถนนเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในอำเภอ และผู้ที่สัญจรผ่านเส้นทางของอำเภอ มีแผนต่อเนื่อง ดังนี้

1. ดำเนินการศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุจราจรในเขตพื้นที่อำเภอตากฟ้า เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่อง และนำข้อมูลมาใช้ในการแก้ไข
2. ขยายหมู่บ้าน/โรงเรียนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมทุกตำบล ผ่านทางรูปแบบการอบรม การประกวดหมู่บ้าน/โรงเรียนต้นแบบความปลอดภัยทางถนน

แผนการดังกล่าว เป็นแผนการดำเนินงานเพื่อเก็บข้อมูลและปรับปรุงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญนอกเหนือจากแผนการดังกล่าว คือการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ ได้ร่วมมือกันในการปรับปรุง ดูแลสภาพถนน พื้นที่แหล่งทาง ทางร่วมทางแยกต่างๆ ให้อยู่สภาพปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอโดยใช้งบประมาณของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำเอาข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุก่อนและหลังการปรับปรุงจุดเสี่ยง มาเปรียบเทียบผล เพื่อติดตามการดำเนินงาน
2. ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพิ่มให้คนในชุมชนอสม. และโรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูล เน้นการเก็บข้อมูลด้านพฤติกรรม เช่น การสวมหมวกนิรภัย การขับขี่ผิดกฎจราจร แล้วนำเอาข้อมูลพฤติกรรมเสี่ยงและจุดเสี่ยงมาหาแนวทางการแก้ไข
3. ควรนำเอาข้อมูลในระบบข้อมูลมาเผยแพร่ต่อให้กับผู้นำชุมชน/ครู/อาจารย์ และให้เผยแพร่ต่อ เช่น การเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนของอำเภอตากฟ้าเกิดจากการบาดเจ็บทางสมองมากที่สุด ซึ่งสามารถป้องกันเบื้องต้นได้จากการสวมหมวกนิรภัยโดยใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงมานำเสนอ
4. เน้นการสร้างความตระหนักอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่ผู้ปกครองผ่านทางนักเรียน อาจจะใช้กลวิธี ให้คะแนน หรือให้รางวัลกับเด็กที่สามารถชักจูงให้ผู้ปกครองของตนเองสวมหมวกนิรภัย
5. ในกรณีที่ไม่มีหมวกนิรภัย อาจจะไปประสานกับบริษัทกลางเพื่อนำมาจำหน่ายในราคาถูก หรือหากเป็นผู้ที่ยากจนอาจจะหางบประมาณมาช่วยทำเป็นกองทุนหมวก (ผ้าป่า กฐิน)
6. จัดทำมาตรการของชุมชน ให้คนในชุมชนเป็นผู้คิดมาตรการขึ้นมาเอง คณะทำงานทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลและสร้างความตระหนัก

8. โครงการ “ปากช่องเมืองปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ”

อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา เป็นอำเภอแรกสุดของการเดินทางจากถนนมิตรภาพเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ซึ่งเป็นแหล่งธรรมชาติที่ได้รับความนิยมระดับโลก ถูกจัดอันดับว่าเป็นแหล่งโอโซนที่สำคัญของประเทศไทย ตามคำขวัญที่ว่า “เขาใหญ่ชวนชม วัฒนธรรมพันธุถิ่นอ่อนหลากสี ข้าวโพดหวานมากมี น้อยหน้าดีที่ปากช่อง” มีพื้นที่กว่า 1,825.2 ตารางกิโลเมตร จัดว่าเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของคนเมืองที่สำคัญแห่งหนึ่ง ทั้งในช่วงเทศกาลและวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เนื่องจากใกล้กรุงเทพฯ บรรยากาศดี การเดินทางสะดวกโดยใช้เส้นทางหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) นอกจากนี้จะเป็นจุดหมายการท่องเที่ยวแล้ว อำเภอปากช่องยังเป็นเส้นทางหลักในการเดินทางสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย

จากการเดินทางที่หนาแน่นประกอบกับถนนสายรองของอำเภอปากช่องที่เป็นภูเขา มีลักษณะโค้ง มีความลาดชันสูง มีทางร่วมทางแยกที่เป็นจุดเสี่ยงจำนวนมาก ทำให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอปากช่องสูงสุดในจังหวัดนครราชสีมา

สถิติการเกิดอุบัติเหตุในจังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูล	ปี 2556	ปี 2557
การเกิดอุบัติเหตุ	1,101 ครั้ง	2,654 ครั้ง
ผู้บาดเจ็บ	1,097 คน	3,058 คน
ผู้เสียชีวิต	544 คน	514 คน

** ข้อมูลโรงพยาบาลปากช่องนานา

ถึงแม้ว่าจะมีอัตราการเกิดอุบัติเหตุและผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้น แต่พบว่ามีจำนวนผู้เสียชีวิตลดลง โดยในปี 2557 ลดลงร้อยละ 5.5 ซึ่งสวนทางกับจำนวนครั้งในการเกิดอุบัติเหตุและจำนวนผู้บาดเจ็บที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเท่าตัว

จากสถิติพบว่า ช่วงอายุที่เกิดอุบัติเหตุบาดเจ็บและเสียชีวิตมากที่สุดอยู่ระหว่าง 18-35 ปี ยานพาหนะที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดได้แก่ รถจักรยานยนต์ โดยมีจะเกิดจากการขับเร็วด้วยความประมาท ฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร การขับตัดหน้ากระชั้นชิด เมาสู่ราชนะขับขี่ นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย นอกจากนี้ยังมีการดัดแปลงสภาพรถอีกด้วย

จากสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าว ทำให้ทางอำเภอปากช่องเห็นควรจะต้องดำเนินการเพื่อสร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในอำเภอปากช่อง โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมขององค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอำเภอปากช่อง มีเป้าหมายที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

- มีทีมงานในการขับเคลื่อนงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอโดยความร่วมมือของภาคีเครือข่าย
- จุดเสี่ยงในพื้นที่ที่มีแนวทางแก้ไขปัญหา และหรือได้รับการแก้ไข 100%
- อัตราการสวมหมวกนิรภัยของผู้ขับขี่และโดยสารรถจักรยานยนต์ไม่น้อยกว่า 80%
- อัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอปากช่องลดลง 80%

จากเป้าหมายดังกล่าว ได้วางแผนกระบวนการทำงานโดยใช้เวที “การประชุม” คณะทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นเวทีที่แต่ละหน่วยงานได้มาแลกเปลี่ยนข้อมูล วางแผนการทำงาน และนำเสนอความก้าวหน้าให้ทราบ

โครงการ “ปากช่องเมืองปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ” นำทีมและรับผิดชอบโครงการโดย คุณกฤษฎี พูนเกษม หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง และทีมงาน ปก. ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ดังนี้

1. สร้างเครือข่ายและทีมงานขับเคลื่อนกระบวนการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนในระดับอำเภอ
2. ปรับปรุงแก้ไขจุดเสี่ยง
3. เพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัยในพื้นที่เป้าหมาย
4. ลดอัตราการบาดเจ็บเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอปากช่อง

สร้างเครือข่ายและทีมงาน

ถึงแม้ว่าในแต่ละพื้นที่จะมีหน่วยงานที่ทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนหลายหน่วยงาน แต่ละหน่วยงานก็ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง แต่พบว่ายังขาดความเชื่อมโยงข้อมูล วิธีการทำงาน และการแก้ปัญหาาร่วมกัน

โครงการปากช่องเมืองปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ จึงเริ่มต้นด้วยการแต่งตั้งคณะทำงานโครงการ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานในระดับอำเภอ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งในอำเภอประกอบด้วย 12 ตำบล 217 หมู่บ้าน มีเทศบาล 5 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 9 แห่ง โครงการได้เชิญผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็นคณะทำงานด้วย ทำให้คณะทำงานโครงการ ประกอบไปด้วย

- ฝ่ายปกครอง ได้แก่ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง
- ฝ่ายตำรวจ ได้แก่ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรปากช่อง ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรกลางดง ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรหมูสี ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรหนองสาหร่าย ผู้แทนสารวัตรสถานีตำรวจทางหลวงที่ 1 กองกำกับการ 6 (นม.)
- ฝ่ายการแพทย์ ได้แก่ ผู้แทน ผอ.โรงพยาบาลปากช่องนานาผู้แทน ผอ.โรงพยาบาลกรุงเทพปากช่อง ผู้แทนสาธารณสุขอำเภอปากช่อง
- ฝ่ายการทาง ได้แก่ หัวหน้าหมวดการทางปากช่องที่ 1 2 และ 3
- ฝ่ายขนส่ง ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง
- ฝ่ายท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอปากช่อง สารวัตรกำนันตำบลคลองม่วง
- ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง
- ฝ่ายกฎหมาย/จิตอาสา ได้แก่ มูลนิธิสว่างวิชชาธรรมสถาน
- ฝ่ายสื่อมวลชน ได้แก่ ชมรมสื่อมวลชนอำเภอปากช่อง

ทั้งหมดเป็นคณะทำงานของโครงการฯ แต่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ ยังได้ประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถานศึกษา สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดนครราชสีมา สาขาสี่คิ้ว เพื่อประสานการทำงาน/จัดกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องร่วมกัน

สร้างการทำงาน ผ่านเวทีประชุม

เวทีการประชุมที่เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล การประสานความร่วมมือ รับฟังและหาแนวทางการแก้ปัญหาาร่วมกัน ถือเป็นเวทีที่จัดได้ว่าเป็นพื้นที่ ที่เสริมพลังให้กับคนทำงาน

หลังจากได้แต่งตั้ง **“คณะกรรมการโครงการปภ.ของเมืองปลอดภัยไร้อุบัติเหตุ”** คณะทำงานได้ใช้เวทีการประชุมในการ

- นำเสนอ และรับฟัง ข้อมูล/สถิติการเกิดอุบัติเหตุระดับจังหวัดและอำเภอ
- ร่วมกันพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาจุดเสี่ยงที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง
- วางแผนการทำงานเพื่อให้สร้างความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้นในอำเภอป่าสัก
- ติดตามผลการทำงาน
- ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน

ผลการทำงานผ่านเวทีการประชุมนี้ ก่อให้เกิดกระบวนการทำงานร่วมกันโดยใช้ 5 ส มาเป็นหลักในการทำงานอย่างครบถ้วน ไม่ว่าจะเป็นการใช้ข้อมูลสารสนเทศ การทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างสหสาขาวิชาชีพ ในการร่วมกันคิดวิเคราะห์จัดการกับปัญหาที่เป็นเรื่องสุดเสี่ยง และต้องมีการจัดการอย่างสุดคุ้ม

นอกจากการประชุมอย่างเป็นทางการในแต่ละเดือนแล้ว ยังมี การใช้ social network มาเป็นเครื่องมือเสริมในการทำงาน โดยใช้ application Line ตั้งกลุ่ม **“สภ.อำเภอป่าสัก”** ชักชวนคนทำงานมา อยู่ในกลุ่ม เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ส่งผลให้สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งข่าวกันได้อย่างรวดเร็ว สามารถแก้ปัญหาเร่งด่วน ได้อย่างทันทั่วถึง

สืบหาข้อมูล

จากสถิติการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอป่าสัก ที่มีจำนวนมาก ในแต่ละเดือน มีทั้งอุบัติเหตุเล็กน้อย เช่น การเฉี่ยวชน การชนท้าย ที่ทำให้สูญเสียทรัพย์สิน ไปจนถึงการเกิดอุบัติเหตุขนาดใหญ่ที่อาจส่งผลให้สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน การเรียนรู้จากความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจึงถือเป็นเรื่องจำเป็นที่ควรจะทำเพื่อนำความผิดพลาดนั้นมาแก้ไข ป้องกันไม่ให้เกิดเหตุในอนาคต

คณะกรรมการของอำเภอป่าสักเลือกการเรียนรู้ผ่านทางการจัดตั้งทีม **“สืบสวนอุบัติเหตุ”** ทำหน้าที่

ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุในกรณีที่น่าสนใจ

คณะทำงานสืบสวนอุบัติเหตุทางถนนอำเภอปากช่อง ประกอบด้วย ตัวแทนจากภาคสาธารณสุข ตำรวจขนส่ง ทางหลวง และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- ภาคปกครอง ได้แก่ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารการปกครอง (ประธาน) ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง
- ภาคสาธารณสุข ได้แก่ สาธารณสุขอำเภอปากช่อง โรงพยาบาลปากช่องนานา
- ภาคตำรวจ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรปากช่อง สถานีตำรวจภูธรหนองสาหร่ายสถานีตำรวจภูธรหมูสี
- ภาคขนส่ง ได้แก่ สำนักงานขนส่งจังหวัดนครราชสีมาสาขาปากช่อง
- ภาคการทาง ได้แก่ หมวดทางหลวงปากช่องที่ 12 และกลางดง
- ภาคจิตอาสา ได้แก่ มูลนิธิสว่างวิชชาธรรมสถาน
- สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง (เลขานุการ)

มีการวางแผนทางการสืบสวนอุบัติเหตุ 5 ประการ ได้แก่

1. ศึกษาและหาสาเหตุของการเสียชีวิต
2. ใช้สาเหตุนั้นมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำไปหาแนวทางป้องกัน
3. กำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อลดอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่
4. เป็นสื่อการเรียนรู้แก่หน่วยงานอื่นๆ เพื่อบูรณาการร่วมกันได้
5. ใช้เทคนิค 5W1H ในการคิดวิเคราะห์แบบแก้ปัญหา มีรายละเอียดคือ ปัญหาคืออะไร อะไรคือปัญหา Who : ในเรื่องนั้นมีใครบ้าง What : แต่ละคนทำอะไรบ้าง Where : เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นอยู่ที่ไหน When : เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นทำเมื่อวัน เดือน ปี ไດ Why : เหตุใดจึงทำสิ่งนั้นหรือเกิดเหตุการณ์นั้นๆ How : เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นทำเป็นอย่างไรบ้างโดยมีการเชื่อมโยงกับงานระดับวิทยา มีคำถามที่ต้องตอบ ดังนี้
  - ผู้ขับขี่ว่ามีพฤติกรรมอย่างไร ดื่มสุราหรือไม่ ขับรถเร็วหรือไม่ คาดเข็มขัดนิรภัยหรือไม่ ถ้าเป็นรถจักรยานยนต์สวมหมวกนิรภัยหรือไม่
  - เรื่องของถนน ว่ามีสภาพเป็นอย่างไร
  - สิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งจะนำมาปรับปรุงพัฒนาในเรื่องของมาตรการต่างๆ

การดำเนินงานของคณะทำงานสืบสวนฯ มีข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน ดังนี้

1. การออกดำเนินการไม่ต้องออกดำเนินการทุกเหตุ แต่เลือกเหตุที่น่าสนใจ มีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก และเป็นเหตุที่สังคมให้ความสนใจ
2. เมื่อดำเนินการแล้วจะต้องมีการนำเสนอเข้าที่ประชุมประจำเดือนทุกเดือน หรือ 2 เดือนครั้งแล้วแต่กรณี
3. ใช้การสื่อสาร นัดหมาย ผ่านทาง Application Line
4. หัวหน้า ปก. สาขาปากช่อง (ฝ่ายเลขานุการ) เป็นผู้ตัดสินใจในการออกดำเนินการเข้าสืบสวนอุบัติเหตุ ตามหลักเกณฑ์ที่ตั้งไว้ พร้อมนัดหมายเวลาเพื่อเข้าดำเนินการ
5. สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ทำหน้าที่อำนวยความสะดวก และความสะอาด ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมรถยนต์สำหรับเดินทาง การเตรียมกรวย

- ยาง เสื่อสะท้อนแสงป้ายสัญญาณเตือน ไฟส่องสว่าง และอื่นๆ ตามความจำเป็น
6. หมวดทางหลวงทุกหมวดประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อข้อมูลจะได้เป็นในทิศทางเดียวกันในพื้นที่
  7. ใหหน่วยงานตำรวจ ส่งแบบรายงานการสืบสวนอุบัติเหตุทางถนน ให้ฝ่ายเลขานุการ เพื่อนำข้อสรุปเข้าที่ประชุมประจำเดือนต่อไป

การดำเนินงานของคณะทำงานสืบสวนฯ นอกจากจะได้ข้อมูลสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุแล้ว ยังได้เสนอแนะแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุซ้ำขึ้นอีก อาทิ

- เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดนโยบายด้านวิศวกรรมจราจรเพื่อป้องกันการชนต้นไม้ขนาดใหญ่ หรือสิ่งปลูกสร้างในเขตทางหลวง เช่น การทำการ์ดเรล การควบคุมการปลูก ประเภทชนิดและขนาดต้นไม้ในเขตทางหลวงที่เหมาะสม หรือกำหนดเขตปลอดภัยบนถนนสายหลักเพื่อลดความสูญเสียจากอุบัติเหตุ
- เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายให้ผู้โดยสารรถยนต์ส่วนบุคคล และรถโดยสารสาธารณะต้องคาดเข็มขัดนิรภัยทุกครั้ง
- นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ต่อหน่วยงาน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และวัฒนธรรมความปลอดภัย

สร้างเสริมพฤติกรรมในวัยเสี่ยง

ในการประชุมหารือการทำงานร่วมกัน คณะทำงานฯ ได้พิจารณาจากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุซึ่งพบว่า ความเสี่ยงที่มากที่สุดคือ การขับขี่หรือซ้อนจักรยานยนต์โดยไม่สวมหมวกนิรภัย รวมไปถึงวินัยการขับขี่ จึงได้พิจารณาคัดเลือกให้ “วิทยาลัยการอาชีพปากช่อง” เป็นสถานศึกษานำร่องป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนเนื่องจากเป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่อำเภอปากช่องมาโดยตลอด อีกทั้งยังเป็นสถานศึกษาที่มีนักศึกษาในระดับชั้น ปวช. และ ปวส. ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ

มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะครู บุคลากร และนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรณรงค์ส่งเสริมการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน
2. สร้างแกนนำวิเคราะห์ กำหนดแนวทาง แผนงานโครงการ และกิจกรรมในการรณรงค์ส่งเสริมให้

คณะครู บุคลากร และนักเรียนของวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง

3. ร่วมกันกำหนดมาตรการรณรงค์เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้บุคลากร นักเรียนนักศึกษาสวมหมวกนิรภัย ทุกครั้งที่ขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์เกิดเป็นค่านิยมและวัฒนธรรมความปลอดภัยขึ้น ในองค์กร

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ได้มีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น

กิจกรรมพัฒนาแกนนำครูและนักเรียนนักศึกษา มีเป้าหมายเพื่อสร้างแกนนำโดยให้แกนนำปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง เพื่อขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมาย มีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 5 นครราชสีมา เป็นเจ้าภาพในการดำเนินงานทั้งการจัดการและงบประมาณ

กิจกรรมดังกล่าวเป็นการอบรมขับขี่ปลอดภัยให้กับบุคลากรและนักเรียนนักศึกษา ไม่เฉพาะแต่เพียงวิทยาลัยการอาชีพปากช่องเท่านั้น แต่ยังรวมถึงแกนนำจากสถานศึกษาอื่นๆ ด้วย

กิจกรรมอบรมนักศึกษาแกนนำป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดแกนนำด้านความปลอดภัยขึ้นในวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง ผ่านทางการอบรมโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกฎหมายจราจร และการแพทย์ ได้แก่ ตำรวจและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาล มาทำการอบรมเกี่ยวกับวินัยจราจร การสวมหมวกนิรภัย

เมื่อให้ความรู้แล้ว ให้นักเรียนแกนนำที่เข้าร่วมอบรมจำนวน 60 คน ได้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา หลังจากการอบรมแล้วก่อให้เกิดแกนนำเกิดขึ้นในวิทยาลัยพร้อมทั้งมีการมอบเสื้อ **“หยุดอุบัติเหตุ”** เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้กับแกนนำดังกล่าวด้วย

จัดเวทีเสวนาในหัวข้อ “บทบาทของสถานศึกษาในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน” ให้กับเด็กและผู้ปกครองของวิทยาลัยการอาชีพ เพื่อจุดประกายและสร้างความตระหนักให้กับผู้ปกครองและเด็กในการเอาใจใส่กับความปลอดภัยในการเดินทาง เน้นไปที่ให้สวมหมวกนิรภัยทั้งผู้ขับขี่และผู้ซ้อน พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับมาตรการและกฎของวิทยาลัย

สร้างกระบวนการอย่างต่อเนื่อง หลังจากสร้างแกนนำให้เกิดขึ้นภายในวิทยาลัยแล้ว ครูและนักเรียนแกนนำได้มีการดำเนินกิจกรรมในวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ผนวกไปกับกิจกรรมที่มีอยู่เดิม ไม่ว่าจะเป็น

- รมรณรงค์สร้างความปลอดภัยให้กับนักศึกษาในการขับขี่ปลอดภัย โดยเชิญชวนให้สวมใส่หมวกนิรภัยจากครูเวรหน้าเสาธงตอนเช้า รวมถึงการปฏิบัติตัวสวมหมวกนิรภัยเป็นตัวอย่างจากนักศึกษาแกนนำ
- ออกมาตรการและกฎบังคับการขับขี่รถจักรยานยนต์โดยให้สวมหมวกนิรภัยทั้งคนขี่และคนซ้อน
- สอดส่องดูแลการขับขี่รถจักรยานยนต์ของนักศึกษาเดินทางไปและกลับโดยครูเวรหน้าประตูและครูปกครอง
- ดำเนินการตามกฎหมายและบทลงโทษ กำหนดบทลงโทษจากเบาไปหาหนัก ดังนี้
  1. ตักเตือน
  2. ทำโทษ/ยึดพื้นที่
  3. ยึดบัตร ตัดคะแนนความประพฤติ 5 คะแนน
  4. หากไม่สวมหมวกนิรภัยเกิน 6 ครั้ง จะมีผลต่อการพิจารณาการเข้าศึกษาในภาคเรียนต่อไป
- ส่งเสริมให้นักศึกษามีใบอนุญาตขับขี่รถจักรยานยนต์และรถยนต์
- ทำโครงการขับขี่ปลอดภัยร่วมกับ บ.ฮอนด้า โดยทวิยนต์

ผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด ส่งผลให้อัตราการสวมหมวกนิรภัยของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปากช่องในการเดินทางมาโรงเรียนเพิ่มเป็น 100%

สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย(แก้ไขจุดเสี่ยง-เพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัย)

เป้าหมายที่ต้องการเพิ่มอัตราการสวมหมวกนิรภัย และแก้ไขจุดเสี่ยงในอำเภอปากช่อง จากการประชุมของคณะทำงานฯ ได้วางแผนการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาเครือข่ายด้านการสำรวจและจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขจุดเสี่ยง พร้อมสำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัยในพื้นที่อำเภอปากช่อง มีเป้าหมายเพื่อให้ตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เรียนรู้วิธีการสำรวจอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งร่วมกันจัดทำแผนป้องกันและแก้ไขจุดเสี่ยง
2. สำรวจอัตราการสวมหมวกนิรภัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนจึงได้มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการสำรวจเลือกจุดสำรวจท้องถิ่นละ 1 จุด โดยมีเจ้าหน้าที่จุดละ 2 คน ดำเนินการสำรวจในวันราชการ 1 วัน และวันหยุดราชการ 1 วัน
3. สำรวจจุดเสี่ยง
4. นำข้อมูลส่งต่อให้กับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนต่อ
5. จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอ ได้แก่ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และภาคเอกชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดจุดเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุโดยการสำรวจและแก้ไขจุดเสี่ยง และการรณรงค์เรื่องการสวมหมวกนิรภัย 100%
6. แต่ละกลุ่มหน่วยงานมีขอบเขตแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน

กลุ่มหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่

- (1) กำหนดมาตรการองค์กรเพื่อควบคุมดูแลไม่ให้เกิดอุบัติเหตุในองค์กรกระทำผิดกฎและวินัยจราจร
- (2) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์สวมหมวกนิรภัย 100%
- (3) ประชาสัมพันธ์ปลูกจิตสำนึกวินัยจราจร
- (4) สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุอย่างต่อเนื่อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- (1) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (2) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคชอุบัติเหตุทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (3) กำหนดมาตรการองค์กรเพื่อควบคุมดูแลไม่ให้เกิดอุบัติเหตุหรือเจ้าหน้าที่กระทำผิดกฎและวินัยจราจร เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
- (4) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% ติดตั้ง ณ ส่วนราชการ
- (5) ประชาสัมพันธ์ การปลูกจิตสำนึกวินัยจราจร โดยใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมในเชิงสร้างสรรค์
- (6) สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ความรับผิดชอบ อย่างต่อเนื่อง

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน

- (1) กำหนดมาตรการชุมชนเพื่อควบคุมดูแลไม่ให้ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านกระทำความผิดกฎหมายและวินัยจราจร เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
- (2) สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100% ในชุมชนหมู่บ้าน
- (3) ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ ตามความเหมาะสม และโอกาส เช่น ประกาศเสียงตามสาย ประชาสัมพันธ์ในการประชุมงานบุญต่างๆ เป็นต้น
- (4) สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลด้านความปลอดภัย และแก้ไขจุดเสี่ยงอุบัติเหตุทางถนนในชุมชนหมู่บ้าน
- (5) ส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาสาสมัครในชุมชน เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุเบื้องต้น

ภาคเอกชน

- (1) กำหนดมาตรการองค์กรเพื่อควบคุมดูแลไม่ให้บุคลากรในองค์กรกระทำความผิดกฎหมายและวินัยจราจร เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี
  - (2) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์สวมหมวกนิรภัย 100% ติดตั้ง ณ ทางเข้าออกสถานประกอบการ
  - (3) จัดทำประชาสัมพันธ์ การปลูกจิตสำนึกวินัยจราจร โดยใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมในเชิงสร้างสรรค์
  - (4) สนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนอย่างต่อเนื่อง
7. กำหนดตัวชี้วัดร่วมกัน 2 ข้อ ได้แก่
- (1) จุดเสี่ยงทุกจุดต้องมีข้อเสนอเพื่อแก้ไข และหรือได้รับการแก้ไข
  - (2) อัตราการสวมหมวกนิรภัยในพื้นที่มีมากกว่า 80%

การดำเนินการดังกล่าว เน้นให้แต่ละหน่วยงานที่ลงนามใน MOU สามารถเก็บข้อมูลของตนเอง วางแผนในการดำเนินการ และสามารถประเมินการดำเนินการของตนเองได้ ที่สำคัญเกิดแผนการดำเนินงานของท้องถิ่นที่มีแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ของตนเอง อาทิ

- ควบคุมไม่ให้ชุมชนในหมู่บ้านไม่ทำความผิดกฎหมายจราจร
- ส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยให้กับชุมชนในหมู่บ้าน
- ประชาสัมพันธ์เสริมสร้างวัฒนธรรมเรื่องความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนนตามสื่อประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน
- ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยแก้ไขจุดเสี่ยงในชุมชนในหมู่บ้าน
- ส่งเสริมและพัฒนาให้มีอาสาสมัครขึ้น โดยใช้หลักการเดียวกันกับ อสม. ซึ่งเป็นแผนปี 2559 ของกระทรวงสาธารณสุข

สำหรับการแก้ไขจุดเสี่ยง จากการเก็บข้อมูล พบว่า ในอำเภอป่าสักมีจุดเสี่ยงอยู่ถึง 14 แห่ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ข้อมูลจากการสำรวจ มีจุดเสี่ยงที่สำคัญเป็นจุดเสี่ยงบนถนนมิตรภาพ อยู่ภายใต้การดูแลของหมวดทางหลวงป่าสักช่องที่ 1 ซึ่งได้ทำเรื่องเสนอไปยังแขวงทางหลวงนครราชสีมาที่ 2 เพื่อแก้ไขจุดเสี่ยงดังกล่าว และอยู่ระหว่างการรอการอนุมัติงบประมาณ

แต่สำหรับการดูแลตัดแต่งกิ่งต้นไม้บริเวณไหล่ทางที่ บดบังวิสัยทัศน์ ได้มีมติที่ประชุมคณะทำงานฯ ให้สำนักงาน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมาดำเนินการ เสนอในที่ประชุมศูนย์อำนวยความปลอดภัยทางถนนระดับจังหวัด นครราชสีมา ในเรื่อง การตัดต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ข้างทางบนทางหลวง ซึ่ง หากไม่ใช่ต้นไม้ที่ปลูกขึ้นเอง ก็ให้ดำเนินการตัดออก เพื่อไม่ให้บดบัง ทัศนวิสัยในการมองเห็นของผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวง

ประชาสัมพันธ์สร้างการมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมโครงการณรงค์ขับขี่ปลอดภัยร่วมใจสวมหมวกนิรภัย 100% ณ โรงพยาบาลปากช่องนานา เพื่อสร้างวัฒนธรรมการขับขี่ปลอดภัย สร้างจิตสำนึกและตระหนักถึง ความปลอดภัยทางถนน ลดการสูญเสียบาดเจ็บ และเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนน

ผลการเปลี่ยนแปลง

การดำเนินงานที่ผ่านมาของอำเภอปากช่อง ส่งผลให้สถิติในปี 2558 เทียบกับปี 2557 ดังนี้

ที่	รายการ	ปี 2557	ปี 2558	รายละเอียด
1	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย (ร้อยละ)	45	31	ลดลง 14%
2	จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ (ครั้ง)	571	670	เพิ่มขึ้น 99
3	จำนวนผู้บาดเจ็บ (คน)	607	734	เพิ่มขึ้น 127
4	จำนวนผู้เสียชีวิต (คน)	38	40	เพิ่มขึ้น 2

* ข้อมูลจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง

แม้ว่าตัวเลขทางสถิติไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากมีประชากรเข้ามาใช้รถใช้ถนนในอำเภอปากช่อง ในอัตราเพิ่มขึ้น ส่งผลให้อัตรการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บและการเสียชีวิตมีจำนวนเพิ่มขึ้นตาม ในภาพรวมของอำเภอ แต่ทั้งนี้ผลการทำงานในเรื่องการสนับสนุนการสวมหมวกนิรภัยในกลุ่มเป้าหมาย ในวิทยาลัยการอาชีพปากช่องกลับเพิ่มขึ้น คือ

- นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพปากช่อง สวมหมวกนิรภัยในการเดินทางมาเรียน 100%
- การเกิดอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดขึ้นบนถนนสายหลัก และเป็นคนภายนอกพื้นที่

การดำเนินโครงการ แม้ว่าจะไม่ประสบผลสำเร็จเรื่องตัวชี้วัด แต่ก็ทำให้เกิดการรวมตัวและกระบวนการ ต่างๆ ดังนี้

1. มีหน่วยงานที่ลงนามความร่วมมือ (MOU) 28 แห่ง จากทั้งหมด 42 แห่ง แบ่งออกเป็น ส่วนราชการ 9 แห่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 14 แห่ง (ครบทุกแห่ง) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 5 แห่ง
2. เกิดความร่วมมือกันทำงานระหว่างหน่วยงานในระดับอำเภอ
3. เกิดการเรียนรู้วิธีการเก็บข้อมูลจุดเสี่ยง เก็บข้อมูลการสวมหมวกนิรภัย
4. เกิดกระบวนการ กลไกการสืบสวนอุบัติเหตุ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่นำมาใช้วางแผนป้องกัน
5. เกิดกระแสการสวมหมวกนิรภัยเกิดขึ้นในวิทยาลัยการอาชีพ สามารถทำให้นักศึกษาสวมหมวกนิรภัย มาเรียนได้ 100%

ปัญหาและอุปสรรค

1. หน่วยงานภาครัฐ / กำนันผู้ใหญ่บ้าน บางแห่ง ยังไม่ให้ความสำคัญ และให้ความร่วมมือเท่าที่ควร
2. จุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่อำเภอปากช่อง ส่วนใหญ่อยู่บนเส้นทางทางหลวง (สายหลัก) โดยกรมทางหลวงมีแผนในการแก้ไขปัญหาอยู่แล้ว ซึ่งอยู่ในระหว่างงบประมาณ ซึ่งการแก้ไขเฉพาะหน้าทำได้ยาก
3. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์

ข้อเสนอแนะเพื่อความยั่งยืน

1. ใช้องค์กรศูนย์ปฏิบัติการความปลอดภัยทางถนนอำเภอเป็นกลไกในการขับเคลื่อน โดยผลักดันให้จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางอำเภอ แผนฯองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนฯ ชุมชน มอบหมายภารกิจที่ชัดเจน ปฏิบัติได้และติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ หน่วยงาน อปท. และกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการตามกรอบ MOU
3. ขยายผลโครงการสถานศึกษานาร่อง เน้นไปที่นักเรียนในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายในพื้นที่
4. จัดทีมจุดตรวจบูรณาการ โดยส่งเสริมมาตรการด้านชุมชน
5. พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลอุบัติเหตุ 3 ฐาน และจัดทำแผนที่จุดเสี่ยง
6. สืบสวนอุบัติเหตุต่อเนื่อง และนำข้อมูล สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุมาเผยแพร่ต่อ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการระวัง
7. เน้นการแก้ไขจุดเสี่ยง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุจากคนนอกพื้นที่

9. ชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน จังหวัดขอนแก่น

อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น เป็นอำเภอที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด อยู่ห่างจากตัวจังหวัด 82 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภออื่นในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ อ.สีชมพู อ.เวียงเก่า อ.ภูเวียง อ.หนองเรือ อ.บ้านแท่น อ.ภูเขียว และ อ.ภูผาม่าน นอกจากนี้ยังติดต่อกับจังหวัดอื่น ได้แก่ อ.ภูกระดึง จ.เลย อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ ส่งผลให้อำเภอชุมแพ กลายเป็นศูนย์กลางในการเดินทาง การคมนาคมส่งผ่านทางเส้นทางสายหลัก East-West Economic Corridor เชื่อมโยงระหว่างประเทศในอาเซียน และระหว่างจังหวัด

จากที่ตั้งและขนาดของอำเภอชุมแพ ที่เป็นอำเภอขนาดใหญ่ มีประชากรกว่า 130,000 คน มีการแบ่งการปกครองออกเป็น 12 ตำบล 143 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วยเทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง ปัจจัยทั้งสองประการส่งผลให้เกิดการเดินทางสัญจรในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ ทำให้สถิติการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอชุมแพ มีจำนวนสูงขึ้นทุกปี จากสถิติข้อมูลอุบัติเหตุในพื้นที่อำเภอชุมแพ พบข้อมูล ดังนี้

- ปี 2555 มีอุบัติเหตุ 652 ครั้ง
- ปี 2556 มีอุบัติเหตุ 981 ครั้ง
- ปี 2557 มีอุบัติเหตุ 1,143 ครั้ง
- ร้อยละ 80 เกิดขึ้นกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์
- ร้อยละ 66 ของผู้เสียชีวิตเกิดขึ้นกับผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์

ที่ผ่านมามีการดำเนินงานเพื่อป้องกันและลดอุบัติเหตุในพื้นที่อำเภอชุมแพอย่างต่อเนื่อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ส่งผลให้อัตราการสวมหมวกนิรภัยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35 เป็นร้อยละ 55 แต่ยังไม่สามารถลดอัตราการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ได้ อันเนื่องมาจากปัจจัยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น คน ถนน รถ สิ่งแวดล้อม

จึงทำให้อำเภอชุมแพ เกิดแนวคิดที่จะดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางรถยนต์อย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวคิดที่ว่าปัจจัยการเกิดอุบัติเหตุด้านถนน รถ และสิ่งแวดล้อม สามารถจัดการได้ง่ายกว่าเรื่อง “คน” เนื่องจากคนต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สร้างวินัย จำเป็นจะต้องใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วม อำเภอชุมแพ จึงได้เน้นที่การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการดำเนินงานแบบสหสาขาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง จริงจัง โดยอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์และมาตรการแบบบูรณาการความรู้ ความคิด กำลังคน งบประมาณและเทคโนโลยีเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และคนของตัวเอง

อำเภอชุมแพ ได้จัดทำโครงการ **“ชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน”** อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่นขึ้น โดยมี **คุณเดช บำรุงหงษ์** หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ และคุณสนอง คำชมภู นายช่างโยธาอาวุโสพร้อมทีมงานเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนงานโครงการ ซึ่งมี **วัตถุประสงค์** ดังนี้

1. เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนนระดับอำเภอ
2. เพื่อลดจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพของทีมงานระดับอำเภอ ประกอบด้วย สหสาขาวิชาชีพ และภาคีเครือข่ายในพื้นที่อำเภอชุมแพ

4. เพื่อส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว ทีมงานได้กำหนดกิจกรรมการดำเนินการ ดังนี้

- 1) กิจกรรมประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ
- 2) กิจกรรมรณรงค์ชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน ร่วมจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุของตำบลตนเอง
- 3) กิจกรรมทางวิชาการ โรงเรียนต้นแบบ นักเรียน/นักศึกษา ชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน (โรงเรียนชุมชนแพศึกษา)

กิจกรรมประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการ

อำเภอชุมแพได้มีคำสั่งแต่งตั้ง “คณะทำงานขับเคลื่อนโครงการชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น” ตามคำสั่งที่ 418/2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้วิเคราะห์ต้นทุนเดิมและเตรียมการในทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประสานงาน สนับสนุน กำหนดกรอบแนวทางและปฏิบัติการให้เกิดการขับเคลื่อนงานสร้างความปลอดภัยทางถนนในพื้นที่อำเภอชุมแพ ซึ่งมีคณะทำงาน ดังนี้

1. นายอำเภอชุมแพ	ประธานคณะทำงาน
2. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรชุมแพ	รองประธานคณะทำงาน
3. ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงขอนแก่นที่ 2 (ชุมแพ)	รองประธานคณะทำงาน
4. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมแพ	รองประธานคณะทำงาน
5. ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง	คณะทำงาน
6. ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 8	คณะทำงาน
7. หัวหน้าสำนักงานขนส่งจังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ	คณะทำงาน
8. สาธารณสุขอำเภอชุมแพ	คณะทำงาน
9. ท้องถิ่นอำเภอชุมแพ	คณะทำงาน
10. ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนแพศึกษา	คณะทำงาน
11. รองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สภ.ชุมแพ	คณะทำงาน
12. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง	คณะทำงาน
13. หัวหน้าสำนักงาน ปภ.จังหวัดขอนแก่นสาขาชุมแพ	คณะทำงาน/เลขานุการฯ
14. ปลัดอำเภอฝ่ายความมั่นคง	คณะทำงาน/เลขานุการฯ
15. สารวัตรป้องกันปราบปราม สภ.ชุมแพ	คณะทำงาน/เลขานุการฯ
16. หัวหน้าห้องฉุกเฉินโรงพยาบาลชุมแพ	คณะทำงาน/เลขานุการฯ

คณะทำงานดังกล่าวได้มีการประชุมเพื่อขับเคลื่อนงานร่วมกัน เพื่อร่วมกันกำหนดกรอบการขับเคลื่อนงาน และวางแผนปฏิบัติการ รวมถึงติดตามผลการดำเนินงานแต่ละตำบล

กิจกรรมรณรงค์ชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน ร่วมจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุของตำบลตนเอง

อำเภอชุมแพมีทั้งหมด 12 ตำบล แต่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 15 แห่ง ประกอบไปด้วย เทศบาล 7 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 8 แห่ง ดังนี้

1. เทศบาลเมืองชุมแพ
2. เทศบาลตำบลโนนหัน
3. เทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ์
4. เทศบาลตำบลนาเพียง
5. เทศบาลตำบลหนองเสาเล้า
6. เทศบาลตำบลหนองไผ่
7. เทศบาลตำบลโนนสะอาด
8. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเขียด
9. องค์การบริหารส่วนตำบลขัวเรียง
10. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแพ
11. องค์การบริหารส่วนตำบลไชยสอ
12. องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองทุ่ม
13. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนหัน
14. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนอุดม
15. องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินลาด

จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้เกิดข้อตกลงในการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ชาวชุมชนพร้อมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนนว่า ให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนป้องกันอุบัติเหตุในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

เริ่มต้นการดำเนินกิจกรรมด้วยการประชุมชี้แจงเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานให้กับผู้บริหารผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ผู้แทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 15 แห่ง ในวันที่ 16 มิถุนายน 2558 มีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ และแผนการดำเนินงาน

กิจกรรมดังกล่าว เป็นการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการวางแผนป้องกันอุบัติเหตุทางถนนของตนเอง โดยคิดจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ประชุมได้มอบหมายให้แต่ละท้องถิ่นไปดำเนินงานจัดทำแผนของตนเอง เพื่อนำมาเสนอให้ทราบในการประชุมครั้งต่อไป ทั้งนี้ทางโครงการฯ ได้มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำแผนแห่งละ 3,000 บาท

กรอบแผนของแต่ละตำบลใช้แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่แต่ละพื้นที่มีอยู่แล้วมาเป็นต้นแบบในการวางแผน แต่เน้นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุทางถนน

ในวันที่ 8 กรกฎาคม 2558 มีการประชุมเพื่อพิจารณาร่างแผนป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของแต่ละตำบล

ที่ประชุมได้พิจารณา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผน และให้แต่ละตำบลนำข้อเสนอกลับไปพิจารณาแก้ไข และนำมาเสนอในครั้งต่อไป

การพิจารณาใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนของแต่ละตำบล ให้ตัวแทนแต่ละตำบลได้ร่วมพิจารณาและเสนอความคิดเห็นของแผนของอบต./เทศบาลอื่น เป็นการเติมเต็มซึ่งกันและกัน

วันที่ 24 กันยายน 2558 ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาแผนป้องกันอุบัติเหตุของแต่ละตำบลอีกครั้ง เพื่อรับรอง และส่งกลับไปยังแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้ลงนาม พร้อมทั้งปฏิบัติใช้ในพื้นที่

เมื่อท้องถิ่นดำเนินการ ทางคณะทำงานฯ ทำหน้าที่ติดตามความก้าวหน้า เพื่อชี้แนะแนวทางช่วยวางแผนงาน และคอยชื่นชม เชียร์การทำงานกันต่อไป

การจัดทำแผนของแต่ละท้องถิ่น มีความมุ่งหมายที่จะให้มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับจุดเสี่ยงของแต่ละพื้นที่ พร้อมทั้งมีแผนในการดำเนินการซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความปลอดภัยทางถนนต่อไป

จากการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับตำบล เช่น

พื้นที่ดำเนินการ	แผนปฏิบัติการ/ขั้นตอนดำเนินการ
1.องค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองพุ่ม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปรับปรุงและพัฒนาาระบบการวางแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสภาพความเสี่ยงภัยของพื้นที่ และสามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริงและจัดให้มีการฝึกซ้อมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างสม่ำเสมอ 2. สนับสนุนและส่งเสริมการปรับปรุงองค์กรที่รับผิดชอบในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในทุกระดับให้มีความสอดคล้องเข้มแข็งและมีขีดความสามารถที่จะปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร อัตรากำลัง งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้และเทคโนโลยีอันจำเป็นต่อการปฏิบัติการ 3. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและปรับปรุงงานการป้องกันภัยพลเรือนซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองพุ่ม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิเคราะห์ความเสี่ยงภัยในพื้นที่ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ 4. เร่งรัดการใช้ มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เพื่อการป้องกันภัยและผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติ โดยเฉพาะภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากสารเคมีอันตราย เป็นต้น 5. ส่งเสริมให้มีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในภาวะปกติ 6. ให้มีการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการป้องกันและระงับภัยที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษา และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยประเภทต่าง ๆ
2.เทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และงบประมาณในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับแผนการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของจังหวัด และอำเภอ
	<ol style="list-style-type: none"> 2. ดำเนินการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3. เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และรายงานการดำเนินงานให้คณะกรรมการ ศปถ.จังหวัด และ ศปถ.อำเภอทราบ 4. ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในเขตพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5. จัดให้มีศูนย์ข้อมูลและสถิติอุบัติเหตุทางถนนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่อสาธารณะ

พื้นที่ดำเนินการ	แผนปฏิบัติการ/ขั้นตอนดำเนินการ
	<p>7. รายงานผลการดำเนินงานและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน ศปถ.จังหวัด และศปถ.อำเภอ เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางหรือมาตรการเกี่ยวกับ การป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่</p> <p>8. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ตามที่เห็นสมควร</p> <p>9. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการ ศปถ.จังหวัด และศปถ.อำเภอมอบหมาย</p>
<p>3. องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินลาด</p> <p>4. เทศบาลตำบลหนองเสาเล้า</p> <p>5. เทศบาลตำบลโคกสูงสัมพันธ์</p>	<p>การปฏิบัติก่อนเกิดเหตุ</p> <p>1. การวิเคราะห์สถานการณ์ ประเมินผลกระทบ ความสูญเสียและศักยภาพ</p> <p>2. การป้องกันและลดผลกระทบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดทำแผนชุมชน เพื่อเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชน โดยเฉพาะการใช้รถใช้ถนนร่วมกันในชุมชนอย่างปลอดภัย โดยการจัดโครงการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย - การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อหาจุดที่ล่อแหลมต่อการเกิดอุบัติเหตุในการใช้รถใช้ถนนในชุมชน เพื่อนำมาทำการแก้ไข ลดความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับการใช้รถใช้ถนนในชุมชน / หมู่บ้าน <p>การปฏิบัติขณะเกิดเหตุ</p> <p>1. การเตรียมรับสถานการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ - การประเมินและรายงานสถานการณ์ <p>การปฏิบัติหลังเกิดเหตุ</p> <p>1. การประเมินความเสียหาย ความต้องการของผู้ประสบภัย และเยียวยา (สำรวจพื้นที่ฟู บูรณะ เยียวยา)</p>
<p>6. เทศบาลเมืองชุมแพ</p>	<p>ขั้นตอน</p> <p>การเตรียมการก่อนเกิดเหตุ</p> <p>1. จัดตั้งกองอำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาจากอุบัติเหตุทางถนนที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองชุมแพ โดยการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาจากอุบัติเหตุทางถนนพร้อมทั้งให้การช่วยเหลือ</p> <p>2. จัดเตรียมอัตรากำลังฝ่ายต่างๆ ในการป้องกันและระงับอุบัติเหตุทางถนน</p> <p>3. การประชาสัมพันธ์ให้งานประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมืองชุมแพดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการและประชาชนทราบ</p> <p>4. กองอำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาจากอุบัติเหตุทางถนนเทศบาลเมืองชุมแพ มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความรับผิดชอบด้านประชาชน เสริมสร้างความรู้ และความตระหนักแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา เยาวชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน และการ

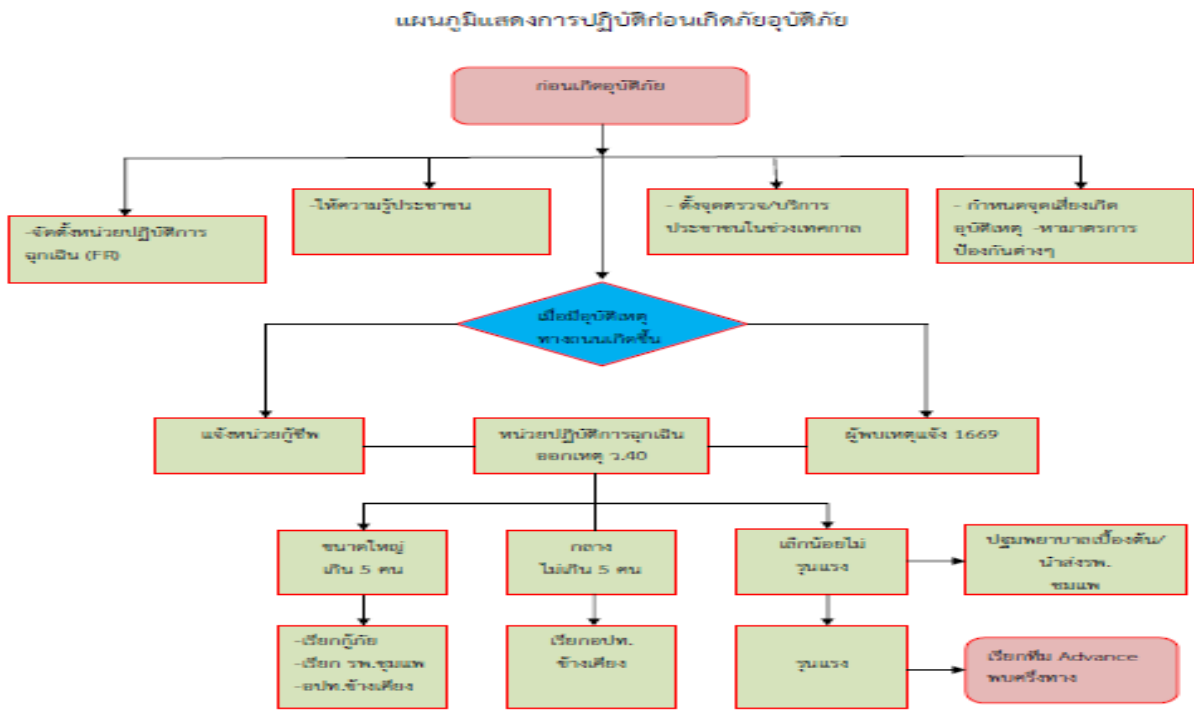
พื้นที่ดำเนินการ	แผนปฏิบัติการ/ขั้นตอนดำเนินการ
	<p>ปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องและปลอดภัยจากการจราจรรวมทั้งผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. ดำเนินการส่งเสริมการสวมหมวกนิรภัย 100 เปอร์เซ็นต์อย่างเข้มงวด 3. กำหนดพื้นที่เล่นน้ำสาธารณะ (Zoning) ที่ปลอดภัยจากฮอว์ลในพื้นน้ำ และแหล่งท่องเที่ยว 4. ทรนรงค์ประชาสัมพันธ์ช่องทางการช่วยเหลือทางการแพทย์ฉุกเฉินหมายเลข 1669 เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการบริการแพทย์ฉุกเฉิน 5. ยกระดับการจัดการด้านความปลอดภัยของรถจักรยานยนต์ และจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน โดยระบุรายละเอียดของพื้นที่ที่จำเป็นต้องการวิเคราะห์ความรุนแรงของภัย 6. จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักรกล วัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่ที่จำเป็นต้องการป้องกันภัยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ เช่น รถยนต์เคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย รถยนต์บรรทุกน้ำ น้ำยาโฟม รถยนต์กู้ชีพ เป็นต้น 7. จัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุทางถนน โดยระบุรายละเอียดของพื้นที่ที่จำเป็นต้องการวิเคราะห์สถานการณ์ ความรุนแรงของภัย <ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ ประเมินผลกระทบ ความสูญเสียและศักยภาพ ความเปราะบาง บนถนนสายหลัก <p>การปฏิบัติขณะเกิดเหตุ</p> <ul style="list-style-type: none"> การเตรียมรับสถานการณ์ การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ การประเมินและรายงานสถานการณ์ <p>การปฏิบัติหลังเกิดเหตุ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินความเสียหาย ความต้องการของผู้ประสบภัย และเยียวยา 2. การซ่อมแซมฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งสาธารณะประโยชน์

นอกจากนี้ อปท.ที่เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการวิเคราะห์จุดเสี่ยงและหาแนวทางแก้ไขบรรจุด่วนในแผน เพื่อปฏิบัติการ เช่น

จุดเสี่ยงภัย/จุดต่อแหลมต่อการเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งพื้นที่ อบต.วังหินลาด

หน่วยงาน/พื้นที่	จุดเสี่ยงภัย จุดอันตราย	ลักษณะจุดเสี่ยง	แนวทางการแก้ไข
บ้านโสกก่อ หมู่ 6 บ้านก่อเจริญ หมู่ 12 บ้านก่ออุดม หมู่ 7	1. ปากทางบ้านโสกก่อถนนสายชุมแพ-สีชมพู 2. สีแยกหมู่ 6,7,12 3. ถนนเส้นหมู่ 6- หมู่ 2 ทางโค้งหนองบัว	เป็นทางแคบต้นไม้ปิดบังภูมิทัศน์ รถทางตรงใช้ความเร็วสูงไหลทะลักแคบ เป็นทางสี่แยกบริเวณดังกล่าวเป็นที่ชุมชนมีประชาชนผู้ใช้รถเข้าออกตลอดเวลาล่าช้าสามารถมองเห็นรถที่วิ่งตัดทางแยกได้เนื่องจากมีบ้านเรือนปิดบังเส้นทาง เป็นทางโค้งหักศอก	1. ทำสัญญาณจราจรเตือน 2. ติดเส้นชะลอความเร็วของรถที่วิ่งทางตรง 3. ขยายพื้นผิวการจราจรให้กว้างขึ้น ทำสัญญาณจราจรเตือน ทำสัญญาณจราจรเตือน
บ้านหมู่ 8,9	ทางโค้ง รพ.สต.องค์การบริหารส่วนตำบลวังหินลาด ถนนเส้นชุมแพ-สีชมพู	1. เป็นทางโค้งบ้านหมู่ 8,9 เป็นเส้นทางสายหลักชุมแพ-สีชมพู 2. รถทางตรงใช้ความเร็วสูง	1. ทำสัญญาณจราจรเตือน 2. ติดเส้นชะลอความเร็วของรถที่วิ่งทางตรง
บ้านหมู่ 1,10	ทางสามแยกข้างวัดหมู่ 10	กำแพงวัดบึงสายตการมองเห็น	ทำสัญญาณจราจรเตือน
บ้านหมู่ 3	เส้นทางสายหมู่บ้านนาคัน้อย เส้นทางหลักไปตำบลหนองเขียด	เป็นทางโค้งหักศอกเป็นทางแคบ	1. ทำสัญญาณจราจรเตือน 2. ขยายไหล่ทาง
บ้านหมู่ 4	เส้นทางหลักบ้านฝายหินไปบ้านโป่งแห้งและบ้านวังทูกวาง	1. สีแยกบ้านฝายหิน 2. สามแยกบ้านฝายหินไปบ้านโป่งแห้งและบ้านวังทูกวาง	ทำสัญญาณจราจรเตือน
บ้านหมู่ 11	เส้นทางบ้านหนองทองไปบ้านฝายหิน	ทางโค้ง	ทำสัญญาณจราจรเตือน
บ้านหมู่ 2	เส้นทางสามแยกข้างวัดหมู่ 2	เป็นทางสามแยกกำแพงวัดบึงการมองเห็น	ทำสัญญาณจราจรเตือน

หมายเหตุ: แผนภูมิสามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

กิจกรรมทางวิชาการ โรงเรียนต้นแบบ นักเรียน/นักศึกษา ชุมแพร่วมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน (โรงเรียนชุมแพศึกษา)

การสร้างเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมตั้งแต่ในวัยเยาว์จะเป็นรากฐานของพฤติกรรมที่ดีต่อไปในอนาคต คณะทำงานฯ ได้วางแผนจะจัดกิจกรรมโรงเรียนต้นแบบ นักเรียน/นักศึกษาชุมแพร่วมใจสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนนขึ้น

เป้าหมายของการจัดกิจกรรมโรงเรียนต้นแบบ เพื่อให้เป็นการรณรงค์ให้นักเรียน/นักศึกษาชุมแพตระหนักถึงความปลอดภัยทางถนน เกิดมาตรการและมีกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัยและลดอุบัติเหตุทางถนน เริ่มจากการรณรงค์การสวมหมวกนิรภัย

คณะทำงานได้คัดเลือกโรงเรียนชุมแพศึกษา ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีนักเรียน 3,157 คน ครูและบุคลากร 218 คน (ข้อมูลปีการศึกษา 2558) จัดได้ว่าเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยเฉพาะตอนปลายที่มักจะเริ่มขับซิ่งรถด้วยตนเองทั้งขับซิ่งในบริเวณชุมชน จนถึงการขับซิ่งมาโรงเรียน

เป้าหมายของกิจกรรม จึงต้องการปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการขับซิ่งปลอดภัยผ่านทางการอบรม การสร้างมาตรการในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียน ครู และบุคลากรสวมหมวกนิรภัย พร้อมทั้งปฏิบัติตามกฎจราจร

แต่เนื่องจากมีปัญหาในเรื่องระยะเวลาดำเนินงาน ทางโรงเรียนชุมแพศึกษาจึงไม่สามารถดำเนินกิจกรรมดังกล่าวได้

ปัญหาอุปสรรคในการทำงาน

ปัญหาที่สำคัญของการทำงานของอำเภอชุมแพ คือ ผู้รับผิดชอบโครงการมีการโยกย้าย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ไม่มีการส่งต่องานที่ชัดเจน ก่อให้เกิดภาวะสูญญากาศ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

นอกจากนี้ ยังพบว่าท้องถิ่นยังขาดงบประมาณในการแก้ไขจุดเสี่ยง หรือเสนอแผนแล้วยังไม่ได้รับการพิจารณาอนุมัติ และยังขาดกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจรที่ชัดเจน

เป้าหมายในอนาคต

เนื่องจากการติดขัดการดำเนินงานในปี 2558 ที่ยังไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างครบถ้วน ทางอำเภอชุมแพ จึงได้วางแผนการดำเนินงานและเป้าหมายในอนาคต ดังนี้

- ติดตามแผนของแต่ละท้องถิ่น
- ติดตามผลการดำเนินงานของแต่ละท้องถิ่น
- ฝึกซ้อมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยทำอย่างเป็นบูรณาการและนำผลที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. โครงการ ปภ.নার่อง มีความมุ่งหมายให้ ปภ.ระดับอำเภอมาดำเนินการบูรณาการในพื้นที่ระดับอำเภอ ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญในการให้แต่ละอำเภอสามารถสร้างเครือข่าย บูรณาการการทำงานในพื้นที่ของตนเองได้ คนทำงานในพื้นที่ต้องเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจให้คนในระดับอำเภอ เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญและไม่จำเป็นต้องรอคำสั่งการจากเบื้องบน แต่เป็นการทำแผน ทำงานจากความต้องการในพื้นที่ของตนเอง
2. เน้นการนำเข้าไปสู่งานประจำที่มีอยู่ เพื่อให้เป็นโครงสร้างที่แข็งแรงและยั่งยืน
3. แผนของแต่ละท้องถิ่น ยังเป็นการรับมือมากกว่าการป้องกัน ควรจะเน้นการแก้ไขจุดเสี่ยงก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นจุดเชื่อมโยงในการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในระดับพื้นที่ พร้อมติดตามผล หากจุดไหนแก้ไขแล้วจะให้เปลี่ยนแปลงข้อมูลเพื่อให้ทราบต่อไป
4. การแก้ไขจุดเสี่ยง ต้องใช้ความรู้ทางวิศวกรรมจราจรเข้าไปในการวางแผนแก้ไขปัญหานั้นทางท้องถิ่น (เทศบาล/อบต.) ยังขาดความรู้ในเรื่องดังกล่าว ควรจะมีเวทีหรือผู้รับผิดชอบในระดับอำเภอมองในภาพรวม และแก้ไขปัญหาก็ไปพร้อมๆ กัน
5. จัดเวทีระดับอำเภอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล สถานการณ์ข้อมูลอุบัติเหตุ จุดเสี่ยง ฯลฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการ update ข้อมูลให้สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่
6. วางแผนป้องกันอุบัติเหตุทางถนนตลอดทั้งปี ไม่เฉพาะเพียง 7 วันอันตรายเท่านั้น
7. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

10. ด้านซ้ายถนนปลอดภัย

อำเภอด่านซ้ายอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดเลย ประกอบด้วย 10 ตำบล 97 หมู่บ้าน มีประชากร ณ พ.ศ. 2557 จำนวน 51,322 คน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 11 แห่ง

อำเภอด่านซ้ายจัดได้ว่าเป็นอำเภอที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน มีสถานที่ท่องเที่ยวและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นพระธาตุศรีสองรัก วัดนรมิตวิปัสสนา น้ำตกแก่งสองคอน ภูลมโโล รวมถึงมีประเพณีผีตาโชนที่เป็นเทศกาลสำคัญที่จัดขึ้นในเดือน 7 ของทุกปี จากลักษณะทางกายภาพและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์นี้เอง ส่งผลให้อำเภอด่านซ้ายเป็นที่นิยมในการท่องเที่ยวนอกเหนือจากการเดินทางเข้ามาทำธุรกิจต่างๆ

อำเภอด่านซ้ายมีอาณาเขตติดต่อกับทั้งประเทศเพื่อนบ้าน และจังหวัดอื่น โดยมีทิศเหนือติดต่อกับแขวงไซยะบูลี ประเทศลาว ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอภูเรือ อำเภอวังสะพุง อำเภอภูหลวง ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหล่มเก่าและอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย ในเขตติดต่อกับจังหวัดอื่นมีบางส่วนอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ซึ่งปัจจุบันกำลังได้รับความนิยมในการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในฤดูหนาวที่มีดอกพญาเสือโคร่งบาน ส่งผลให้มีผู้เดินทางเข้ามายังเขตอำเภอด่านซ้ายมากยิ่งขึ้น ผ่านทางถนนทางหลวงหมายเลข 21 หมายเลข 2014 หมายเลข 2013 และหมายเลข 2114

สถานการณ์อุบัติเหตุทางถนนของอำเภอด่านซ้าย พบว่านอกจากสภาพแวดล้อมที่เป็นเส้นทางขึ้นเขาลาดชันแล้ว ยังมีความเสี่ยงจากพฤติกรรมขับขี่ที่ไม่สวมหมวกนิรภัย ไม่มีวินัยในการขับขี่ ไม่มีความพร้อมในการใช้รถใช้ถนน อีกทั้งยังมีสภาพความเสี่ยงเพิ่มเติมที่พบคือ พื้นถนนมีความลื่นมากขึ้น อันเนื่องมาจากน้ำยางพาราที่หกรดบนพื้นผิวถนน และเมื่อนำสถิติการเกิดอุบัติเหตุมาวิเคราะห์แล้ว พบความถี่ของลักษณะและสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุ เรียงตามลำดับดังนี้

1. การเกิดอุบัติเหตุจากรถจักรยานยนต์ เนื่องจากผู้ขับขี่ไม่พร้อมและสภาพรถไม่พร้อมใช้งาน
2. การลื่นไถลของยานพาหนะ มีสาเหตุมาจากน้ำยางพาราที่หกรดบนถนน
3. การเฉี่ยวชนในเขตพื้นที่เสี่ยง
4. นักท่องเที่ยวที่ไม่ชำนาญเส้นทาง
5. นักเรียนที่เพิ่งขับขี่ ขาดความระมัดระวังและประสบการณ์ในการใช้รถใช้ถนน

จากสาเหตุที่เกิดขึ้น ทำให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย จึงได้ตั้งเป้าหมายที่จะบูรณาการทุกภาคส่วน ในอำเภอด่านซ้ายให้มาทำงานร่วมกันผ่านทางกระบวนการประชุม และลดความเสี่ยงในการสูญเสียจากการเกิดอุบัติเหตุโดยการศักยภาพการช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ

สร้างเครือข่ายในทุกภาคส่วน

อำเภอด่านซ้ายสร้างเครือข่ายการทำงานด้านความปลอดภัยทางถนนโดยเริ่มต้นจากการประชุมพูดคุยกันในวงเล็กๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นเวทีที่เป็นพี่เป็นน้องมาปรึกษาหารือวางแผนการทำงานร่วมกัน เริ่มจากเล็กๆ เพื่อเป็นรากฐานต่อไปในอนาคต

“**คณะทำงานโครงการด้านซ้ายถนนปลอดภัย**” ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแทนจากหน่วยงานทุกภาคส่วนในอำเภอ ไม่ว่าจะเป็น รongสารวัตรปกครองป้องกันสถานีตำรวจภูธรด้านซ้าย ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง สาธารณสุขอำเภอด้านซ้าย ตัวแทนจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้านซ้าย ตัวแทนจากแขวงทางหลวงเลยที่ 2 ด้านซ้าย ตัวแทนจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยด้านซ้าย ตัวแทนจากขนส่งจังหวัดเลย สาขาด้านซ้าย ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอด้านซ้าย และเจ้าหน้าที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเลย สาขาด้านซ้าย โดยมีนาย**ปรเมศวร์ ยศปัญญา** หัวหน้าสำนักงาน และนางสาว**จินตนา โนนอก** นักวิเคราะห์นโยบายและแผนฯ เป็นแกนนำหลักสำคัญในการขับเคลื่อนงาน

คณะทำงานฯ เริ่มต้นด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนนอำเภอด้านซ้าย ร่วมกันสำรวจสภาพพื้นที่จริง เพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หลังจากนั้นได้ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย และวางแผนกิจกรรมการดำเนินงาน มอบหมายหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ส่งผลให้เกิดการวางแผนการทำงานร่วมกันในระดับอำเภอ

ปลูกฝังเยาวชน

อำเภอด้านซ้าย ได้ชื่อว่าเป็นอำเภอที่มีภาครัฐในพื้นที่เข้าไปทำงานกับเด็กและเยาวชนหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้านซ้ายที่ได้จัดกิจกรรมเยาวชนอย่างต่อเนื่อง ไม่เฉพาะด้านสุขภาพ แต่ยังคงครอบคลุมไปยังด้านอื่นๆ เช่น สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ

ทางโครงการจึงได้ใช้จุดแข็งดังกล่าวมาสานต่อ เป็นการชวนสิ่งดีๆ เพื่อนำมาเชื่อมให้เกิดพลังมากยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการอบรมให้กับเยาวชนอำเภอด้านซ้าย มีเป้าหมายเพื่อให้เยาวชนได้ก้าวเข้ามาเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินหรือเกิดอุบัติเหตุ โดยการเพิ่มทักษะและความรู้ให้กับเยาวชน

การจัดอบรมเยาวชนในพื้นที่ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้านซ้าย มาเป็นวิทยากรหลักให้ความรู้ โดยมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเลย สาขาด้านซ้าย เป็นผู้ประสานงานกับโรงเรียนมัธยมในพื้นที่

การจัดกิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. โครงการอบรมเพาะกล้าตาโขนน้อย EMS DANSAI JUNIOR 2558 มีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้กับเด็กมัธยมปลายโรงเรียนศรีสองรักวิทยา ในการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินทั้งการขอความช่วยเหลือ/แจ้งเหตุ และวิธีการช่วยเหลือขั้นพื้นฐานให้กับผู้ประสบเหตุ

การอบรมดำเนินการที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด้านซ้าย ทำการอบรมระยะยาว (15-25 ตุลาคม 2558) นักเรียนที่เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งได้เข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบเหตุจริงที่มารักษาตัวที่โรงพยาบาลอีกด้วย

ผลของการอบรมส่งผลให้นักเรียนที่เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติเมื่อประสบอุบัติเหตุ แนวทาง/วิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง ที่สำคัญนักเรียนเหล่านี้ได้มีโอกาสได้เข้าไปพูดคุย ช่วยเหลือผู้ประสบเหตุ ทำให้เรียนรู้ผลกระทบจากการเกิดอุบัติเหตุทั้งจากร่างกายและจากจิตใจของผู้ประสบเหตุ

2. โครงการอบรมอาสาสมัครกู้ชีพเยาวชน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ทำการอบรมให้กับนักเรียนในระดับมัธยมปลายของโรงเรียนวังโพนงาม ตำบลโคกงาม อ.ด่านซ้าย เป็นเวลา 1 วัน มีเป้าหมายเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับ

1. ช่องทางการแจ้งหรือขอความช่วยเหลือหากประสบเหตุฉุกเฉิน/อุบัติเหตุ
2. การช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน

การอบรมดำเนินการขึ้นที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย เป็นเวลา 1 วัน มีนักเรียนเข้าร่วมอบรม 90 คน รูปแบบการอบรมเป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการตามฐานต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้และทดลองปฏิบัติจริงกับเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจ เมื่อประสบเหตุสามารถให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งให้กับเจ้าหน้าที่ได้

การเลือกใช้กระบวนการอบรมให้กับเยาวชนในพื้นที่ นอกจากจะเป็นการต่อยอดหรือซัอนสิ่งดีๆ ที่มีอยู่ในพื้นที่แล้ว ยังเป็นการเชื่อมการทำงานระหว่างหน่วยงาน เสริมพลังให้กับการบรรเทาสาธารณภัยได้อย่าง สดุดค้มด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอีกด้วย

เสริมสร้างศักยภาพให้กับเครือข่าย

นอกจากการสร้างให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่อำเภอด่านซ้ายเข้ามาเป็นอาสาสมัครกู้ชีพแล้ว ส่วนสำคัญอีกประการคือการเสริมสร้างศักยภาพให้กับหน่วยกู้ชีพที่มีในพื้นที่ ให้สามารถเข้าไปช่วยเหลือ ผู้ประสบเหตุได้อย่างทันท่วงที ลดการสูญเสียเมื่อเกิดเหตุ

คณะทำงานฯ ร่วมกับโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “อาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์มูลนิธิ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย” มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มพูนทักษะและความรู้ ให้กับอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ในอำเภอด่านซ้าย ทำการอบรม 10 วัน ณ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ด่านซ้าย มีผู้เข้าร่วมอบรมจากมูลนิธิฯ ในอำเภอด่านซ้ายจำนวน 4 มูลนิธิ 50 คน รูปแบบการอบรมมีทั้ง การบรรยายและการปฏิบัติ

ผลการจากการอบรม ส่งผลให้เจ้าหน้าที่จะมูลนิธิได้เรียนรู้

1. การคัดกรองผู้ป่วยฉุกเฉินขั้นต้นในกรณีการเกิดอุบัติเหตุหมู่และสาธารณภัย
2. การดูแลปฐมพยาบาลขั้นต้น ณ จุดเกิดเหตุ
3. การลำเลียง ขนย้าย ผู้เจ็บป่วยอย่างถูกต้อง
4. เรียนรู้เครื่องมือ อุปกรณ์กู้ภัยประจำรถกู้ภัยเคลื่อนที่เร็วของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

นอกจากการอบรมแล้ว สิ่งสำคัญคือเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้มีโอกาสมาทำความรู้จัก สร้างสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่นมากยิ่งขึ้น

ผลของการอบรมและการแลกเปลี่ยนกันนี้เอง ทำให้ทราบว่าแต่ละมูลนิธิฯ ยังประสบปัญหาขาดแคลนเครื่องมือที่จะใช้กู้ภัยประเภทเครื่องมือตัดต่าง ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากในกรณีที่เกิดเหตุรุนแรง ทางผู้นำชุมชนจึงร่วมกันกับชาวบ้านอำเภอด่านซ้ายจัดผ้าป่าเพื่อนำเงินมาซื้อเครื่องตัดต่างเป็นการร่วมมือร่วมแรงกันระหว่างคนในชุมชน หลังจากที่ได้ทอดผ้าป่าแล้วได้มีการจัดรับมอบเครื่องตัดต่างพร้อมสาริตการใช้งาน ซึ่งการมีเครื่องมือตัดต่างดังกล่าวทำให้สามารถช่วยเหลือเมื่อประสบอุบัติเหตุได้อย่างทันท่วงที

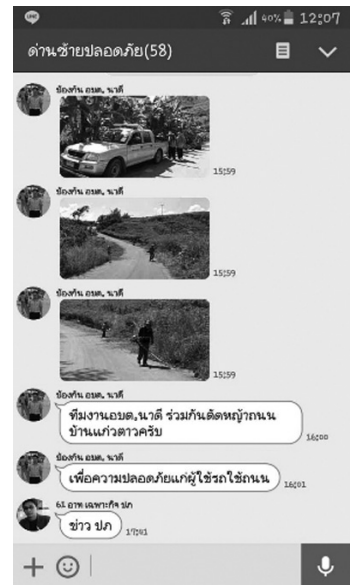

นอกจากการสร้างเสริมศักยภาพผ่านทาง การอบรมและการให้เครื่องมือแล้ว อำเภอด่านซ้ายยังได้มีการใช้ social network มาใช้ในการสื่อสารผ่านทาง application Line เกิดเป็นกลุ่ม “ด่านซ้ายปลอดภัย” เป็นที่แลกเปลี่ยนข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ทางถนนที่เกิดขึ้นในอำเภอด่านซ้าย ช่วยให้สามารถส่งข่าวได้อย่างรวดเร็วและรับรู้ร่วมกันได้ในครั้งเดียว ไม่ว่าจะเป็นการตั้งด่าน การดูแลสภาพถนน การดูแลตัดแต่งกิ่งไม้ อุบัติเหตุ ฯลฯ เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการทำงานร่วมกัน

ในกลุ่มประกอบไปด้วย ตำรวจ โรงพยาบาล ปกครอง ปก. เทศบาล อบต. อป.พร.

และยังมีกลุ่ม “อาสาจราจร” ที่เป็นกลุ่มเครือข่ายในเขตเทศบาล ที่มีการจราจรหนาแน่น มีกิจกรรมเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสารและทำงานร่วมกัน ประกอบด้วย ตำรวจ ปกครอง เทศบาล กู้ภัย

สร้างเสริมความปลอดภัยให้รถนักเรียน

การเดินทางของนักเรียนในอำเภอด่านซ้าย พบว่าส่วนใหญ่เดินทางโดยรถรับส่งนักเรียน ซึ่งหากผู้ประกอบการมีความตระหนักเกี่ยวกับการขับขีปลอดภัย ความปลอดภัยทางถนน ก็จะสามารถช่วยสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นได้

คณะทำงานฯ จึงเห็นควรที่จะจัด “โครงการรถรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัย” ขึ้น โดยขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการรถรับจ้างรับ-ส่งนักเรียนในเขตอำเภอด่านซ้าย มาเข้าร่วมโครงการดังกล่าว โครงการมีเป้าหมายให้การส่งเสริมให้รถรับ-ส่งนักเรียนมีมาตรฐานความปลอดภัยและปลูกจิตสำนึกให้ผู้ประกอบการเห็นความสำคัญในการขับขีปลอดภัย โดยมีสถานีตำรวจภูธรด่านซ้ายและสำนักงานขนส่งจังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการ

การดำเนินงานเป็นการอบรมให้ความรู้พร้อมทั้งสร้างความตระหนักกับผู้ประกอบการให้เรียนรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ขนส่งทางบก และ พ.ร.บ.จราจรทางบก เกี่ยวกับระเบียบและมาตรฐานรถรับส่งนักเรียน นอกจากนี้ยังมีการแจกเสื้อ “รถรับ-ส่ง นักเรียนปลอดภัย” เพื่อให้เป็นสัญลักษณ์และเครื่องเตือนใจกับผู้ประกอบการให้

ตระหนักถึงการดูแลความปลอดภัยของนักเรียนในความดูแล

นอกจากนั้น ยังมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการแจ้งเมื่อประสบเหตุเพื่อเป็นการลดความสูญเสียหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันอีกด้วย

หลังจากการอบรม มีการติดตามผลโดยการสังเกต พบว่าเห็นพฤติกรรมการขับขี่ของผู้ประกอบการที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้ขับขี่ตรวจตราความเรียบร้อยของเด็กนักเรียนก่อนออกรถ การจอดรถเป็นระเบียบ เด็กนักเรียนที่ขึ้นไปนั่งบนหลังคามีจำนวนน้อยลง จอดรถตามกฎที่ตั้งไว้ ทั้งหมดนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี

แก้ไขความเสี่ยง โดยใช้กลวิธี 5 ส.

การทำงานโดยใช้หลัก 5 ส. ซึ่งได้แก่ สารสนเทศ (ข้อมูล) สหสาขาวิชาชีพ สุดเสียง สุดคุ้มและส่วนร่วม สำหรับการแก้ปัญหาความเสี่ยงในอำเภอด่านซ้ายนั้นได้ใช้หลักการดังกล่าวเช่นเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากการนำข้อมูลเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุในอำเภอมารวบรวมวิเคราะห์หาสาเหตุ ซึ่งพบว่ามีส่วนเกิดจากถนนลื่น ทำให้เกิดการเฉี่ยวชน หรือยานพาหนะลื่นไถล ถนนลื่นในอำเภอด่านซ้ายมีสาเหตุบางส่วนมาจากน้ำยางพาราที่ตกลงบนถนน ซึ่งถือว่าเป็นความเสี่ยงที่ควรจะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน แนวทางการแก้ไขใช้กระบวนการประชุมที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมกันหาทางแก้ไข ไม่ว่าจะเป็น อำเภอ เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ตำรวจ ขนส่ง สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภาคเอกชน ฯลฯ **ร่วมกันวางแผนกำหนดแนวทางจัดการ ดังนี้**

1. ประชุมทำความเข้าใจในกลุ่มผู้รับซื้อยางพารา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และท้องถิ่น

2. จัดทำบันทึกความเข้าใจระหว่างผู้รับซื้อยางพารา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. ท้องถิ่นออกเทศบัญญัติ เกี่ยวกับการตั้งสิ่งปลูกสบบนผิวการจราจร

4. บังคับใช้กฎหมายตามที่เกี่ยวข้อง มีการตั้งด่านเพื่อตรวจจับและทำความเข้าใจกับผู้ขนส่งน้ำยาง เมื่อดำเนินการจับกุมแล้ว ต้องขึ้นศาลเพื่อเปรียบเทียบปรับ

5. การตั้งป้ายเตือน “ห้ามทำน้ำยางไหลลงบนผิวทาง”

6. การร่วมมือกันทำความสะอาดพื้นผิวถนน

การดำเนินการทั้งหมดเป็นความร่วมมือร่วมใจของหน่วยงานในพื้นที่ เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการล้างถนน การตั้งด่านตรวจ การขอความร่วมมือและออกเทศบัญญัติเพื่อให้ผู้ใช้ทางปฏิบัติตาม สิ่งเหล่านี้เป็นการทำงานที่ครบทุกด้านเพื่อการแก้ปัญหาถนนลื่นจากน้ำยางพารา นั่นคือการออกกฎให้ปฏิบัติตาม การบังคับใช้กฎหมาย การทำความเข้าใจขอความร่วมมือ รวมถึงการล้างถนนที่เป็นสัญลักษณ์เพื่อให้คนในชุมชนได้รับรู้

แก้ไขจุดเสี่ยง นอกจากการออกมาตรการเพื่อช่วยกันดูแลไม่ให้น้ำยางตรดลงบนพื้นผิวถนนแล้ว ยังมีการดำเนินการลาดยางผิวถนนใหม่ในบริเวณโค้งขยะ ถนนสายด่านซ้าย-นครไทย จังหวัดพิษณุโลก เพื่อเป็นการสร้างผิวถนนใหม่ให้มีความปลอดภัยมากยิ่งขึ้นดำเนินการโดยแขวงทางหลวงเลขที่ 2 ด่านซ้าย

ภาพถนนเดิมที่มีคราบน้ำยางเปื้อนผิวถนนภาพพื้นผิวถนนที่มีการลาดใหม่

แก้ไขถนนทรุด ถนนสายด่านซ้าย – นครไทย ใกล้เขตรอยต่ออำเภอ นครไทย จังหวัดพิษณุโลก แก้ไขเบื้องต้นโดยการตั้งป้ายเตือนและเสนาองบประมาณเพื่อทำการซ่อมแซม โดยมีแขวงทางหลวงที่ 2 ด่านซ้าย เป็นผู้รับผิดชอบ

ภาพถนนทรุด มีการตั้งป้ายเตือน ถนนที่ปรับปรุงแล้ว แต่ยังคงป้ายเตือนไว้

สร้างเสริม กระตุ้นเตือน

จากเป้าหมายในการสร้างให้ด่านซ้ายเป็นเมืองปลอดภัย ภาศิเครือข่ายแต่ละแห่งได้ลงมือทำงานภายใต้หน้าที่ของตัวเองในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น

- การประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ผ่านทางวิทยุชุมชน
- การให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน ผ่านทางครู D.A.R.E อบรมหน้าเสาธงให้กับเด็กและเยาวชน
- รณรงค์ผ่านทางกิจกรรมต่างๆในอำเภอในการแจ้งเหตุผ่านทาง 1669

ผลการเปลี่ยนแปลง

นอกจากการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่เห็นชัดเจนในหมู่คนขับรถรับ-ส่งนักเรียน ความร่วมมือที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในอำเภอแล้ว พบข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางถนน ดังนี้

รายการ	ปี 2557	ปี 2558	เพิ่ม/ลด
จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย	69%	82%	+13%
จำนวนการเกิดอุบัติเหตุ	132 ครั้ง	118 ครั้ง	-14 ครั้ง
จำนวนผู้บาดเจ็บ	58 คน	45 ครั้ง	-13 ราย
จำนวนผู้เสียชีวิต	18 คน	16 คน	-2 ราย

จากผลการดำเนินงาน เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ คือ มีจำนวนผู้สวมหมวกนิรภัย(ผู้ขับขี่) เพิ่มขึ้นร้อยละ 13 และจำนวนการเกิดอุบัติเหตุลดลงจากปีที่ผ่านมา จำนวน 14 ครั้ง ส่งผลให้มีจำนวนผู้บาดเจ็บลดลง 13 ราย และเสียชีวิตลดลง 2 ราย ซึ่งถือว่าเป็นปรากฏการณ์ในการทำงานที่ดี ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จากความร่วมมือของภาศิเครือข่ายในการร่วมกันขับเคลื่อนป้องกันอุบัติเหตุจราจร

แนวทางความยั่งยืน

การทำงานในปีแรกเป็นการทำงานเพื่อสร้างรากฐานให้เกิดเป็นโครงข่ายสายใยสำหรับการสร้างความปลอดภัยทางถนนในอนาคต ซึ่งคาดว่าจะมั่นคงได้ในหลากหลายรูปแบบ

1. เด็กและเยาวชน มีต้นทุนดีจากการทำงานของโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย ที่มีการจัดกิจกรรม ดำเนินงานกับเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง เมื่อนำเรื่องความปลอดภัยทางถนนมาแทรกเสริมก็สามารถสอดคล้องได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ
2. ความเข้มแข็งของเครือข่ายป้องกันภัยและตำรวจ
3. เกิดการร่วมมือ ร่วมแรง ลงขันทั้งความคิดและงบประมาณ ซึ่งจะทำให้สามารถเชื่อมจุดแข็งของแต่ละหน่วยงานได้
4. เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานตระหนักและต้องการสร้างให้เกิดความปลอดภัยทางถนนให้เกิดขึ้น

ปัญหาอุปสรรค

การเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ทำให้กิจกรรมเกิดการสะดุด งานไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ร่วมมือระหว่างขนส่งและตำรวจ ในการจัดอบรมการขับขี่ปลอดภัยให้กับเด็กและเยาวชนโดยใช้งบประมาณร่วมกันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของโครงการ
2. ใช้ครู/โรงเรียน/ผู้บริหารโรงเรียน/ผู้ปกครอง เป็นจุดเปลี่ยนในผลักดันให้การดำเนินการรับ-ส่งนักเรียนปลอดภัยเป็นไปอย่างยั่งยืน ผ่านทางกระบวนการ/ข้อกำหนดของโรงเรียน/กระแสสังคม
3. สร้างความตระหนักให้คนขับรับ-ส่งนักเรียน โดยเน้นให้มองนักเรียนที่รับ-ส่งเป็นลูกเป็นหลาน
4. ให้เด็กและเยาวชนในอำเภอเป็นผู้คอยติดตาม พฤติกรรมการขับขี่ของคนในอำเภอ โดยเฉพาะกับผู้ขับขี่รถสาธารณะ/รถรับ-ส่งนักเรียน
5. สร้างต้นแบบที่ดีเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน เช่น คนขับรับส่งนักเรียนปลอดภัยหัวใจเด็ก
6. นำเอาชุมชน/ผู้นำชุมชน มาเป็นแนวร่วมในการทำงานโดยเฉพาะการส่งเสริมให้สวมหมวกนิรภัย

รายชื่อผู้รับผิดชอบโครงการทั้ง 10 อำเภอ ที่รับทุนสนับสนุนดำเนินงานโครงการ (ปี 2558)

ลำดับ	ปก.สาขานำร่อง	หัวหน้า	ผู้รับผิดชอบ/ ผู้ประสานงาน
1	จังหวัดสงขลา สาขาระโนด	นายคงศักดิ์ คงปาน	นส.กัญญาณัฐ อธิคมานนท์
2	จังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาพระแสง	นายจ่านง สวัสดิ์วงศ์	นายณรงค์ศักดิ์ คงแก้ว
3	จังหวัดนครศรีธรรมราช สาขาพิปูน	นายประภาส ขาวดำ	นายพาโชค ศักดิ์จิรพาพงษ์
4	จังหวัดลำปาง สาขาวังเหนือ	นายเอกกฤต จิตตางกูร	นายไพรัช ผมไผ่
5	จังหวัดเชียงใหม่ สาขาเชียงดาว	นายบรรจง โพธิวงศ์	นางสาวรัตนา คชาชัย
6	จังหวัดเชียงราย สาขาเชียงของ	นายครรชิต ชมภูแดง	นายประพัฒน์ สีธิ
7	จังหวัดนครสวรรค์ สาขาตากฟ้า	นายประยงค์ บุญมีรอด	นายสมชาย แก้วศรี
8	จังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง	นายกฤษฏี พูนเกษม	นายศรีศักดิ์ ภูวิบูลย์พาณิชย์
9	จังหวัดขอนแก่น สาขาชุมแพ	นายเดช บำรุงหงษ์	นายสนอง คำชมภู
10	จังหวัดเลย สาขาด่านซ้าย	นายปรเมศวร์ ยศปัญญา	นางสาวจินตนา โนนนอก